

VÝCHODOSTŘEDOČESKÁ SKUPINA KULTURY BYLANSKÉ

I.

Drahomír Koutecký

Východostředočeská skupina kultury bylanské se rozkládá především na území východně od Prahy; zaujímá okresy Praha-východ, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav a Nymburk, přičemž v rámci okresů je třeba zvláště zdůraznit Čáslavsko a Kolínsko. Kultura bylanská zahrnuje období od starší doby železné (H C) až do počátku pozdní doby halštatské (H D1). Tato skupina zahrnuje všechny druhy archeologických nálezů z pohřebišť, ze sídlišť i z hradišť a ojedinělé nálezy, které nepochybně pocházejí ze zničených, blíže neurčených objektů. Z hlediska Reineckovy chronologie se soupis nálezů řadí od H B3 až do H D3/LT A. V poslední době se ukazuje možnost oddělit pozdně halštatské období jako samostatnou kulturu ve středních, severozápadních, jižních i západních Čechách. Podobná možnost by musela platit i pro jižní Moravu. Otázkou zůstává, zda se nový návrh prosadí. Podrobné datování je v soupisu uvedeno u každé lokality. V hraničních oblastech s kulturou platěnickou se objevují smíšené objekty. Například v Pojizeří, na Poděbradsku, Kolínsku a Čáslavsku. Je pravděpodobné, že jde o kulturně smíšenou oblast podobně jako v mladší době bronzové v severozápadních Čechách na „hranici“ kultury knovízské s kulturou lužickou na Teplicku a Ústecku. Pozdně halštatské období se ve 20. století málo odlišovalo geograficky: ve středních Čechách to byl typ hořejanský, v SZ Čechách byl označen jako typ cítolibský, v severních Čechách zase typ turnovský atd. Je známo, že na mladší období k. knovízské přirozeně navazuje pozdní období původně označené jako štítarský typ, později jako stupeň. Jednalo se o jedinou nádobu – štítarskou amforu. Jak přibývalo nálezů, ukázalo se, že se někdy v hrobech vyskytují další podobné nádoby. Dále platí, že pohřby jsou téměř většinou žárové, nadzemní kúlové stavby na sídlišťích ustoupily zahloubeným polozemnicím, jejichž využití je mnohoznačné. V případě nedostatků určujících prvků uvádím jen datování rámcové, k. bylanská nebo pozdně halštatské období.

V keramice se vedle amfory a zásobnice objevuje specifický tvar koflíku s vysokým hrdlem a nové zaoblené tvary misek, pokračují amforovité misky, jednoduché kuželovité talíře a pozdní tvary etáží. Ve výzdobě jsou převládajícími prvky žlábký, rýhy, kdežto plastická výzdoba, páska a prstování, se vyskytuje v menšině, jen na hrncích a amforovitých zásobnicích (Koutecký – Bouzek 2010, 89–90). Kulturu štítarskou od konce 70. let uvádím jako samostatnou kulturu oddělenou od knovízské, protože má všechny znaky jako ostatní archeologické kultury. Musím ale konstatovat, že někteří (i oficiální) badatelé se nehodlají vzdát původního označení a nadále používají tzv. „štítarský typ“ (Jiráň ed. 2008). Na druhou stranu nová práce vzniklá pod vedením M. Kuny a A. Němcové (Kuna - Němcová a kol. 2012) důsledně uvádí samostatnou k. štítarskou. Nový odhad doby trvání se posouvá na 200 až 300 let (Jiráň ed. 2008).

Nejstarší inventární čísla č. 1 až 1022 v Oddělení pravěku a antického starověku Národního muzea s halštatskými (bylanskými) nálezy v inventární knize mají uvedeny jen číslo regálu a číslo bedny, které již dávno neplatí. Po přestěhování depositáře z Telců do Terezína jsou nálezy ke studiu nedostupné, proto v soupisu uvádím jen inventární čísla. Pouze rámcově jsem je zařadil mezi halštatské (bylanské). Bulletin záchranného oddělení, později nazvaný Výzkumy v Čechách, uvádím pod stejnou zkratkou BZO, autory přitom vypouštím.

Do soupisu jsem zahrnul některé nálezy (většinou sídlištní povahy) kultury štítarské, kulturu bylanskou podrobněji časově určuji: starší období H C1, starší střední H C2, mladší střední H C3, mladší období H D1 přechod H C1-2, H C1-H C2, H C2-H C3, H C3-H D1, a kulturu pozdně halštatskou HD2-HD3 někdy označuji jako pozdně bylanské období HD2-HD3.¹

¹ Seznam použitých zkratk: br. – bronz, bronzový; d. – délka; inv. č. – inventární číslo; p. – povrch; pr. – průměr; roz. – rozměry; rd. – rekonstruovaná délka; rv. – rekonstruovaná výška; v. – výška; zd. – zachovaná délka; zv. – zachovaná výška; žel. – železo, železný; L – Lung (inventář Dvořákovy sbírky v muzeu v Kolíně zpracovaný W. Lungem). Pokud chybí u některých tabulek měřítka, sděluji, že původní kresby nádob byly v poměru 1:2, kovové předměty, části nádob a zlomky v poměru 1:1.

1. BAŠŤ (dříve Baštěk), okr. Praha-východ

Sídlště, jáma, nádoba, střepy a 2 přesleny.
NM č. př. 8/41; inv. č. 3869/53; k. bylanská?; nerevidováno.

Koutecký 1959, 2.

2. BEČVARY, okr. Kolín

1. Bylanské sídlště, jámy zjištěné na zahradě bývalého statku čp. 32.

2. Ojedinelé nálezy, Muzeum Kolín.

1. Hrnek, povrch červenohnědý; v. 12,5 cm; inv. č. 5516 (7369); chybí kresba.

2. Malá nádobka zdobená vpichy na dně; 9761; d. bronzová; bez kresby.

3. Další malá nádobka; 9762; bez kresby.

Datování: H D–H D?

Dvořák 1936, 79, 126; Koutecký 1959, 2.

3. BLINKA, okr. Kolín

Bylanský blíže neurčený žárový hrob u domku p. Růžičky r. 1936, č. p. 128; nerevidováno.

Dvořák 1936, 75, 126; Koutecký 1959, 2.

4. BROŽANKY, okr. Mělník, tab. 52

Sídlště knovízské i štítarské se původně vyskytlo v cihelně p. Nebezského, které svého času popsal a zveřejnil J. Smolík. Při pokračující těžbě hlíny v cihelně se objevily další objekty, hlavně jámy různých tvarů, v nich pak vedle keramiky se našly kostěné nástroje, br. kadlub na odlévání šipek, kroužků a zlomky mondídlů.

Soubor dnes obsahuje keramiku, přesleny a kosti inv. č. 15537–15580 v NM.

Vedle knovízské amfory a koflíků převažují zaoblené misky často zdobené rytou výzdobou, koflíky s vysokými hrdly zdobené kombinací žlábků, které se střídají se svazky rýh, rýhované hrnce a především amfory s hrdly obdobně zdobené jako koflíky.

Nálezy podrobně popsal Matiegka: zl. keramiky, nádoby: misky, koflíky, amfory, br. jehlice, zl. keramiky, misky, amfory, koflíky, br. jehlice s kuželovitou hlaví.

Datování: keramika: amfora č. 12, koflík č. 27, výzdoba žlábků a rýhy hřebenem: K VI a ŠT I–II.

Matiegka 1896–97.

5. BŘEŽANY, okr. Kolín

Sídlště H D bylo objeveno v roce 1971 v rýze pro ropovod. Naleziště leží severovýchodně od Č. Brodu a západně od Štolmíře a jihovýchodně od polní cesty z Břežan k železnici.

BZO 1970, č. 20, 17.

6. BŘÍSTVÍ, okr. Mělník, tab. 1

1. Na poli p. Žerta byl objeven v roce 1934 bylanský žárový hrob, bez bližšího určení.

2. Ojedinelé nálezy, snad pocházejí z tohoto hrobu, Muzeum Kolín.

1. Malá silnostěnná amforovitá zásobnice; p. šedočerný; v. 23,0 cm; inv. č. ?

2. Široká situlovitá amfora, pod hrdlem řada nehtových vrypů; p. žlutý; pr. 17,0 cm; v. 12,0 cm; inv. č. 5673.

3. Hruškovité rachtátko s ulomenou horní částí a čtyřmi dírkami ve dně; p. t. hnědý; zv. 5,5 cm; inv. č. 4351.

4. Široká amfora s odsazeným hrdlem i spodkem; v. 11,5 cm; pr. 16,0 cm; inv. č. 5633.

5. Hrnek s vyšším zúženým odsazeným hrdlem; p. šedočerný; v. 22,5 cm; pr. 12,0 cm; inv. č. 56848.

Datování: amfora, široká amfora, nejspíše H D1–2.

Muzeum Český Brod; Muzeum Mělník 3498.

Dvořák 1936, 127; Filip 1936–7, 30; Rybová 1968, 8; Sklenář 2004, 13–14, tab. CXVIII, CXIX: 2,5,7,11,12,13, CXX:17.

3. Pomocí leteckého průzkumu a sběru se podařilo najít polykulturní sídlště, včetně sídlště z mladší a pozdní doby halštatské (H C–H D2–3?).

BZO 1993–5, č. 826, 162.

7. BYLANY u Českého Brodu, okr. Kolín, tab. 3

1. Bylanské pohřebiště zkoumané na konci 19. století ve dvou etapách, 1895–1896, zbývající na podzim 1896, celkem 68 hrobů. Vedle hrobů komorových kostrových, žárových a jámových byly zastoupeny také malé žárové hroby jamkové, kde kosti byly uloženy na hromádkách nebo v popelnících. Po sto letech byl zbytek (asi ¼) nálezů nově revidován (torzo dokumentu) a zpracován materiál s málo hodnotným výsledkem. Keramika a kovové předměty se zachovaly torzovitě jen v náčrtech inventáře.

Datování: H C1–2.

Koutecký 1959, 6; týž 2003.

2. Bylanské žárové hroby v jamkách prozkoumal 15. 3. 1937 laborant J. Dudek z muzea v Kolíně. Na poli p. Slavíka odkryl čtyři hroby a popsal nálezové okolnosti. Nálezy nezjištěny.

Hrob č. 1 byl vyhlouben v prosté zemi, rozměry jamky: 50 × 50 cm, hl. 45 cm. Spálené kosti byly překryty střepy silnostěnných nádob, jako milodar posloužilo rachtátko. Hrob č. 2 byl také vyhlouben v prosté zemi. Rozměry jamky: 50 × 49 cm, hloubka 42 cm. Spálené kosti byly přikryty střepy různých nádob. Milodary: železné kopí a nůž.

Hrob č. 3 byl také v prosté zemi. Rozměry jamky 50 × 50 cm, hloubka 50 cm. Spálené kosti přikryty střepy nádob. Milodary: železné kopí a nůž.

Hrob č. 4 byl rovněž uložen v prosté zemi. Rozměry jamky: 49 × 48 cm, hloubka 55 cm. Spálené kosti překryty střepy hrubých nádob. Milodar: železný nůž.

Podle zápisníku J. Dudka šlo pravděpodobně o malé okrouhlé nebo slabě oválné jamky, které zpravidla obsahují žárové pohřby, kde spálené kosti jsou uloženy na hromádce nebo v nádobě a bývají přikryté nádobou nebo střepy. U hrobu č. 1 a 3 jsou uvedeny stejné milodary.

Nálezy nenalezené.

Datování: H C.

3. Ojedinelé nálezy, některé snad pocházejí z hrobů, Muzeum Český Brod.

1. Široký hrnek, horní výduť je zdobená šesti dvojicemi pupků; p. hnědý; v. 7 cm, pr. 10,0 cm, inv. č. 2333/12698; 377.

2. Velký kuželovitý talíř zdobený uvnitř dvojitou řadou rytých trojúhelníků, na okraji souvislá řada jednoduchých trojúhelníků; pr. 27,0 cm; v. 4,6 cm; 1392.

3. Část výdutě amfory zdobené řadou kolků a svislými šrafovanými pásy; p. tuhovaný; 2341; bez kresby.

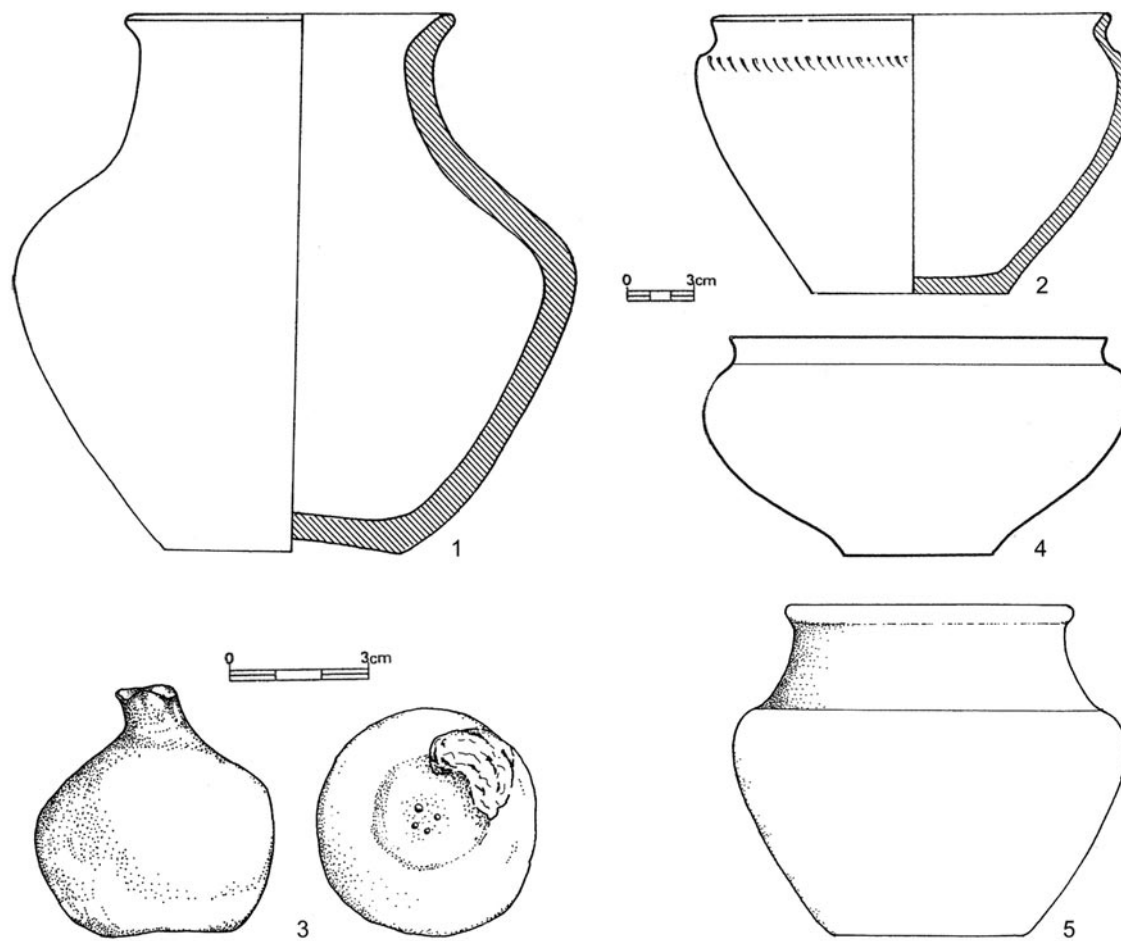
4. Keramické zlomky misek a koflíků, č. př. 273/282 a 393/317; bez kreseb.

5. Tuhovaná amfora s ouškem zdobená čokovitými důlky; inv. č. 601. Pochází z Klímovy cihelny v Chouranicích.

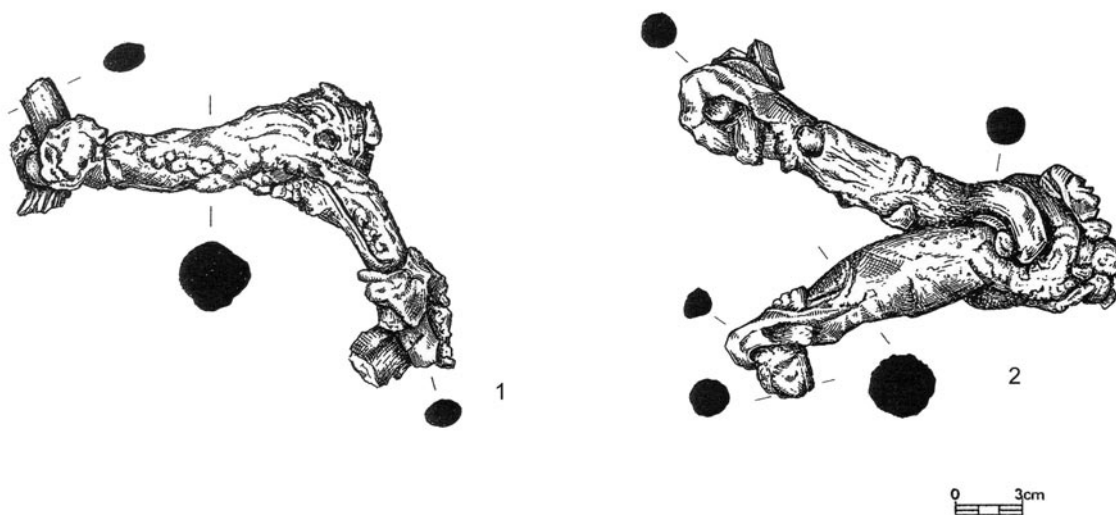
6. Soudkovitý hrnek; 7639; bez dalších údajů; chybí kresba.

BŘÍSTVÍ

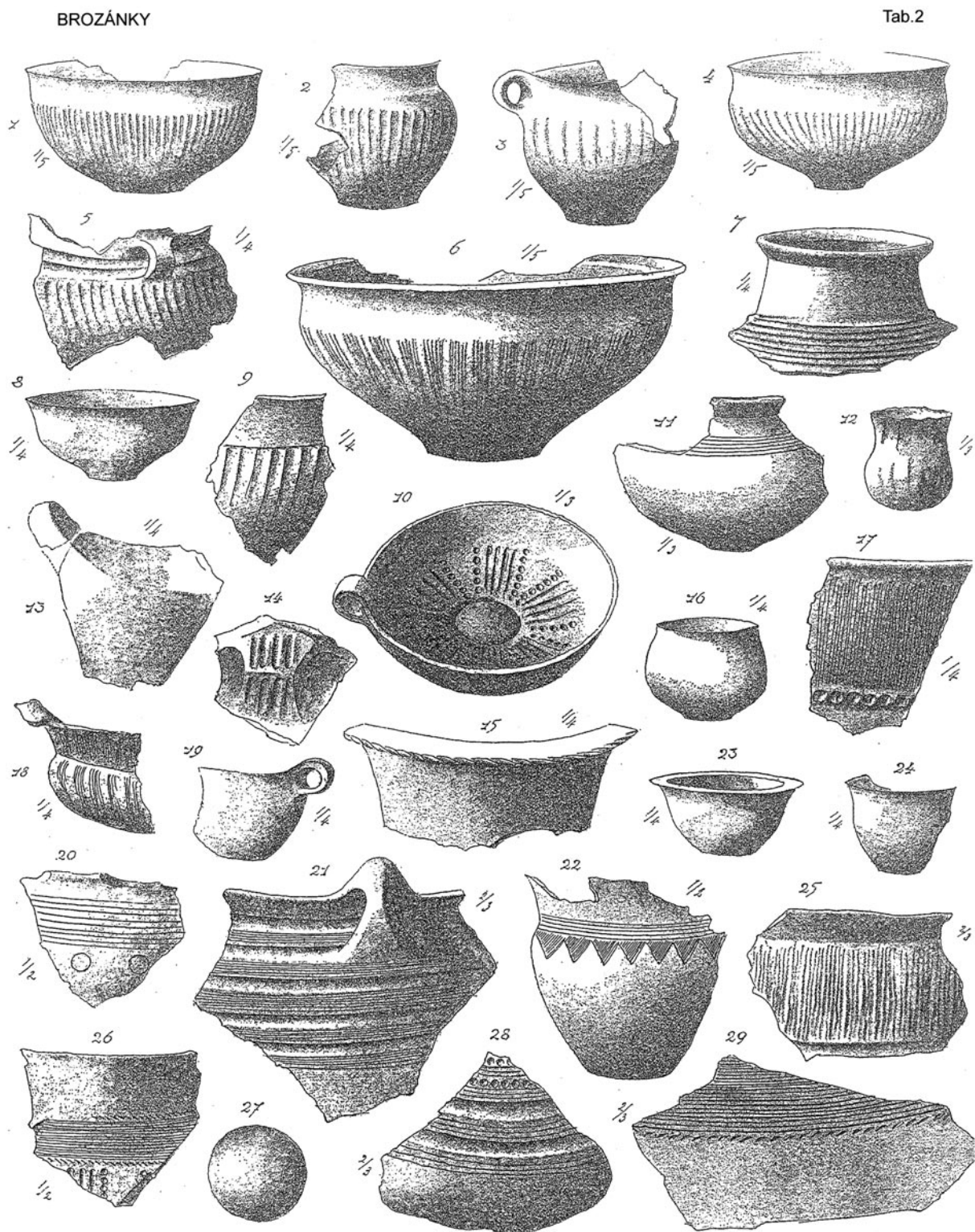
Tab.1

ČERVENÉ PEČKY

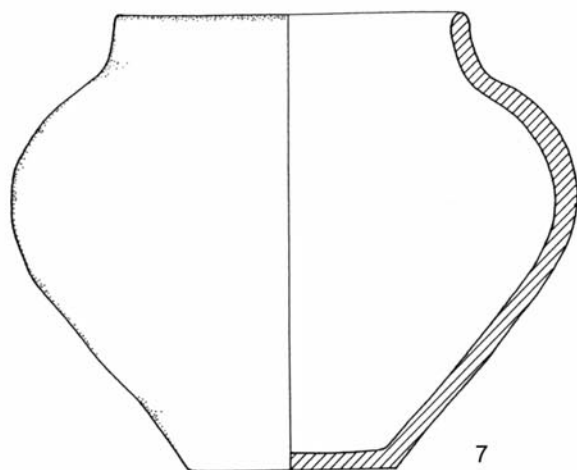
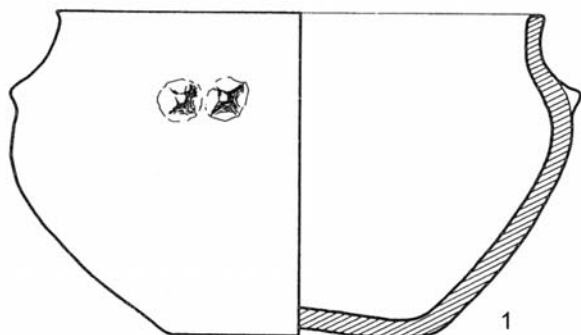
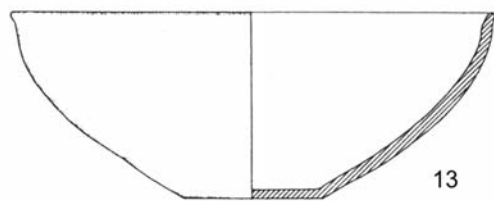

Tab. 1. Bříství: keramika; Červené Pečky: udidla (železo)

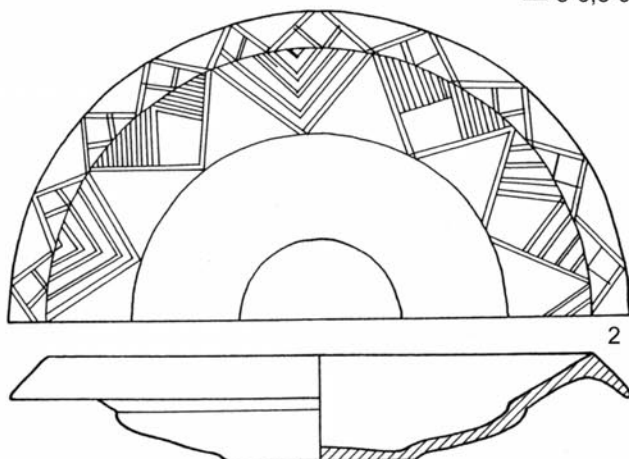

Tab. 2. Brozánky: předměty ze sídliště (Památky archeologické 17, tab. LXXVI)

BYLANY

▲▲ 3-6,8-9

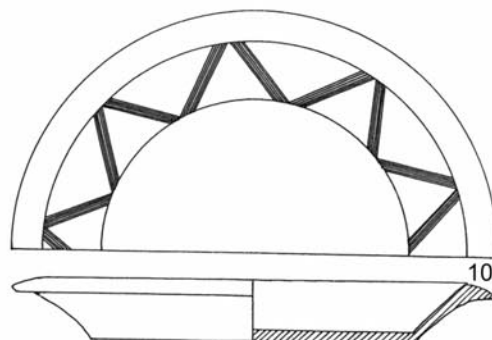
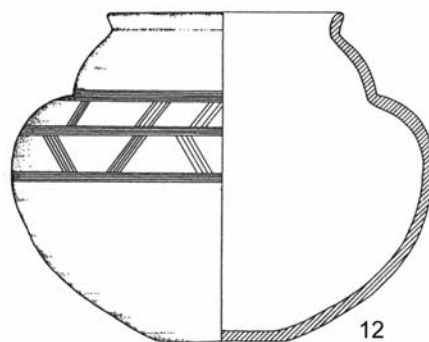
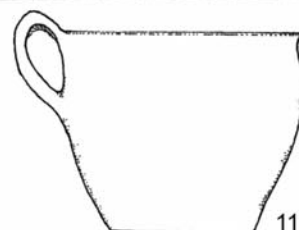
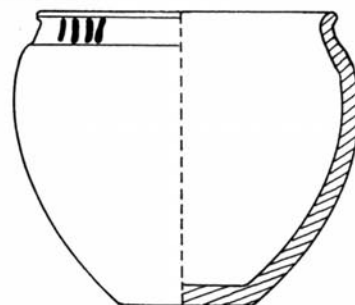

ŘEPÍN

Tab.3

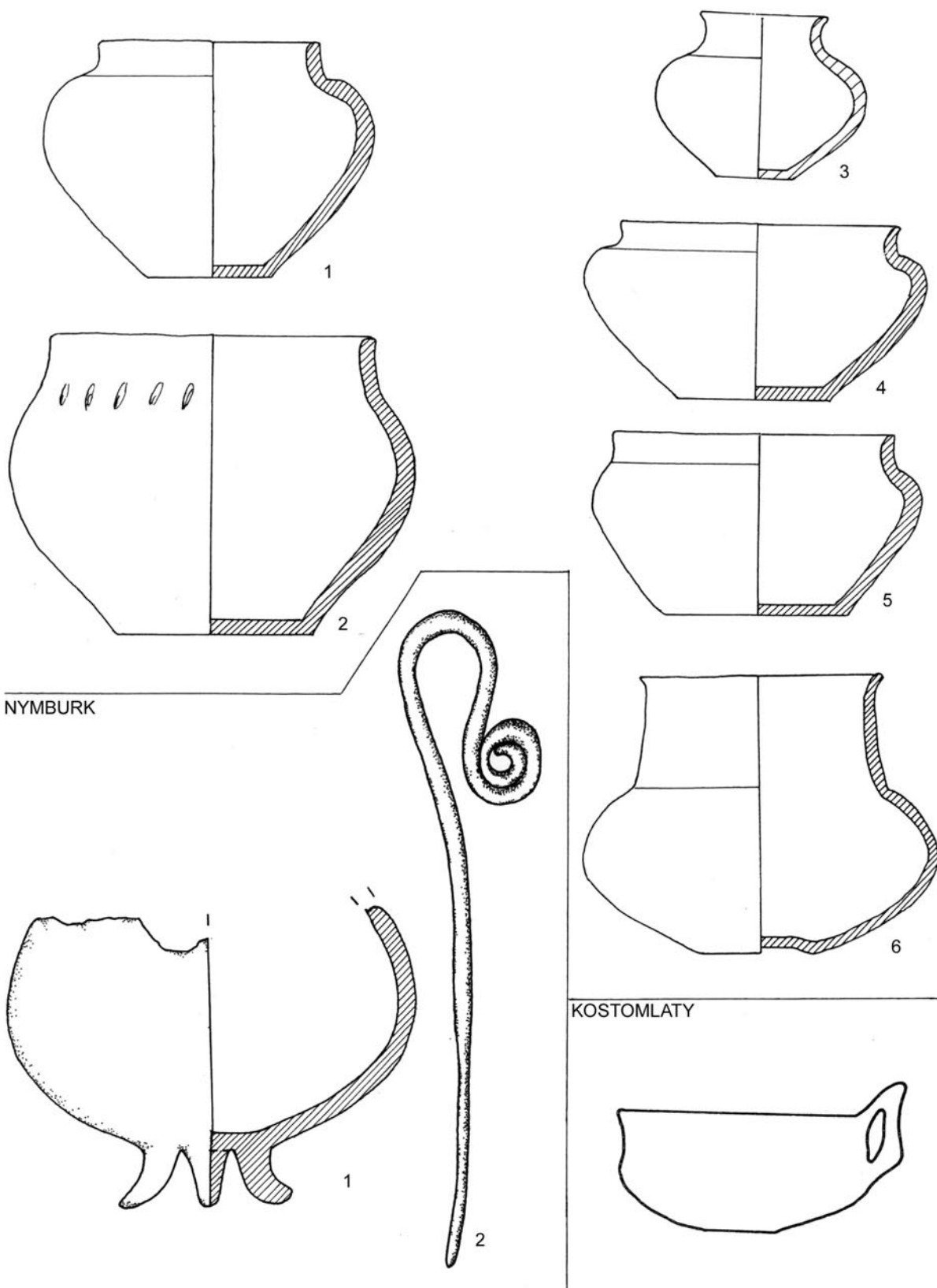
KŘEČHOŘ

Tab. 3. Bylany: keramika; Řepín: keramika; Křečhoř: keramika

DALOVICE

Tab.4

Tab. 4. Dalovice: keramika č. 1–6; Nymburk: 1 keramika, 2 jehlice; Kostomlaty: keramika

7. Vyšší baňatý hrnek, horní část zúžená; p. žlutohnědý; 6511; Muzeum Kolín.

8. Zlomky misek a koflíků, č. inv. 273/283; bez kreseb.

9. Zlomky hrnců 293/3178, zdobené plastickými lištami i rytím; bez kreseb.

10. Plochý talířek; p. tuhovaný a zdobený vlásečnicovými pásy v podobě klikatky; pr. 21,0 cm; 747.

11. Vyšší koflík – hrnek s páskovým uchem a vyhrnutým okrajem, bez dalších údajů a bez kresby.

12. Baňatá štítarská zaoblená amfora, p. zdobená pásy vodorovných a šikmých rýh; v. 7,0 cm.

13. Široká rozevřená miska; pr. 21,0 cm; v. 8,0 cm.

Datování: Št I–II, H C1–3.

Koutecký 1968, 402–409, 20; týž 2003.

4. Nálezy nově identifikované z jiných lokalit, zařazené do Bylan, uloženy v M Kolín.

1. Rozevřená zaoblená miska; p. hnědošedý; v. 7,0; pr. 21,0; 6514.

2. Zdobená štítarská amfora, hrdlo odsazené vypouklé, p. černý leštěný je zdobený na výduti dvěma pásy vodorovných a mezi nimi skupinami svislých a šikmých rýh; v. 14,5 cm; pr. 9,8 cm; 7823 – z Plaňan.

3. Nádoba č. inv. 7023, chybí kresba.

4. Černý hrnek s rýhami na hrdle; v. 9,5 cm; inv. č. 5420 (7151), jen u L, bez kresby.

5. Ojedinelé nálezy v NM, 4 ks, 7196–99, bez kreseb.

Datování: Št a H C.

Filip 1936–7, 30; Koutecký 1968, 402–409; týž 2003; Píč 1897; týž 1900; Rybová 1968, 9; Venclová ed. 2008, 13–14, 46–66.

8. BYLANY, okr. Kutná Hora

1. Výšinné opevněné sídliště u mlýna na kopci Cimburk z doby halštatské (H C–H D).

Šumberová 1996, 701.

2. Plošný výzkum v místě vojenské střelnice poblíž hradu Cimburk.

Vedle jiných kultur obsáhly nálezy k. štítarskou z vrstev a k. bylanskou z opevnění palisádou.

BZO 1993–5, č. 92, 18–19.

9. CERHENICE, okr. Kolín, tab. 18

Na katastru obce bylo zjištěno bylanské pohřebiště i sídliště.

1. Žárové pohřebiště se nachází v poloze „Na hrobkách“ proti vsi Třebická.

V NM se uvádí u Cerhenic jakýsi džbánček bez dalších údajů včetně kultury a koflík s převýšeným zahroceným uchem, v Muzeu Kolín v. Dv 8263.

Píč 1898–1899, 520, 549.

2. Bylanské sídliště bylo objeveno v pískovně. Z. Sedláček v roce 1973 provedl záchranný výzkum dvou zahloubených bylanských chat, objekty k. mohylové a knovízské žárové hroby. Jako ukázkou uvádím velký kuželovitý talíř zdobený na vnitřních stěnách pásy rytých trojúhelníků, pr. 39,0 cm. Sídlíště patrně souvisí se sídlištěm na sousedním katastru obce Cerhynky.

Datování: H C 2–3

Sedláček 1976; týž 1980; Sedláček – Venc 1975, 152.

3. Ojedinelé nálezy Muzea Kolín

1. V Muzeu Kolín se podařilo rekonstruovat horní polovinu koflíku s převýšeným a zahroceným uchem pr. 8,5 cm, č. př. 1/73.

2. Amforovitá miska malovaná klikatkou na výduti a na hrdle skupinami puntíků; v. 3,5 cm; pr. 7,8 cm; 12024.

3. Kuželovitý talíř z ob. 2, č. př. 11/73, zdobený na vnitřních stěnách rytými trojúhelníky vyplněnými pásy vlásečnic, skupiny rýh jsou také na okraji; pr. 36,0 cm; v. 16,0 cm.

Sedláček 1980.

10. CERHÝNKY, okr. Kolín, tab. 9

1. Sídlíště k. štítarské až bylanské (H B3–H C–D) bylo nalezeno při zahrnování polní cesty.

Lokalita leží poblíž úvozové cesty vedoucí k bývalým budovám JZD, parc. č. 145/1 s pomístním názvem „Na chmelnici“. Narušené objekty se podařilo ovzorkovat, patří ke k. štítarské a bylanské.

BZO 1976–77, č. 37, 18.

2. Ojedinelé nálezy, asi ze zničeného bylanského hrobu, bez kresby.

1. Situla zdobená svislými rýhami; v. 11,0 cm; latěn, bez kresby.

2. Dvě br. a kostěné šipky; d1 = 1,5; d2 = 2,5; 7353, 7354.

3. Kostěné hladítko, d. 11,0; 7346.

4. Součásti koňského uzdění, bez kresby.

5. Kostěná lopatka, d. 10,3 cm, 7352.

6. Keramika časově nerozlišená, bez kresby.

Datování: H C2–3.

Fridrichová 1969, 357, obr. 2.

11. CÍRKVICE, okr. Kutná Hora

Na kat. obce se nacházejí tři rovinná sídliště: jihozápadní okraj obce, nad břehem řeky Křenovky a blíže neurčené místo na kat. obce. Základní údaje byly získány povrchovým sběrem.

Datování: H C–H D.

BZO 1990–92, č. 180, 43; Šumberová 1996, 701

12. ČÁSLAV, okr. Kutná Hora, tab. 47.

1. Veškeré nálezy na kat. města Čáslav – pohřebiště, sídliště a ojedinelé nálezy – zrevidovala R. Šumberová na 22 místech s využitím veškeré starší literatury (Škrdle, Čermák, Malina). Nejpočetněji jsou zastoupena sídliště (17 výskytů), hroby jen na třech místech: v cukrovaru-továrna Kosmos žárový, *Šumberová, 1996, 701*. Další žárový hrob byl v ulici Kounického čp. 682 na pohřebišti „U třech Svatých“, jeden kostrový a druhý žárový, *Šumberová 1996, 702*. Zbývající 3 místa jsem zařadil mezi ojedinelé nálezy.

2. Ojedinelé nálezy v NM

1. Rek. části amforovitě misky zdobené na výduti šrafovanými trojúhelníky; inv. č. 16297.

2. Rek. horní části nádoby zdobené na rozhraní dvěma žlábkami; inv. č. 16298.

3. Zlomky různých nádob, jeden zl. výdutě zdobený čtyřmi skupinami žlábků proti sobě; inv. č. 16299–301.

4. Dvě části br. jehlice ze svinutou hlavicí d. 11,5 cm, inv. č. 16300, a jehlice s kulovitou hlavicí, d. 9,1 cm; inv. č. 16301.

5. Mísa se zaobleným lomem; pr. 19,5 cm; v. 7,5 cm.

6. Kuželovitý talíř zdobený na vnitřních stěnách pěti skupinami trojúhelníků rozdělených na čtyři skupiny, tři z nich rýhované a lemované důlky, pr. 30,5 cm.

7. Profil horní části hrnce s plastickou páskou s důlky; zv. 9,5 cm.

8. Miska se zataženými stěnami, vně na výduti má tuhovaný pás; v. 9,5 cm; pr. 19,2 cm.

9. Široký hrnek s odsazeným hrdlem má na rozhraní 3 žlábků a na výduť skupiny šikmých rýžek; v. 12,5 cm.

10. Rek. malé zaoblené misky, spodek se dnem chybí; pr. 16,0 cm.

11. Náčrty dvou širokých zaoblených plochých misek, stěny jsou nepatrně prohnuté; pr. 17,0 cm.

12. Rozevřená zaoblená miska je zdobená uvnitř 6 polovinami eliptických žlábků; pr. 16,8.

13. Baňatá amforovitá miska s odsazeným spodkem, hrdlo zúžené odsazené od výduť; pr. 14,0; v. 6,8 cm.

Datování: H C2–H D2–3

Filip 1936–37, 30; Jansová 1929; Koutecký 1959, 9–10; Rybová 1968, 10–11; Šumberová 1996.

Chybějící nálezy v NM: 16200, 16296.

13. ČÁSLAV, okr. Kutná Hora

1. Pražské předměstí. Bylanský kostrový hrob obsahoval 17 nádob. Hrobová jáma měla obdélný půdorys o roz. 165 × 130 cm, hloubka činila 90 cm od povrchu. Zvířecí kosti neurčitelné, několik lidských kostí, nedovolují určit další údaje. Hrob podle keramiky patří do středního období (H C2–3). Chybí zásobnice a kovové předměty.

Velínský – Kožíšková – Brzobohatá 2007.

2. Město Čáslav. Hradiště se rozkládá na vrcholové plošině zvané Hrádek, plocha 0,5 ha, tj. 200 × 30 m, výška 55 m n. m. Hradiště je rozpoznatelné v současné městské zástavbě. Doloženo osídlení pravěké, včetně nálezů halštatských.

Čtverák et al. 2003, 5; Tomášek 1999; Zápotocký 2000, 121.

14. ČELÁKOVICE, okr. Praha-východ

1. Při stavbě budovy „bývalé politické školy KSČ“ v roce 1977 v rýze pro teplovod byl porušen bylanský jámový hrob s žárovým pohřbem.

Koutecký – Špaček 1982, 57–60, obr. 2.

2. V roce 1909 ve výkopech pro stavbu budovy „nové“ školy byly na náměstí zničeny blíže neurčené bylanské hroby. Zachovaly se nádoby a střepy.

Koutecký 1959, 10; Koutecký – Špaček 1982, 60, obr. 3.

3. Na kat. města bylo v minulosti zničeno bylanské sídliště. Podle zpráv v ARÚ byly pozorovány popelovité jámy se střepy.

1. Hluboká miska, p. žlutý se 2 výstupky na okraji; v. 5,2 cm; pr. 18,0 cm; inv. č. 19022 (NM).

Koutecký – Špaček 1982, 60.

4. V roce 2000 v centru města při stavební činnosti byla potvrzena existence bylanského sídliště. Tehdy na 4 místech byly zachráněny úplně nebo zčásti sídlištní objekty s typickou bylanskou keramikou.

Koutecký – Špaček 1982.

15. ČERVENÉ PEČKY, okr. Kolín, tab. 26

Na území obce existovalo vedle bylanského sídliště snad také pohřebiště.

1. V prostoru u nádraží byl objeven blíže neurčený bylanský žárový hrob.

2. Sídliště bylo lokalizováno na ploše s pomístním názvem „V háji“.

Dvořák 1936, 78–79, 128; Koutecký 1959, 10

3. V kolínském muzeu se nachází dvojice udidel.

1. Část dvoučlankového železného udidla č. 1, d. 8 × 7 cm; 12802.

2. Část druhého dvoučlankového udidla č. 2, d. 10 × 5 cm; 12602.

Datování udidel: H C3.

Není jisté, zda obě udidla pocházejí skutečně z Červených Peček.

16. ČESKÝ BROD, okr. Kolín, tab. 48, 49

1. V cihelně pí Králové a p. Viléma byl nalezen kostrový hrob a sídliště k. bylanské.

2. Hrob bez dalších nálezových okolností byl nalezen v prostoru nádraží. Obdélníkový hrob o délce 162 a hloubce 135 cm obsahoval kostrový pohřeb v poloze natažené na zádech, orientovaný S–J.

3. V Muzeu Český Brod jsou uloženy nálezy, z nichž některé asi patří do uvedeného hrobu.

Nálezy z Muzea Kolín jsou uvedeny u každé položky zvlášť.

Popis nálezů

1. Část okrouhlého kotouče; p. hnědý; pr. 7,5 cm; inv. č. 195.

2. Malá nerovná amfora s odsazeným hrdlem; p. červený; v. 3,3 cm; 2387; M Kolín.

3. Profil hrncovité nádoby, okraj vyhnutý, p. cihlově červený; 200.

4. Profil horní třetiny amforky; p. tuhovaný má na hrdle vyleštěné pásy; 202.

5. Rek. amforovité misky; p. tuhovaný, uvnitř cihlově hnědý; pr. 14,0 cm; 1946.

6. Malá amforovitá zásobnička, okraj hrdla odsazený, v. 15,0 cm; 2376; M Kolín.

7. Výduť horní části amforky s ulomeným hrdlem a omfalem ve dně byla na výduťi zdobená černě malovanými trojúhelníky v páscech ukončenými háčky, zv. 4,3; 2388; M Kolín.

8. Profil zaoblené misky; p. šedočerný; 201.

9. Profil horní třetiny hrnce s plastickou páskou na rozhraní hrdla a výduťi; p. hnědý; 196.

10. Profil horní třetiny široké amfory s odsazeným hrdlem a vyhnutým okrajem, p. t. hnědý.

11. Rek. rozevřené misky se zaobleným lomem stěny, p. šedočerný, pr. 16,6 cm; inv. č. 2373; M Kolín.

12. Profil koflíku s převýšeným zahroceným uchem; p. t. hnědý; 2362; M Kolín.

13. Profil horní třetiny misky s ostrým lomem s řadou důlků; p. černý; 2345; M Kolín.

14. Profil koflíku s převýšeným zahroceným uchem; p. t. hnědý; 2346; M Kolín.

15. Profil horní části hrnce s řadou důlků na výduťi; p. šedočerný; 2357; M Kolín.

16. Profil koflíku s převýšeným oválným uchem; p. světle hnědý; 2366; M Kolín.

17. Profil horní části hrnce s plastickou páskou s důlky; p. černý; 236a; M Kolín.

18. Profil horní třetiny zaoblené misky, uvnitř na tuhovaném podkladě zbytky vyleštěné výzdoby.

19. Profil horní části amforovité misky, p. t. hnědý, na hrdle stopy leštění, 197, souvisí s výzdobou č. 10.

20. Rekonstrukce misky s ostrým lomem, p. hnědý, na hrdle stopy tuhování, uvnitř červený; pr. 12,0 cm; 2334; M Kolín

21. Rekonstrukce hrnku s pupkem na výduťi, spodek se dnem; p. cihlově žlutý; v. 6,0 cm; 2391; M Kolín.

22. Okrajový zlomek kuželovitého talíře; p. uvnitř tuhovaný a zdobený rýhováním.

23. Profil horní části zaoblené misky, p. t. hnědý, uvnitř tuhovaný a zdobený leštěním; 2671; M Kolín.

24. Hruškovité rachlátko, p. hnědý; v. 3,5 cm; 2398, M Kolín.

25. Profil horní části zaoblené misky.

26. Profil horní části amforovité nádoby, výduť splývá s hrdlem, na výduti pásy šikmých vpichů, p. šedočerný; 2351; M Kolín.

27. Výduť amfory zdobené řadou důlků do podoby trojúhelníků.

U poř. čísel 10/4, 18/7, 22/5, 23/6, 25/8, 27/10 nebylo možno zjistit inv. čísla.

4. Nálezy bez kreseb

1. Střepy misek a koflíků, 273/283.

2. Střep z okraje hrubé nádoby, inv. č. 795.

3. Střepy misek, koflíků, hrnců, výzdoba rytá a plastická.

4. Střepy hrnců s rytou výzdobou a plastickými páskami.

Datování: H C1–3.

Chybí M Český Brod 602, 603, 616, 703, 721, 725, 728, 819, nezjištěno.

NZ ARÚ AV ČR, čj. 1760/30, 5399–5694/41; *Koutecký* 1959, 10

17. DALOVICE, okr. Mladá Boleslav,² tab. 4

Žárové pohřebiště se původně nacházelo na „Zádušním poli“ p. Slavíka, podle jedné zprávy zde majitel získal nádobu. Před lety jsem při návštěvě muzea pořídil kresby 6 nádob a střepů, které pravděpodobně pocházejí z tohoto pohřebiště, č. inv. 496–501, 530–533.

1. Malá amfora s prohnutým hrdlem; p. hnědý; v. 6,7 cm; pr. 5,0 cm; č. inv. 499.

2. Menší hrnek, horní část zúžená má na výduti řadu nehtových vrypů, p. cihlově červený, v. 11,8 cm, 500.

3. Baňatá nízká. amfora, hrdlo odsazené okraj vytažený; p. červený; v. 7,0 cm; 496.

4. Široká amfora rovněž s odsazeným hrdélkem má největší výduť v horní třetině; p. červenohnědý v. 7,0 cm; 4973.

5. Podobná amfora; p. červenohnědý; v. 7,2 cm; 498.

6. Amfora s omfalem ve dně s náběhem na lahovitý tvar s vysokým hrdlem; v. 11,0 cm; 10022 nebo 522.

7. Zlomky hrnců, amfor a jiných nádob, inv. č. mezi č. 502–529, bez kreseb.

8. J. Filip uvádí ještě železný nůž inv. č. 530 a bronzovou jehlicí inv. č. 531. Podle Filipa lze v keramice sledovat vývoj od k. lužické po bylanskou. Jsem přesvědčen, že jde o stěhování lidu s k. bylanskou na sever proti proudu Jizery.

Datování: H D1.

Filip 1936–37, 31; *Koutecký* 1959, 12.

18. DOBEŠOVICE, okr. Kolín, tab. 37

1. Sídliště k. knovízské až štítarské s jámami a zahloubenými polozemnicemi (chatami) obdélníkového půdorysu bylo objeveno na poli p. Šimý.

2. Ojedinelé nálezy:

V Muzeu Kolín se nacházejí 3 nádoby: dvě amfory a miska.

1. Baňatá amfora s odsazeným a zúženým hrdlem; v. 4,5 cm; č. inv. 5270; jinak se ještě uvádí jako koflík.

2. Malá nerovná amfora, hrdlo zúžené neodsazené; v. 5,0 cm; 5271.

3. Hlubší slabě zatažená miska; pr. 11,4 cm.

4. Tři kusy jehel patrně z br. jehlic, br. knoflík; č. inv. 9778–9779, 9781.

5. Část žel. kroužku, silná koroze; zd 2,7 cm; 9774.

6. Hluboká mísa; 7877.

7. Br. plíšek; 9776; k. knovízská.

8. Zlomky nádob; 9070.

9. Br. předmět; 9752.

10. Nádoba; 9784 (č. 5–10 bez kresby).

Datování obtížné: Št a H C.

Dvořák 1936, 78, 129; *Koutecký* 1959, 12.

Chybí nádoby 6576, 9482, 9743, 9758–9759 nezjištěno.

Chybí kovy 1117, 1115.

19. DOLÁNKY, okr. Mělník

Pozdně halštatské sídliště bylo zjištěno povrchovými sběry na poli vedle domů čp. 60 a 61 v roce 1970. Novými povrchovými sběry v roce 1972 se ukázalo, že je zastoupena i mladší halštatská keramika, asi k. bylanská (H C?). *BZO* 1971, č. 34, 30, 19.

20. DOUBRAVČICE, okr. Kolín

Na slovanském hradišti zvaném Staré nebo Pusté Zámky v letech 1961–1966 „byl prozkoumán pahorek“, podařilo se odhalit objekt s hradištní, halštatskou a laténskou keramikou. Překvapivým objevem byly dva valy s příkopy z H D/LT A, jeden vedle slovanského valu.

BZO 1963, č. 30, 69–70; 1964 č. 25, 11; 1966, č. 17, 10 a 35–36.

V dalších letech výzkum pokračoval plošným odkryvem, kde v kulturní vrstvě se našla také keramika knovízská a opět H D/LT A. V roce 1968 se výzkum soustředil na opevnění, které se skládá z pěti valů, z toho dva patří H D/LT A. Výzkum skončil 1971.

BZO 1967, č. 26, 12 a 46; 1968, č. 43, 29–30; 1969, č. 39, 31; 1970, č. 39, 28; 1971, č. 37, 31–32; *Čtverák et al.* 2003, 73–74; *Kudrnáč* 1981; *týž* 2002, 463–480.

Chybí miska inv. č. 1002 a 22 372–74 NM, nezjištěno.

21. DŘEVČICE, okr. Praha-východ, tab. 53–55

1. Sídlištní jámy v místní cihelně p. Hybše, bez dalších údajů. V jedné jámě kromě jiných nálezů i bylanské střepy, jeden s černou malbou.

2. Halštatské hradiště (?) na jazykovité ostrožně, plocha 2 ha, chráněné trojicí příkopů.

Datování: H D 2–3.

Čtverák et al. 2003, 78; *Koutecký* 1959, 15; *Kuna* 1987, 187; *Zápotocký* 2000, 172.

3. Ojedinelé nálezy: Dřevčice I, tab. 56

1. Baňatá nádobka – široká amfora, hrdlo odsazené zúžené; p. šedohnědý; v. 8,0 cm; pr. 12,0 cm, č. inv. 1632; M Ml. Boleslav. Na hrdle rytá mřížkovaná výzdoba. Nalezena při stavbě národní školy.

2. Baňatá amfora ve střepci; p. tuhovaný; hrdlo vyšší zúžené.

3. Malá amforovitá zásobnice; p. šedočerný; v. asi 30 cm; spodek se dnem chybí.

4. Část výdutě amforovité nádoby zdob. pod hrdlem pásy rýh a trojúhelníků s důlky na vrcholech; č. inv. 2644.

² Podél Jizery od Benátek na sever až po Mladou Boleslav v platěnické sídelní oblasti se nachází (podle mého názoru) „řiční“ enkláva kultury bylanské. Nálezy uloženy v muzeu v Mladé Boleslavi. Žárové hroby jsou známy z Dalovic a Zdětína, sídliště pak z Horek a Hrušova. Nové nálezy jsem neevidoval.

5. Dle náčrtu, širší zaoblená nádobka; p. hnědý; v. 6,5 cm a pr. 9,5 cm; 22206, NM.

6. Miska; 10022, NM.

7. V NM se nachází bylanské střepy inv. č. 22572-4 a mezi nimi střepy s malovanou a tuhovanou výzdobou. Nálezy č. 2, 5-7, bez kresby.

Datování: Št, H C-H D1.

NZ ArÚ AV ČR čj. 367/37, 1780/42 a 1366/49; *Stocký* 1922, 133.

Chybí nálezy v NM 39759.

4. Záchraná akce 1970. Po pravé straně silnice z Brandýsa do Dřevčic, mezi domy čp. 99-100. Objekt ve stěně výkopu, nejspíše zbytek štítarské chaty, 27 m od silnice. Objekt byl říznutý příčně, pr. dole 240 a nahoře 165 cm, dosáhl hloubky od povrchu 190 cm. Nad ním bylo 38 cm navážky Výplň tvoří černá uhlíkatá hlína, získáno 110 ker. zlomků, z toho 34 profilových, a dvě nádoby. Úprava povrchu: převažuje přihlazování dřívkem a hřebenem (70 %), povrch tuhovaný, hnědý, přihlazovaný (20 %).

Popis nálezů, č. inv. 3887-4030, jen výběr. Dřevčice II, *tab. 55*.

1. Velká polokulovitá miska; p. tuhovaný; v. 13,3 cm; pr. 20 cm.

2. Malá zaoblená miska, s odsazeným spodkem, okraj uvnitř seříznutý; p. tuhovaný; v. 6,5 cm; pr. 14,5 cm.

3. Malá zaoblená polokulovitá miska, u okraje stopy po odloupeném uchu, p. černý leštěný; v. 6,8 cm; inv. č. 3883.

4. Profily hrnců s drsným rýhovaným povrhem (2 ks).

5. Podhrdlí štítarské amfory zdobené vodorovnými žlábkami a svislým rýhováním se hlásí do střední fáze k štítarské, Št II.

6. Profily amforovitých nádob, jeden s uchem (2 ks).

7. Okrajové profily misek, p. hladký (3 ks).

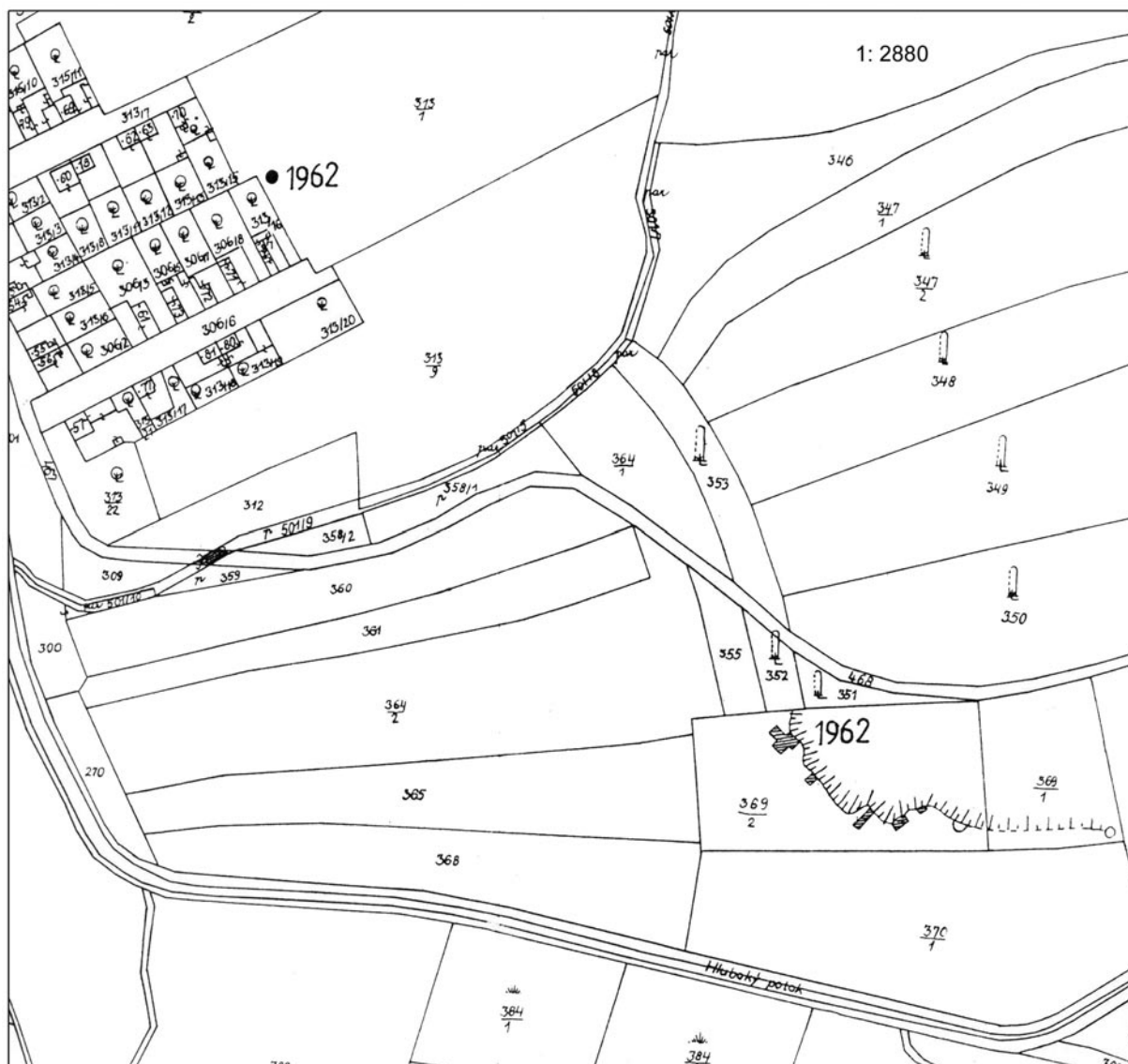
8. Keramické zlomky s povrchem žlábkovaným a rýhovaným.

Datování: Št II.

BZO 1970, č. 42, 29-30.

HRADIŠŤKO

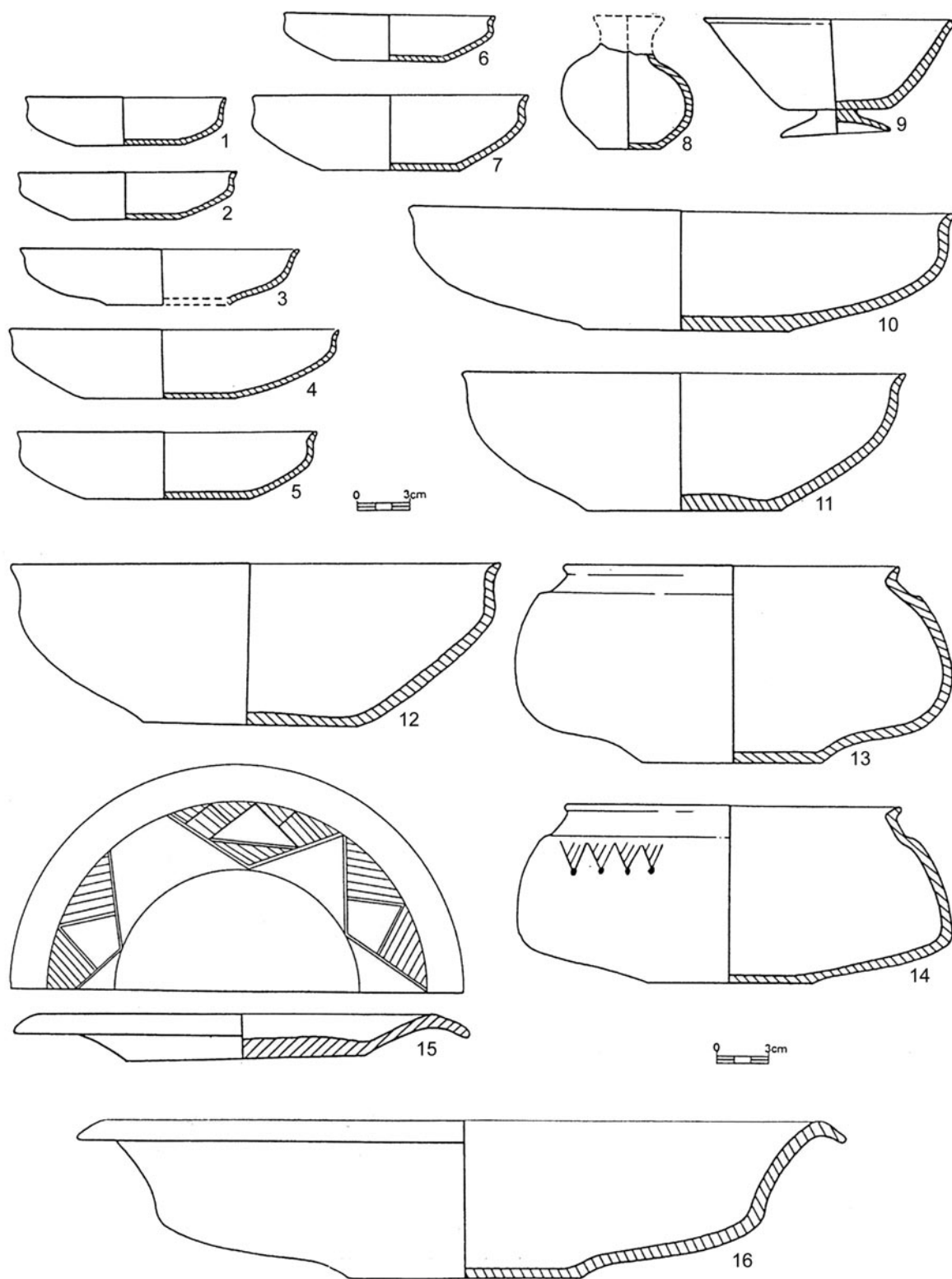
Tab.5

Tab. 5. Hradištko: situační plán nálezů

HRAĐIŠŤKO

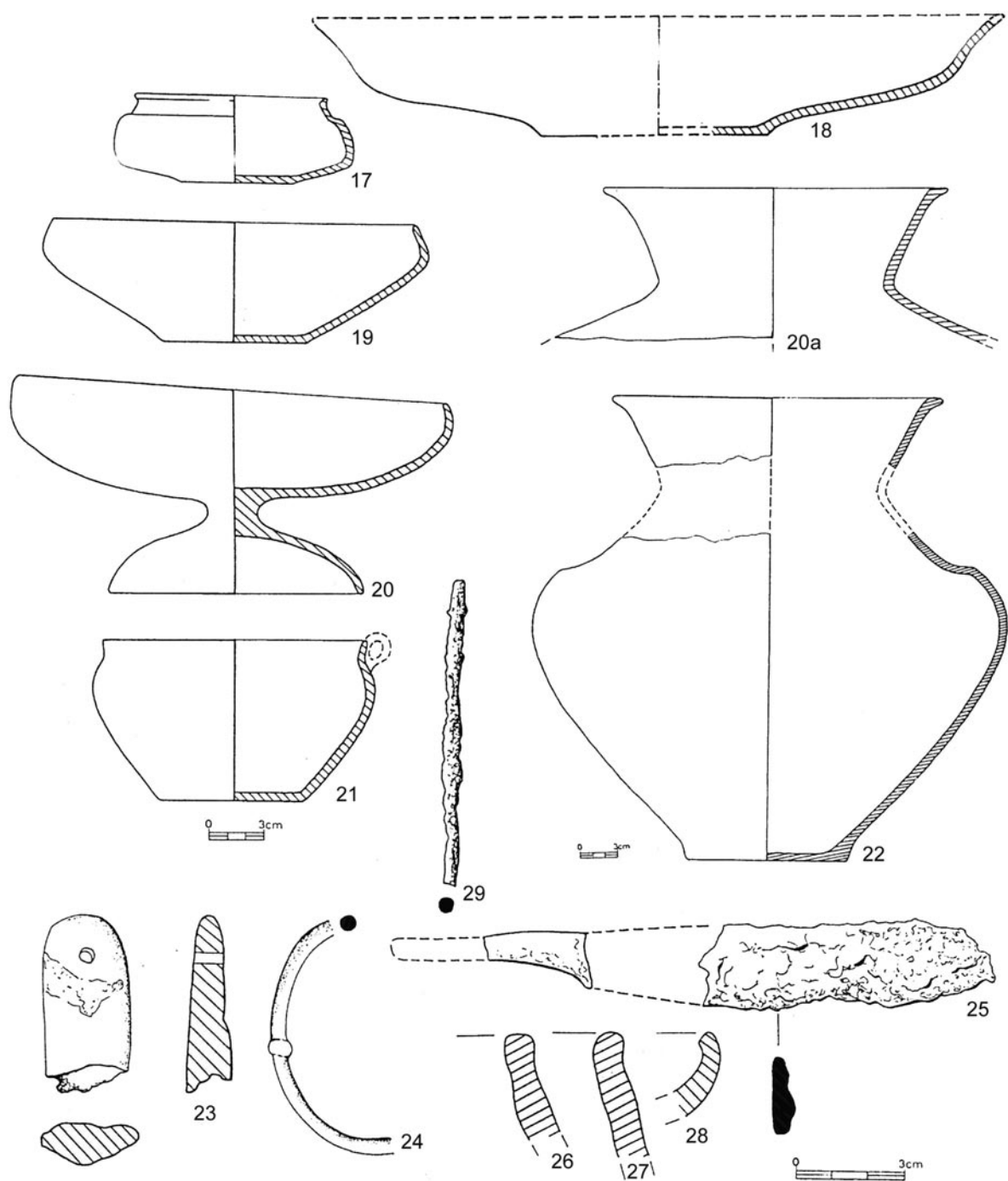
Tab.6

Tab. 6. Hradištko: nálezy z hrobu, 1962

HRADIŠTKO

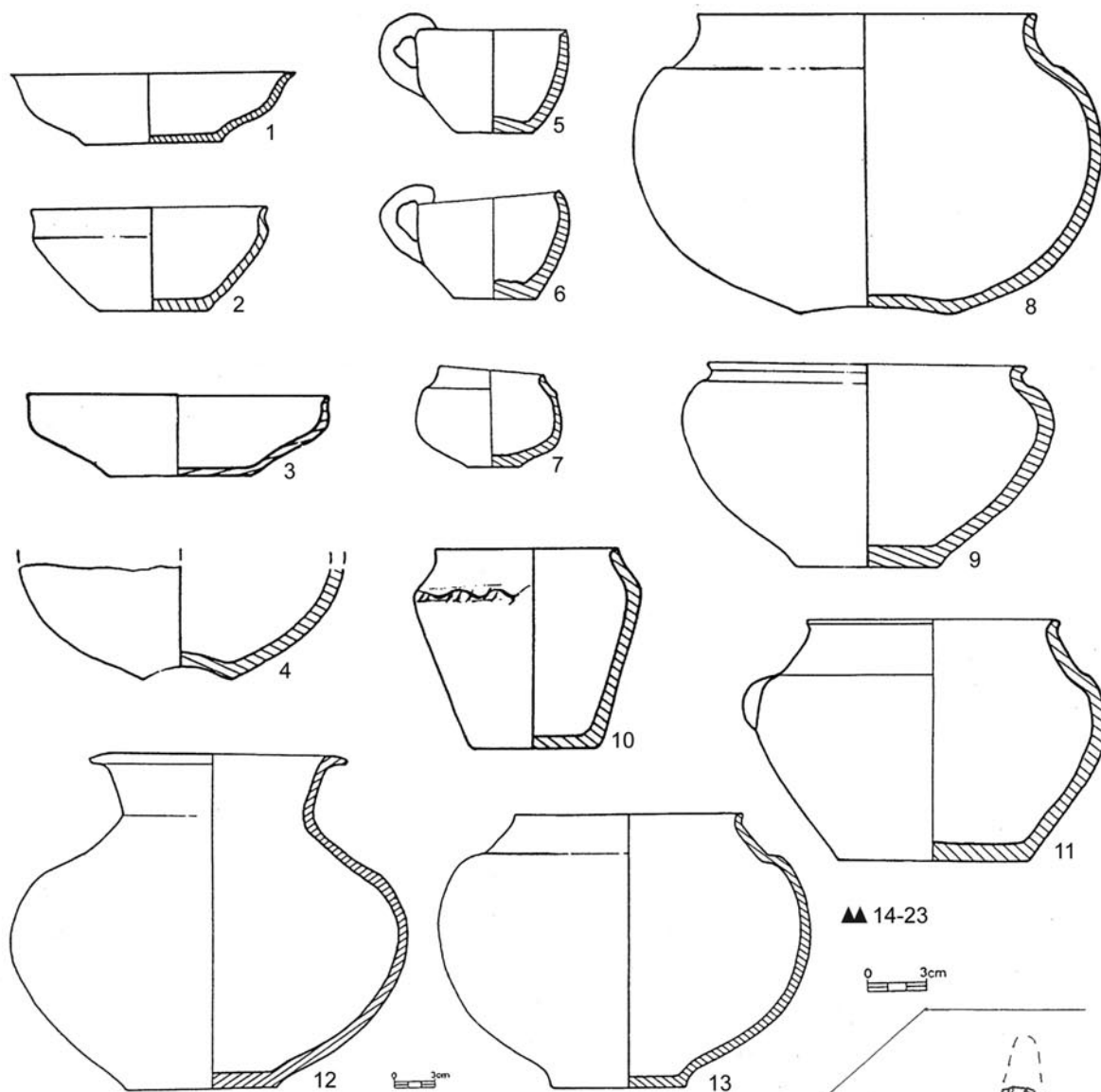
Tab.7

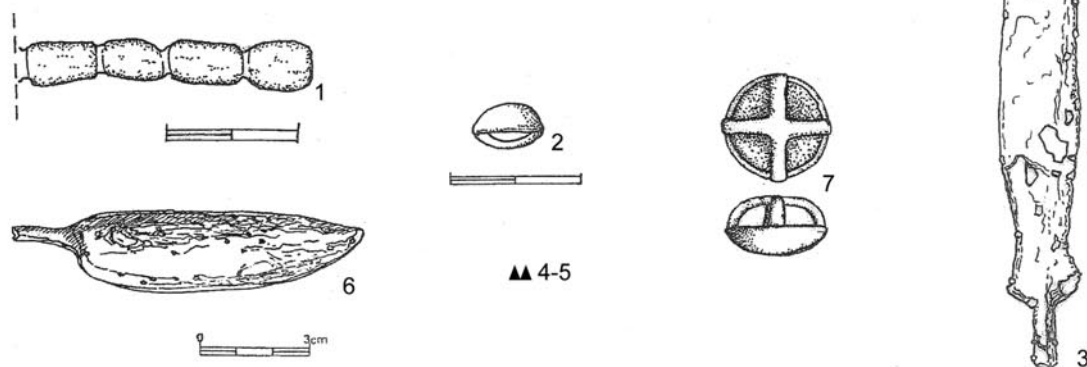
Tab. 7. Hradištko: nálezy z hrobu, 1962 (23–29 měřítko 1:1, 17–21 měřítko 1:2, 22 měřítko 1:3)

HRADIŠTKO

Tab.8

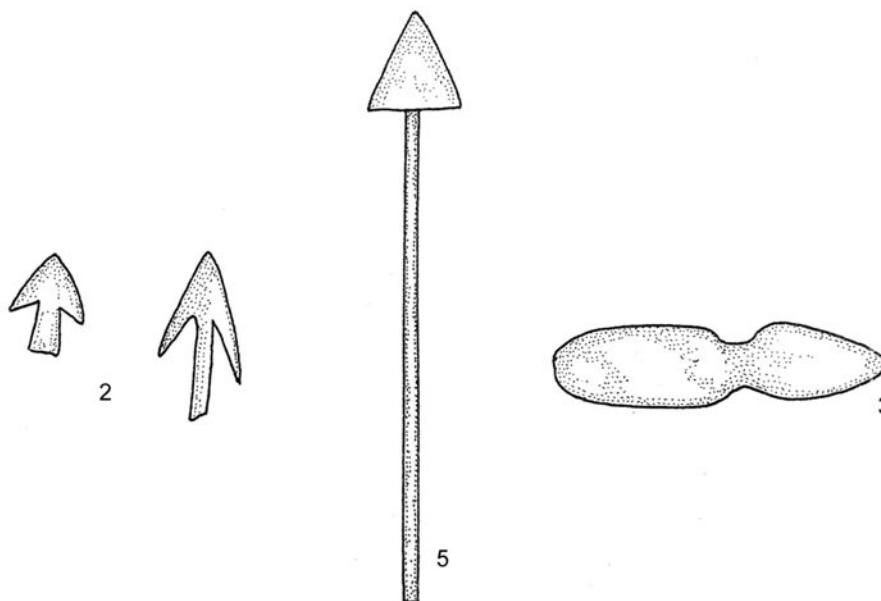
HOŠTICE

Tab. 8. Hradištko: nálezy ze žárových hrobů; Hoštice: nálezy z hrobů

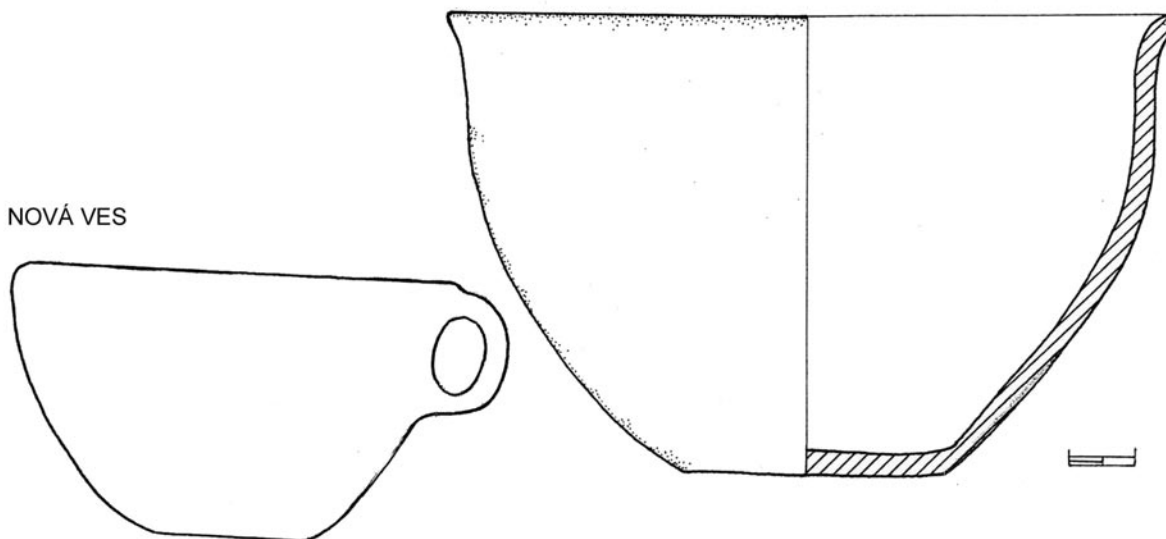
CERHÝNKY

Tab.9

HOŘANY

NOVÁ VES

Tab. 9. Cerhýnky, Nová Ves, Hořany: ojedinělé nálezy

22. DŘÍNOV, okr. Mělník

Na polích severovýchodně od obce zachránil v rýze etylenovodu V. Fencel zbytek sídlištního objektu s mladší halštatskou keramikou.

BZO 1974, č. 41, 44.

23. DUŠNÍKY, okr. Mělník, tab. 18

1. Povrchovým sběrem v poloze „Na špalkách“ a „Na kostelíku“ vedle dalších kultur nalezena mladší a pozdní halštatská keramika (H D1-3?).

BZO 1973, č. 38, 37.

2. Na zahradě čp. 3, p. Čvančary, objevena sídlištní halštatská jáma.

3. Ojedinělý nález: široká amfora v. 5,0 cm, pr. 11,5 cm se zúženou horní částí, pod okrajem dvě rýhy, 56846 NM NZ ArÚ čj. 87/2C; *Sklenář* 1989.

24. HLAVÁČOVA LHOTA, okr. Kolín

1. Starší nálezy v NM. J. Vaňek odevzdal 11 „bylanských“

ker. zlomků nalezených u dvora Broučkov; inv. č. 2278.

2. Polykulturní sídliště se nachází na poli severovýchodně od dvora Broučkov na návrší u silnice zvané „Na království“ a potoka do říčky Kouřimky. Nálezy mj. náleží k. štítarské, bylanské, pozdně halštatské i laténské.

BZO 1984–1985, č. 612, 246.

25. HLUBOKÝ DŮL, okr. Kolín

1. Sídliště se nacházelo na poli p. Záběhlického, keramika má charakter pozdně halštatský. V jedné jámě vedle kostí se našly části nádob a ker. zlomky.

2. Žárový hrob na poli p. Veletovského, v hrobě v podobě kamenné skřínky se dvěma nádobami, ve druhém hrobě byly uloženy spálené kosti s popelem a v nádobě s otvorem ve dně milodary, vedle ležel buližníkový valounek.

3. Hromadný pohřeb tří jedinců ve skrčené poloze: muž, žena a dítě. Hrob obsahoval jednu nádobu a střepy. Nejspíše šlo o hromadný pohřeb rodiny (nerituální), asi knovízský.

4. Na poli p. Horyny byla kdysi odkryta „mohyla“ s br. nádobou, dnes neznámá.

5. Nové halštatsko-laténské sídliště bylo objeveno v rýze pro produktovod v roce 1966. Naleziště se nachází mezi silnicí Hluboký Důl–Nebovidy a potokem v poloze zvané „Na vykousaném“; parc. č. 309.

NZ ArÚ AV ČR 3575/39, 1241 a 1520/41; BZO 1976–77, č. 100, 39–40; *Dvořák* 1936, 78, 130; *Koutecký* 1959, 15–16.

6. V Muzeu Kolín jsem zjistil tři bylanské nádoby:

1. Malá zaoblená amforovitá miska, zdobená na podhrdlí skupinami šikmých rýh lemovaných vodorovnými rýhami; pr. 9,0 cm; v. 4,2 cm; inv. č. 6523.

2. Hluboká miska esovitě profilace; v. 9,0 cm; pr. 15,3 cm; inv. č. 5234.

3. Amforka s nízkou výdutí, vyšším svislým hrdlem, přepálená; v. 6,0 cm; 5435.

4. Zl. nádoby, inv. č. 9157 (č. 1–4 chybí kresby).

Chybí kovy 7632, 9157–9169.

26. HORKY, okr. Mladá Boleslav

1. Bylanské sídliště se nacházelo v místní pískovně. V jedné jámě bylo nalezeno velké množství keramiky, okolo jámy stopy po kulech, patrně patřily k zastřešení jámy.

2. Ojedinelé nálezy.

1. Malá zaoblená amforovitá miska zdobená na podhrdlí skupinami šikmých rýh omezených vodorovnými rýhami; pr. 9,0 cm; v. 4,2 cm; inv. č. 6523, chybí kresba.

2. Hluboká miska s esovitě prohnutými stěnami; v. 9,0 cm; pr. 15,2 cm; inv. č. 5234, chybí kresba.

NZ ArÚ AV ČR, čj. 214048 a 2746/48; *Koutecký* 1959, 16.

27. HORNÍ CETNO, okr. Mladá Boleslav, tab. 37

1. Bylanské sídliště zkoumané R. Turkem. V NM se zachovaly tři nádoby.

1. Baňatá amfora, hrdlo zúžené, okraj vytažený; p. hnědošedý; u dna zdobená rytými větvičkami jehličnanů; v. 25,2 cm; inv. č. 109800.

2. Nízká amforka, výduť baňatá, hrdlo vyšší, okraj vyhnutý; v. 9,5 cm; inv. č. 109803; datovaná do H C3.

3. Silnostěnný koflík se zataženým okrajem a masivním uchem slabě nad okraj; p. hnědočerný; v. 6,7 cm, pr. 11,5 cm; inv. č. 109809.

Datování: amforka s vysokým hrdlem a široká amforka se řadí do středního až mladšího období, H C2–H D1

2. Hradiště na ostrožně, rozloha 2,8 ha, opevněné příčným valem o délce 55 m. Zde jsou doklady mnoha kultur mezi nimi i nálezy kultury pozdně halštatské.

Waldhauser 2001, 47.

28. HORNÍ CHVATLINY, okr. Kolín

1. Bylanský kostrový hrob na dvoře bývalého statku p. Slavíka pochází z roku 1936, bez dalších údajů.

Následující nálezy pocházejí patrně z tohoto hrobu:

1. Nádoba inv. č. 5434, další údaje i kresba chybí.

2. Široká amforovitá mísa, hrdlo odsazené; p. tuhovaní; pr. 12,6 cm; 5645; bez kresby.

Dvořák 1936, 79, 133

29. HOŘANY u Českého Brodu, okr. Nymburk, tab. 9, 20

1. Sídlíště zjištěno při regulaci potoka Černavky, HD/LT A, nálezy získané sběrem.

Rybová 1968, 14.

2. V Muzeu Poděbrady jsou uloženy ker. zlomky halštatských misek a amfor.

3. V Muzeu Kolín ojedinelé nálezy.

L1. Malý lignitový náramek; pr. 5,5 cm; 9842, jen L.

L2. Rek. koflíku se zahroceným uchem, spodek se dnem chybí; p. černý; 9843; jen L.

L3. Žel. náramek; roz. 7 × 5 cm; 9845; jen L.

4. Zl. železné jehlice; 9844.

5. Keramické zlomky 8322–59, bez kresby.

6. Střep nádoby 8393, převeden z Ohaří, bez kresby.

7. Amforka 5339, chybí.

8. Hluboký knovízský koflík s ulomeným uchem; p. tuhovaný; v. 14,0 cm; 5114, tab. 9.

9. Podobná amforka; v. 12,5 cm; 5266; jako č. 7, chybí.

10. Malý koflíček; p. hnědý; v. 4,5 cm; 5438 (7138).

Datování: H C1–3

Rybová 1968, 14, tab. VIII.

30. HOŘANY, okr. Kutná Hora

1. Záchraný výzkum ArÚ v roce 1953 byl částečně publikován, objekt č. 1 a 2.

Rybová 1968, 14, tab. VI; *Rybová – Soudský* 1962, 206, 212–3.

2. Při výstavbě velkoplošných závlah sadů a polí v roce 1982, parc. č. 209, zjištěno polykulturní naleziště včetně k. štítarské, bylanské, halštatské a laténské Výzkum ArÚ. BZO 1982–1983, č. 102, 39; *Šumberová* 1996, 702.

31. HOŘÍN, okr. Mělník, tab. 50, 51

1. Žárové pohřebiště k. bylanské a billendorfské v Hoříně bylo objeveno na konci 18. stol. První nález se váže k roku 1886. Vlastní výzkum začal r. 1891. Pohřebiště se nacházelo po levé straně silnice do Vrba na parc. č. 145. Ve dvou výzkumných sezonách 1894–1895 bylo prozkoumáno 19 hrobů. Pohřebiště by si zasloužilo republikaci s novým zhodnocením a novým kulturním určením, zda jde o pohřebiště k. bylanské s převahou prvků billendorfských nebo naopak o jediné billendorfské pohřebiště v Čechách, jak je přesvědčen V. Vokolek. Z 19 hrobů patří dva (č. 3 a 13) s br. nádobami jednoznačně latěnu, LT B. Nálezy jsou uloženy v NM: č. inv. 15095, 15121–5, 15129, 15151, 15134–8, 15145–6. Nerevidováno.

V Muzeu Mělník patří k pohřebišti následující č. inv. 2137, 2141, 2386–8, 2391–2, 2625–6.

Další publikované nálezy z Hořína – *Sklenář* 2004, 15, tab. CXIX:3, 5 a jiné, tab. CXX: 2–4, 12, 15, 19; tab. CXXI.

Popis nálezů (výběr):

1. Billendorfská amfora s vysokým hrdlem a se 2 uchy pod hrdlem; p. červenohnědý; v. 14,0 cm (hrob 11); inv. č. 15097.

2. Billendorfský džbán s velkým uchem; p. hnědočerný a zdobený na hrdle a výduti žlábký; v. 10,0 cm (hrob 11); 15095.

3. Široká amfora bylanská se 2 uchy zdobená na spodku hrdla 4 vodorovnými žlábký. Na výduti široké žlábký v podobě klikatky a mezi cípy šrafované trojúhelníky; p. šedočerný; v. 8,0 cm (hrob 12); 15099.

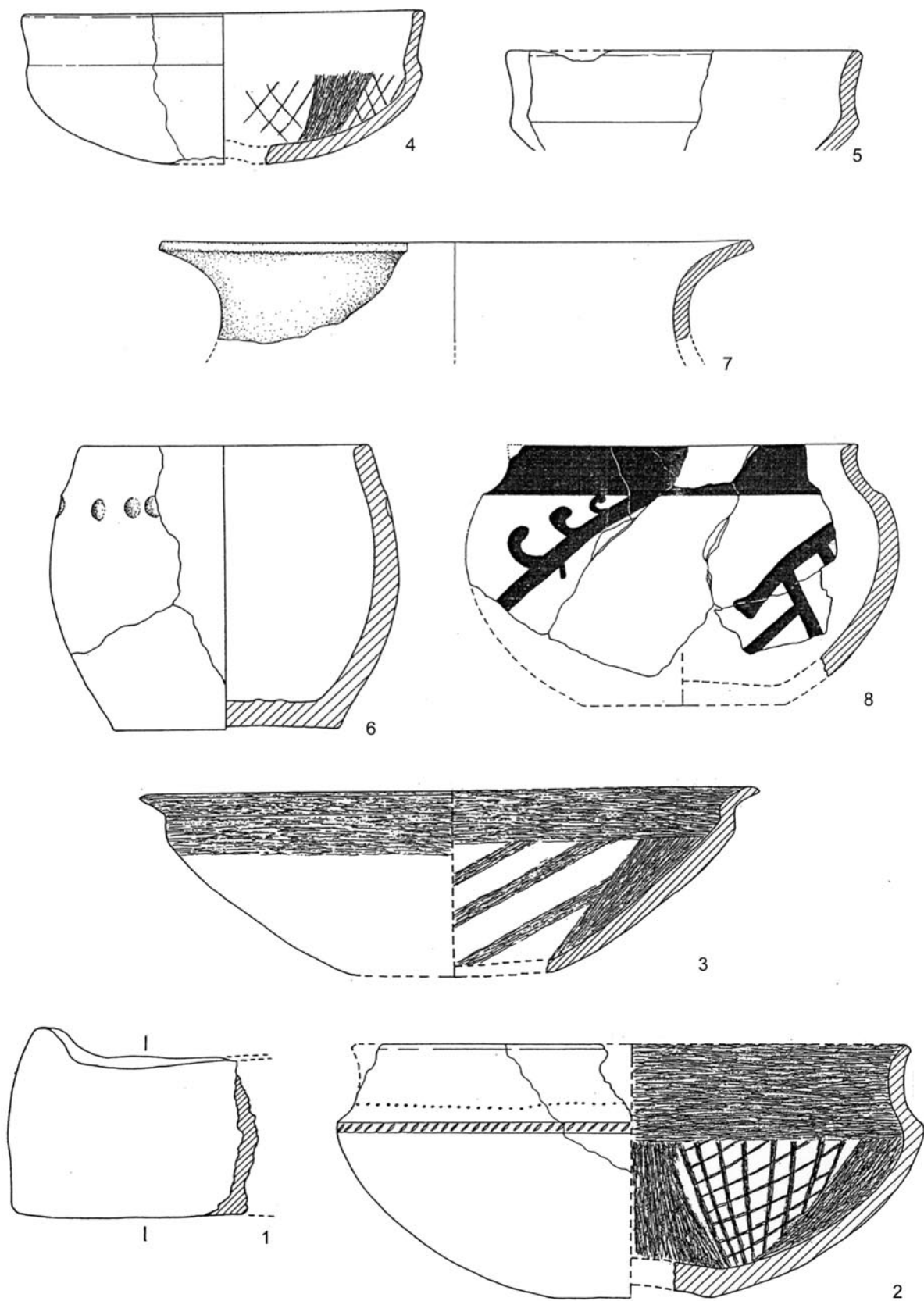
4. Baňatá široká amfora, hrdlo nízké odsazené, na hrdle je zdobená skupinami černě malovanými dvojicemi čar; p. hnědočervený; v. 15,8 cm (hrob 15); 15108.

5. Štíhlý hrnek se 2 uchy na horní části výduti; p. hnědočervený; v. 22,3 cm; (hrob 16), 15110.

6. Vysoký koflík s uchem slabě nad okraj, p. hnědočervený; v. 8,8 cm (hrob 16); 15109, bez kresby.

JAKUB

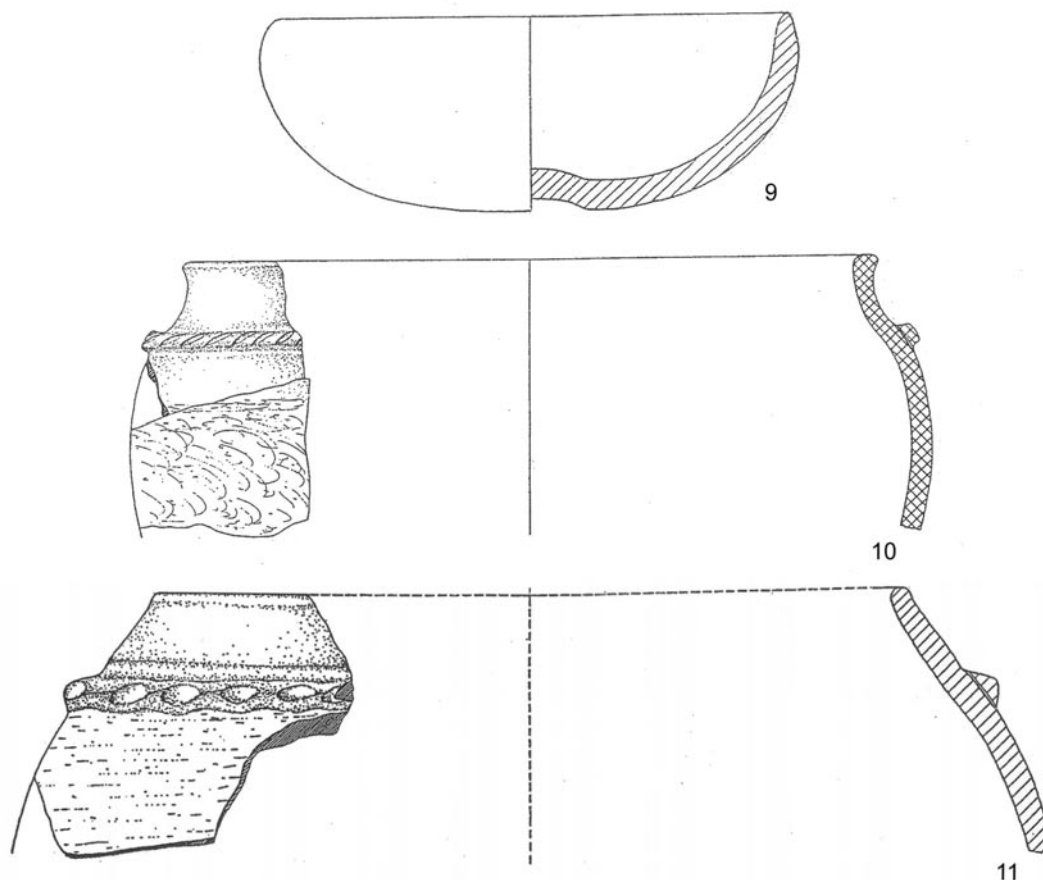
Tab.10

Tab. 10. Jakub: sídliště, keramika

JAKUB

Tab. 11

Tab. 11. Jakub: sídliště, keramika

7. Malý billendorfský džbáněk se štíhlým uchem, p. šedočerný, výzdoba na podhrdlí 3 vodorovné žlábků a na výduti skupiny šikmých žlábků v podobě trojúhelníků; v. 9,0 cm (hrob 16); 15111.

8. Široká amfora zaoblená, hrdlo vyšší odsazené, výduť splývá se dnem a okraj vyhnutý, p. červenohnědý až šedočerný; v. 5,5 cm; pr. 10,0 cm; (hrob 18); 15112.

9. Džbáněk s vyšším zúženým hrdlem, na rozhraní 3 žlábků, na výduti širší klikatka v podobě šrafovaných trojúhelníků; p. hnědočerný; v. 5,6 cm (hrob 18); 15114.

10. Široký koflík, hrdlo vyšší zúžené, s vyšším uchem nad okraj, p. šedočerný, na hrdle 2 žlábků a na výduti klikatka vyplněná šrafy a poloobloučky; v. 14,0 cm; pr. 19,0 cm (hrob 19), 15117.

11. Malá štíhlá amforka se 2 uchy na výduti, hrdlo vyšší zúžené, p. hnědý a zdobený na výduti řadou šikmých žlábků; v. 6,2 cm (hrob 19); 15120.

12. Billendorfský džbáněk s vysokým hrdlem a velkým uchem; v. 11,0 cm; 6803.

12a. Miska s odsazeným hrdlem, na rozhraní ouško; v. 5,0; pr. 12,6 cm; 15098 (hrob 11)

Z rozrušených hrobů:

13. Vysoký džbáněček s vysokým hrdlem a převyšným uchem je zdobený na hrdle 3 žlábků, na výduti klikatkou v podobě žlábků vyplněných rýhami; v. 7,0 cm; 2390.

14. Široká amforka se 2 uchy, hrdlo zúžené odsazené, výzdoba: klikatka ze žlábků vyplněných rýhami, v. 4,5 až 5,0 cm; 2389.

15. Široká baňatá amfora, hrdlo vyšší zúžené, výduť v horní třetině, okraj vyhnutý, v. 16,0 cm; 23394.

16. Rozevřená zaoblená mísa, p. tuhovaný uvnitř šesticípu hvězdicí a šrafovanými vzory mezi cípy, v. 3,5 cm; pr. 14,0 cm; 2393.

17. Velký hrnek s plastickou důlkovanou páskou na rozhraní, hrdlo zúžené; v. 22,0 cm; inv. č. 15151.

18. Br. jehlice s labuřkovitým krčkem a čočkovitou hlavicí; d. 9,5 cm; inv. č.?

19. Masivní rozevřený koflík se silným uchem, p. hnědý; v. 3,8 cm; pr. 7,4 cm; 15124.

20. Talířovitá miska zdobená pěticípu negativní hvězdicí a šrafovanými trojúhelníky mezi cípy, pr. 16,7 cm; v. 4,0 cm; 15138.

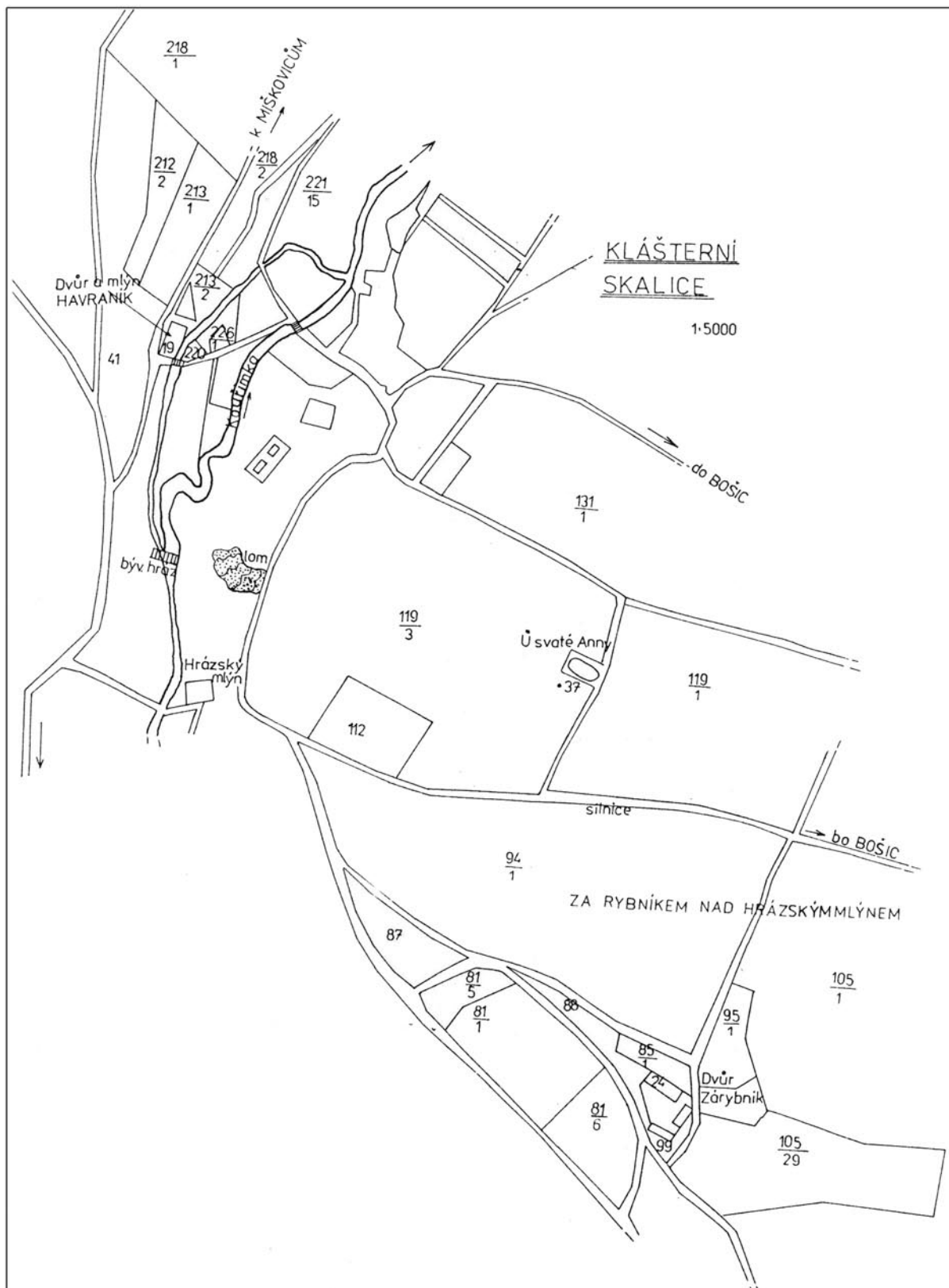
Datování: podmíněně H C-H D

Čermák 1901, 513-524, tab. XLVIII; Koutecký 1959, 16-17; Píř 1905, 293, tab. XLV; Sklenář 1973, 1-36, tab. XLV, XLVI; týž 1992, 64-65; týž 2004, 15, tab. CXIX:3,5, CXX:2-4,12,15,19, CXXI.

2. Halštatsko-laténské sídliště bylo objeveno v druhé polovině 20. stol. Prozkoumáno 14 jam. Sídliště se nachází u laterárního kanálu mezi Vrbnem a Hořínem. BZO 1971, č. 48, 39; Sklenář 2000, 109-112.

KLÁŠTERNÍ SKALICE

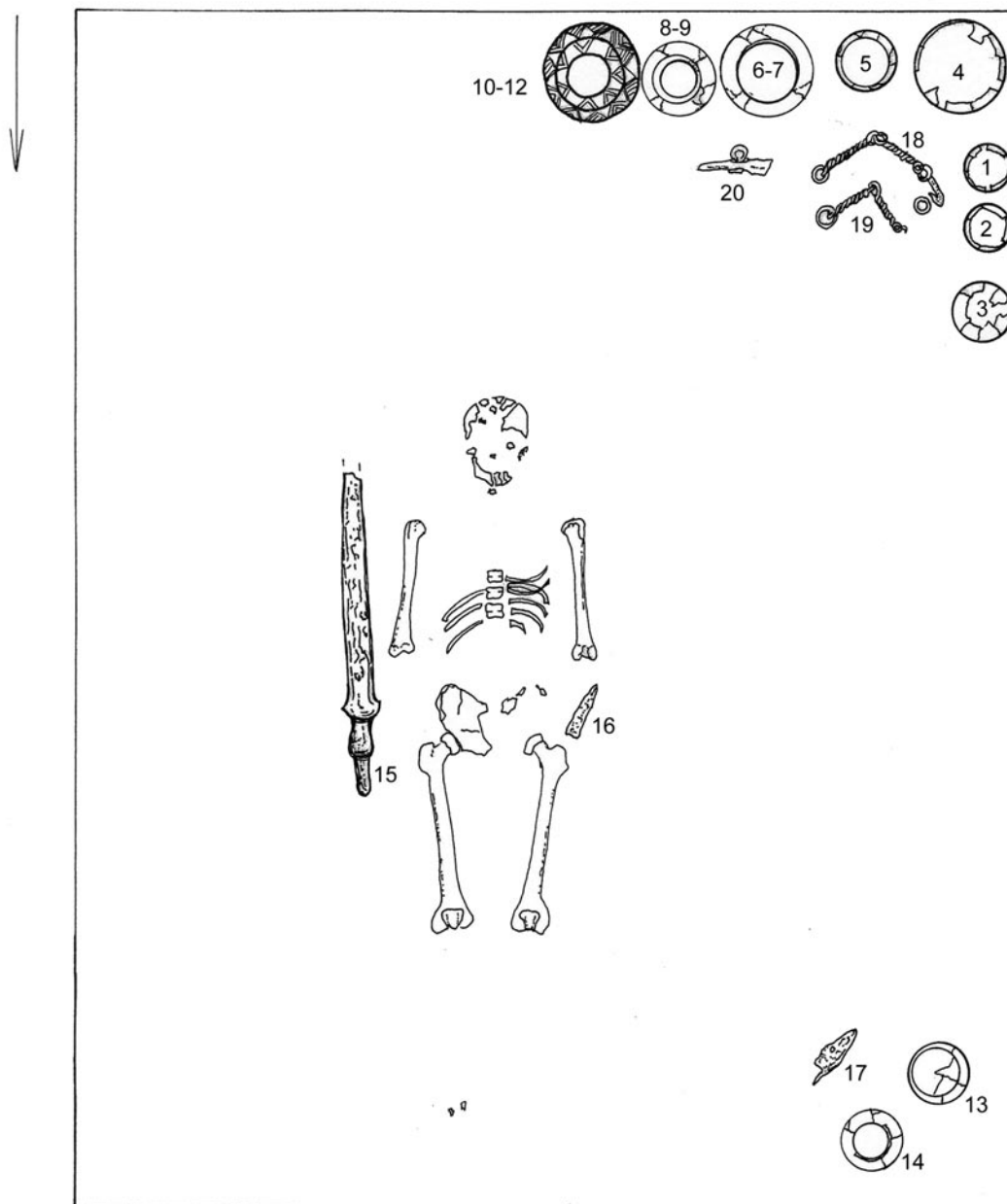
Tab.12

Tab. 12. Klášterní Skalice: situační plánek nálezů

KLÁŠTERNÍ SKALICE

Tab.13

Tab. 13. Klášterní Skalice: rekonstrukce kostrového hrobu, situační náčrt

31a. HOŠTICE, okr. Praha-východ, tab. 8

Nálezy z bylanského hrobu neurčeného ritu, NM 66900-924.

1. Část br. korálů s destičkou; zd. 4,8; 66900.
 2. Jednoduché br knoflíky; pr. 5; 66901-918 (7 ks).
 3. Železný meč s ulomenou špičkou a velkým zachovalým jílcem; d. asi 34,5 cm; 66919.
 4. Železné udidlo silně korodované, 66921, bez kresby.
 5. Druhé žel. udidlo, silně korodované; d. 25,5 cm; 66920; bez kresby.
 6. Železný. nůž s ulomenou střenkou; zd. 9,9; 66924.
 7. Br. knoflík s mřížovým poutkem; pr. 1,5 cm; 66922.
 8. Žel. kroužek; pr. 5,5 cm; 66923; bez kresby.
 9. Keramika, části nádob, zlomky, bez inv. č, bez kresby.
- Datování: předběžně H C2-3.

32. HOSTOVLICE, okr. Kutná Hora

Povrchovým sběrem zjištěno polykulturní naleziště, mezi jinými kulturami také k. bylanská

Datování: H C-H D.

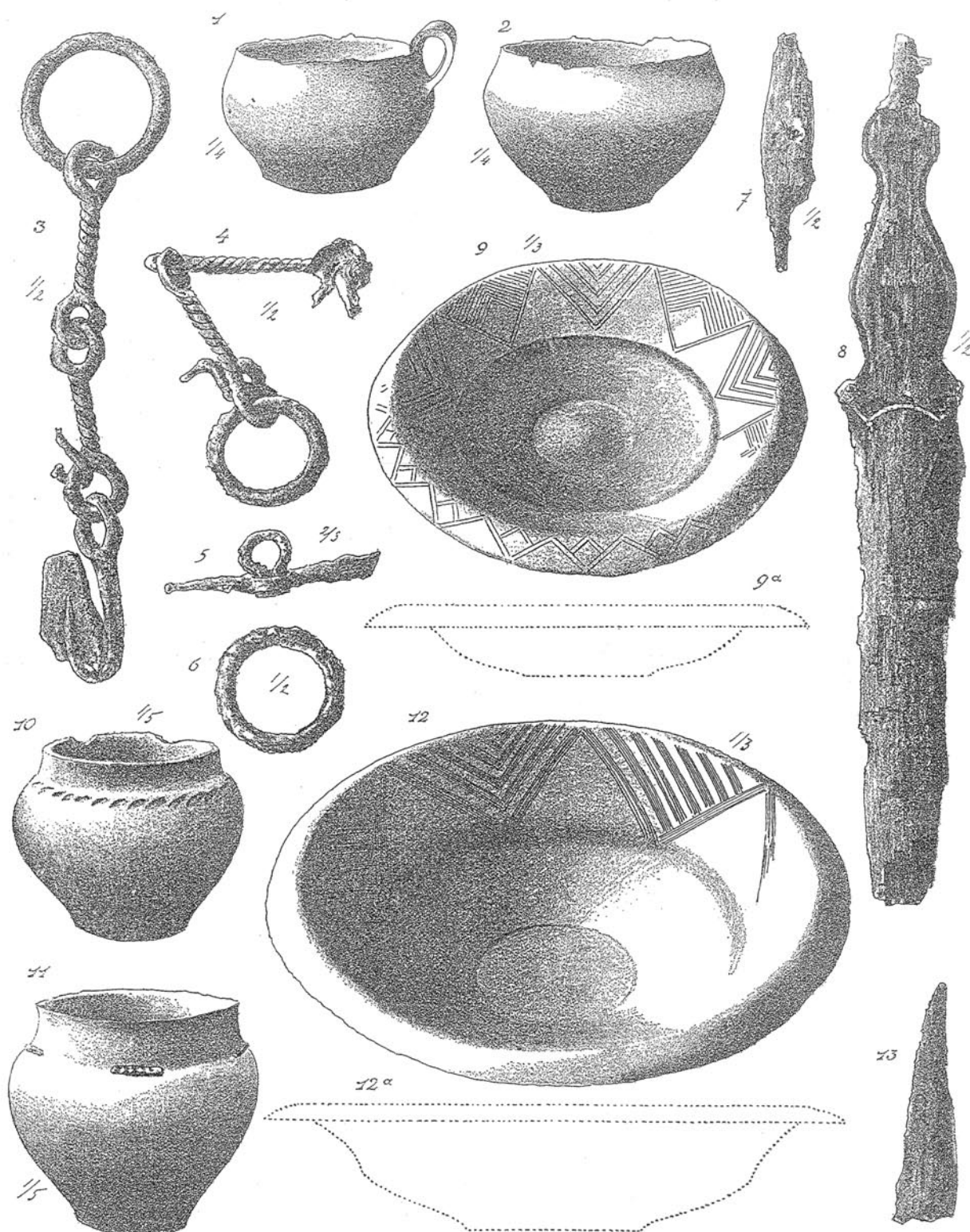
BZO 1990-1992, č. 455, 91e.

33. HRADENÍN, okr. Kolín

1. Druhé nejpočetnější dosud prozkoumané pohřebiště v Čechách se nachází na kat. obce Hradenín s 63 hroby v poloze „Na malých familiích.“ Hroby obsahovaly kostrové, žárové i birituální pohřby na ploše 3,6 ha. Vedle keramiky byly součástí výbavy pohřbů části vozů, jha, koňské postroje i součásti kultu nebo obřadů (měsíční symboly). Prvních 29 hrobů Fr. Dvořák publikoval 1934-35, 73-82, tab. I-IV; 1936-38, 61-81, tab. V-VI. Základní

KLÁŠTERNÍ SKALICE

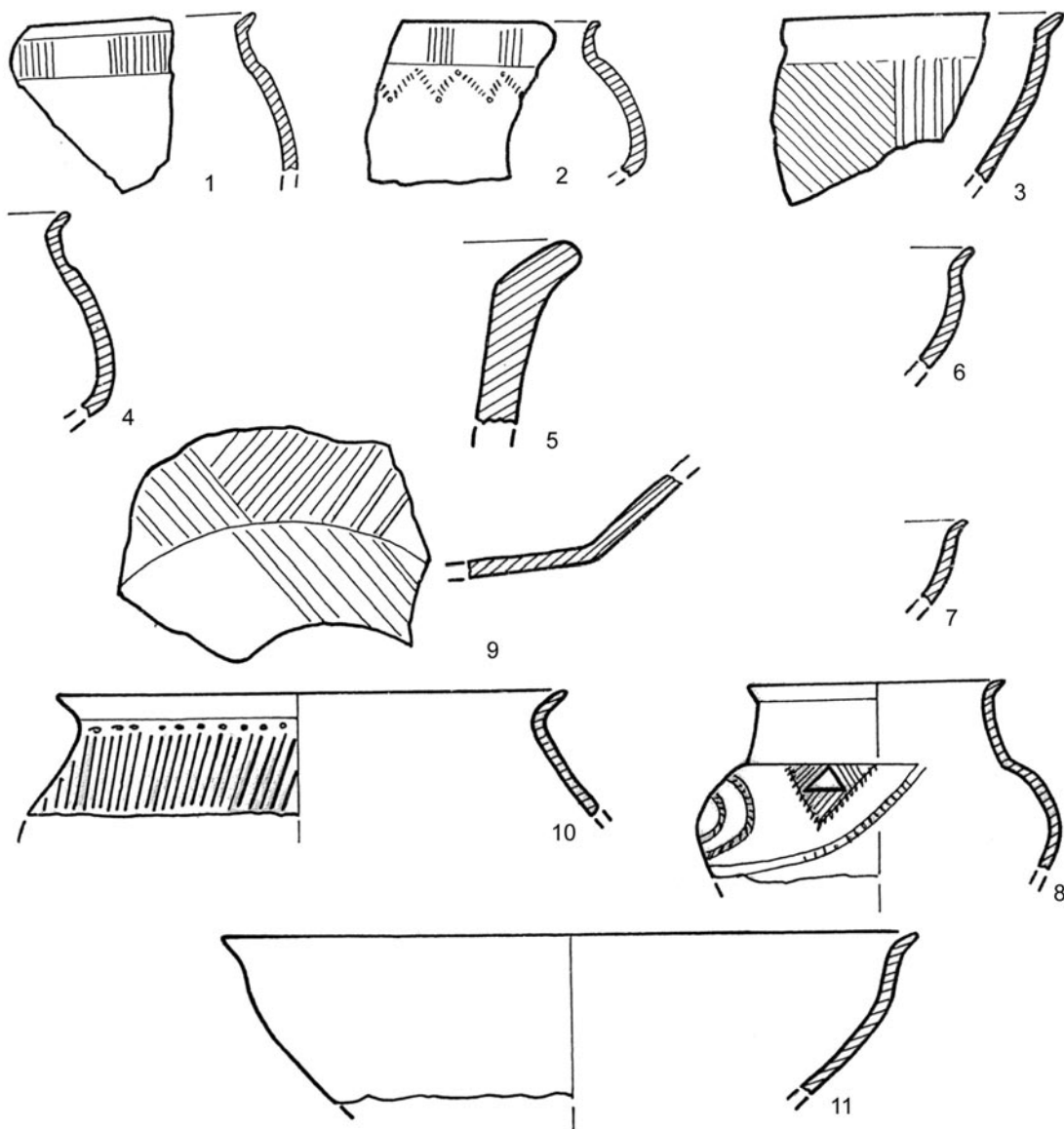
Tab.14

Tab. 14. Klášterní Skalice: hrob (Památky archeologické 17, tab. XLIX)

KLÁŠTERNÍ SKALICE

Tab.15

Tab. 15. Klášterní Skalice: sídliště, keramika

nálezové okolnosti a jejich rozbor jsem publikoval v roce 1968. Hradenínské pohřebiště pro velký rozsah připravuji pro samostatnou publikaci. Plánek pohřebiště se za 2. sv. války ztratil po zatčení dr. Dvořáka německými okupanty.

Zvláštní nálezy: kovový konec kulatiny z vozu a žel. závěska - hrob 36. Z hrobu 40 pochází zlatý nákrčník, ztracený.

Datování: H C1-H D1.

Dvořák 1934-35, 72-80; týž 1936-38, 59-86; týž 1936, 66-74, 130; týž 1938, 178-47; Filip 1936-37, 31; Koutecký 1959, 15-32; týž 1968, 410-416.

2. Bylanské sídliště.

Na stejném katastru a ve stejné trati „V malých familiích“, parc. č. 226/1-2 a „V rybníčcích“, parc. č. 308/2 porušená část pravěkého sídliště i pohřebiště, celkem 21 objektů. Hroby jsou vesměs nebylanské (pět), sídlištní objekty: jeden řivnáčský (č. 6), druhý knovízský (č. 14)

a další časně latěnský (č. 2). Posledních 11 objektů patří kultuře bylanské: tři patří chatám (1, 2 a 8), zbylé jamám. Autorka zobrazila ukázkou keramiky z obj. 8 a jam 12-13 patřící ke staršímu období H B3-H C1. Mladší střední fázi a mladšímu období patří objekty č. 3, 4, 5: H C2-H D1. Nejmladší je chata 2 z přechodu halštatu a latěnu H D2-3-LT A Zpracování a zhodnocení měla provést M. Fridrichová, bohužel se to nepodařilo uskutečnit. Šaldová 1997, 19-27.

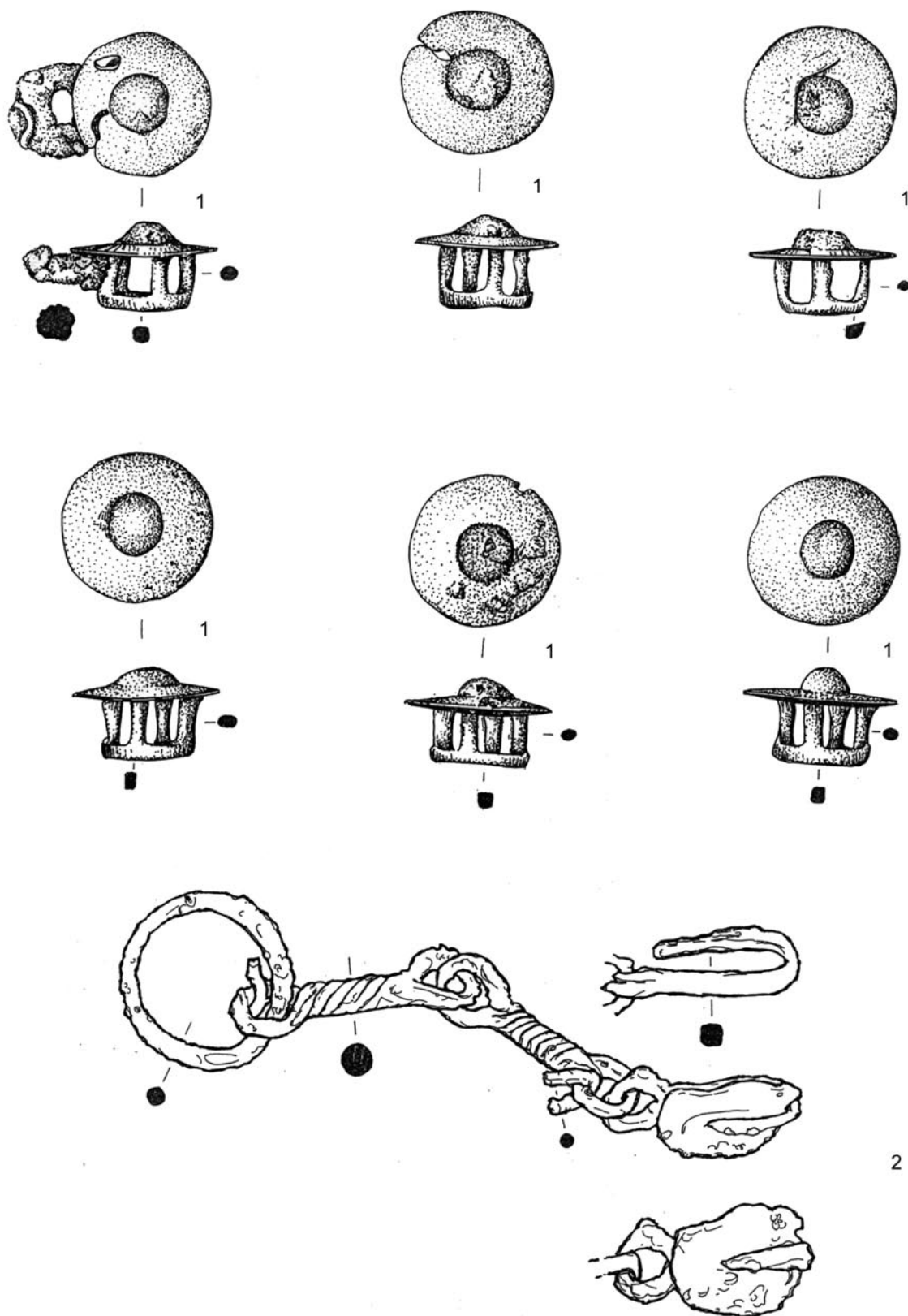
34. HRADIŠTKO, okr. Kolín, tab. 5-8

Bylanské pohřebiště v Hradištku bylo objeveno na dvou lokalitách.

1. Pohřebiště na poli p. Douši Dvořák objevil v roce 1934, žárové pohřby v popelnicích i bez nich v jamách, spálené kosti byly roztroušeny po dně. Vedle hrobů se Dvořák zmiňuje také o sídlištních jamách. Při revizi starých nálezů jsem opomenul tři nádoby č. 15, 16, 17 a bronzy.

KLÁŠTERNÍ SKALICE

Tab.16

Tab. 16. Klášterní Skalice: knoflíky (1), udidlo (2)

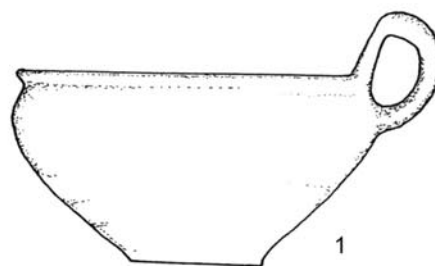
KOSTELEČ

Tab.17

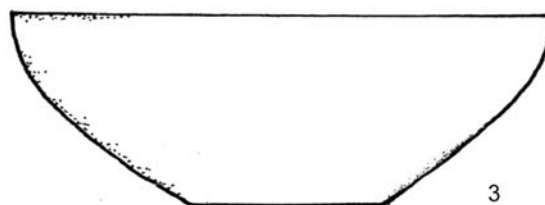
A

2

1

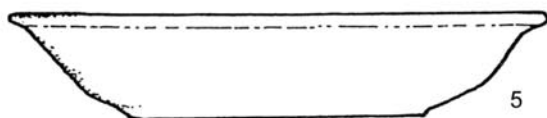
3

▲▲ 4

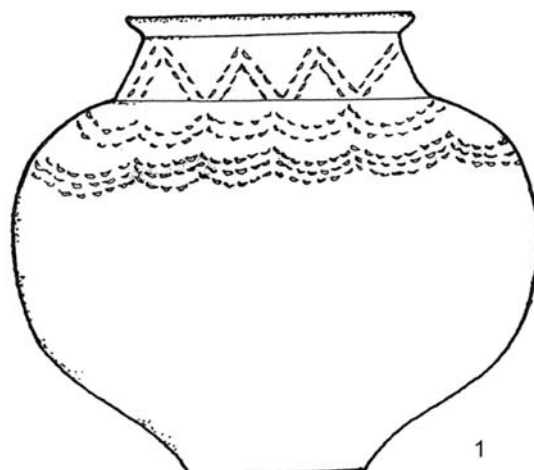
B

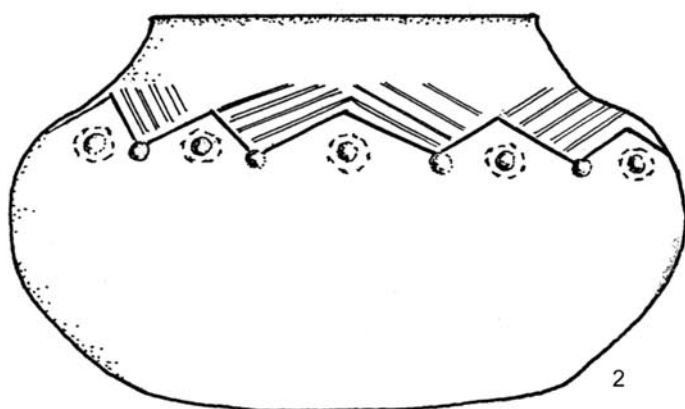
6

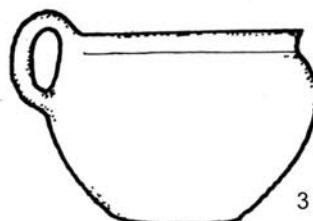
5

1

2

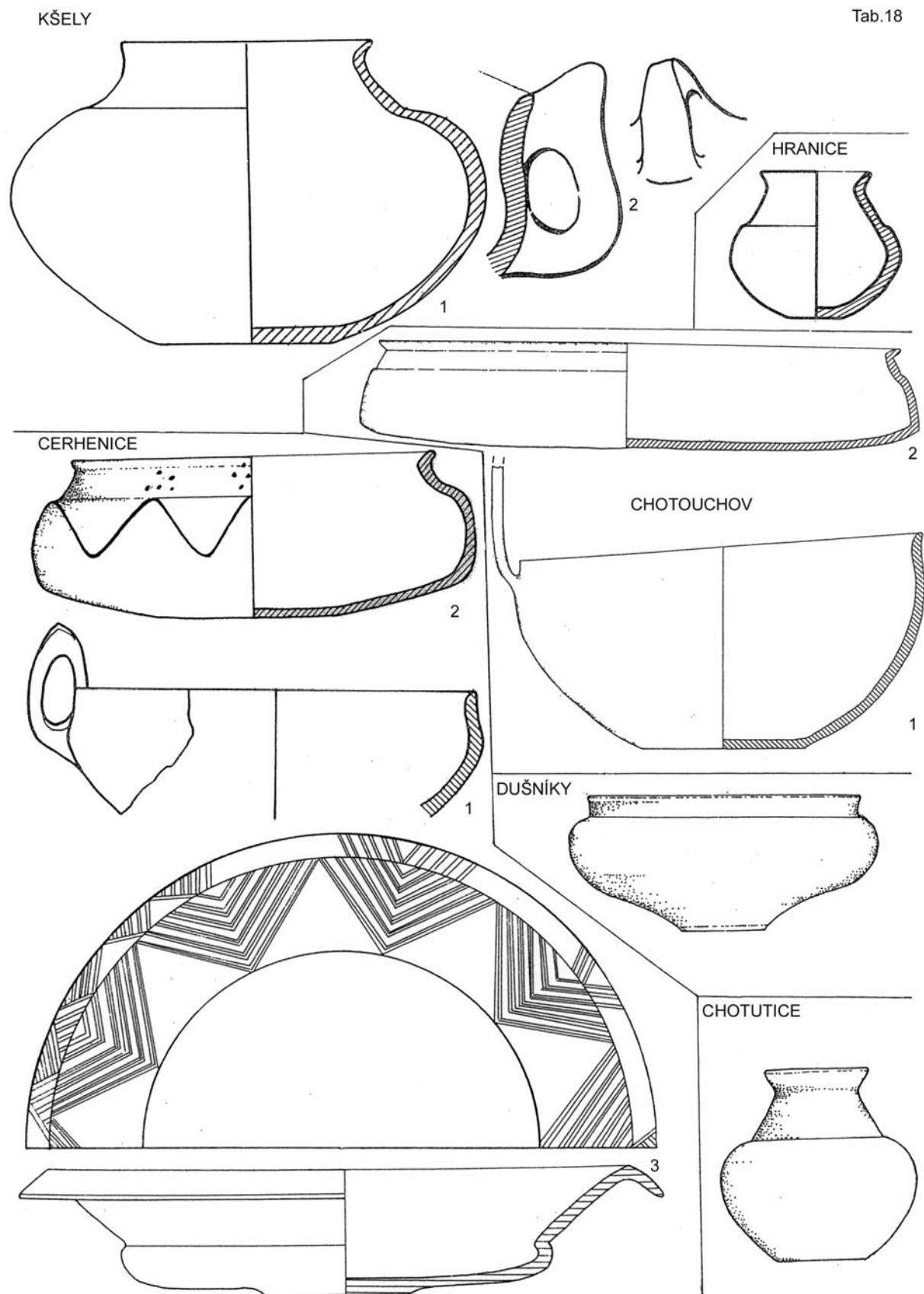

3

4

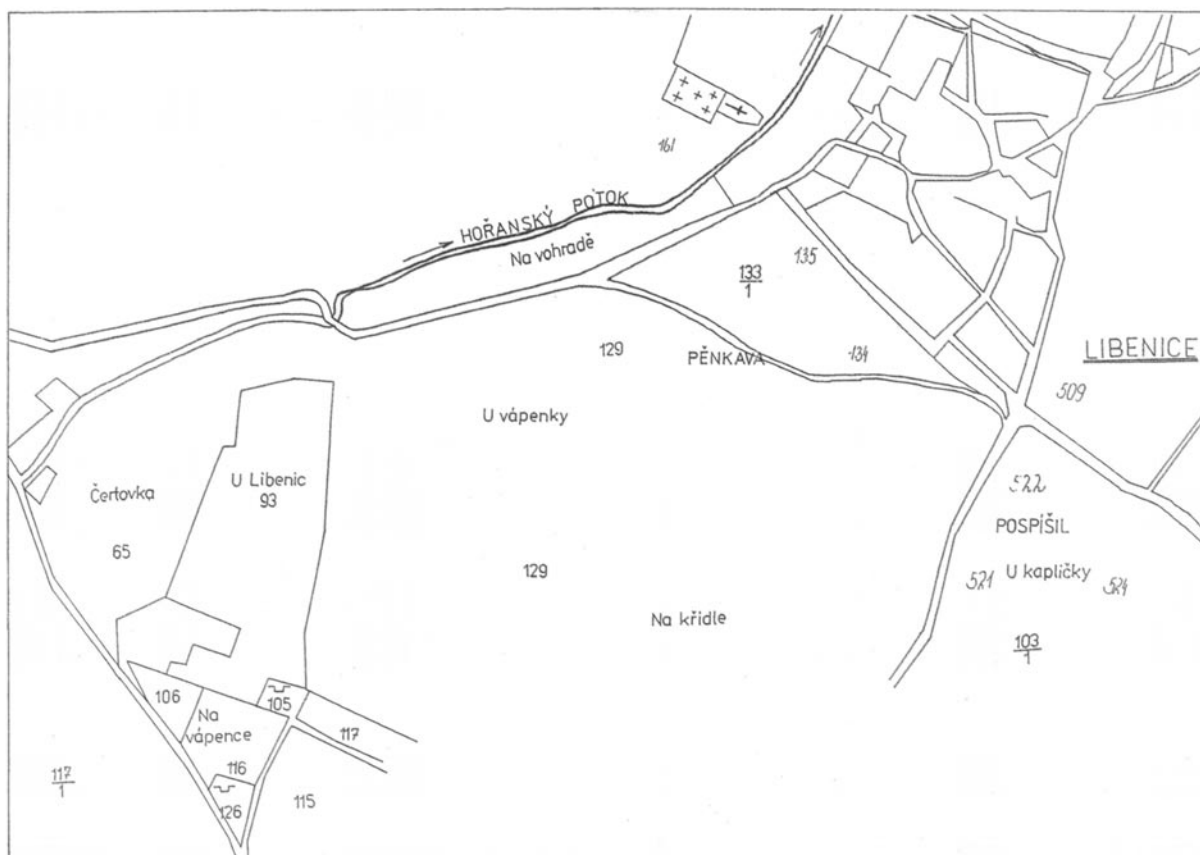
Tab. 17. Kostelec: A – ojedinělé nálezy, keramika; B – mohyla III, keramika

Tab. 18. Kšely, Hranice, Cerhenice, Chotouchov, Dušníky, Chotutice: keramika

LIBENICE

Tab.19

Tab. 19. Libenice: situační plánek nálezů

2. Staré nálezy.

První zprávu o lokalitě podal Fr. Dvořák v roce 1936 („Na poli pana Douši se nachází žárové hroby a sídlištní jámy“). Vlastní výkopy hrobů na pozemcích pana Douši prováděl Fr. Dvořák v roce 1934. Ve zprávě z roku 1936 sděluje, že některé pohřby se spálenými kostmi byly uloženy v popelnicích, v jiných hrobech, patrně jámových, byly spálené kosti rozsypany po dně. V některých případech se prý vedle popelnice nacházelo 4–6 přídavných nádob. Keramika z těchto hrobů prý byla hrubá a dobře vypálená jako ze sídlišť. Vedle keramiky pochází z hrobů železný „náhrdelník“ (nákrčník) a kroužek, zlomek bronzové ozdoby a železná jehlice. Navíc v jednom hrobě vedle spálených kostí prý byly uloženy korále ze zeleného skla (Dvořák 1936). Kovové předměty a korále nebyly v muzeu nalezeny.

Staré nálezy ze žárových hrobů, popis:

1. Rozevřená miska zaoblená; p. tuhovaný; pr. 14,4 cm; č. inv. 6095.
2. Miska hlubší se zalomenou stěnou, p. žlutý; pr. 11,5 cm; 6094, 10049, žárový hrob 5.
3. Miska se zaobleným lomem stěny, p. hnědý až šedý; pr. 15,0 cm, 6096, 10048, žárový hrob 5.
4. Spodek výdutě patrně amfory s omfalem ve dně; zv. 6,0 cm; p. světle hnědý; 6136.
5. Podobný koflíček slabších stěn, jako č. 6, p. žlutohnědý; v. 5,3 cm; 6126.
6. Silnostěnný koflík s páskovým slabě převýšeným uchem a zataženým okrajem, p. hnědý; v. 5,0 cm; asi 6712.

7. Malá baňatá amforka s omfalem ve dně, p. šedo hnědý; v. 5,0 cm; 5437.

8. Široká baňatá amfóra se zúženým odsazeným hrdlem, p. t. hnědý; v. 15,0; pr. 17,0; 3536.

9. Široká amfóra – terina s nízkým hrdlem, p. t. hnědý; v. 10,3 cm; pr. 16,2 cm; 6053, 10051, žárový hrob 6.

10. Situla s ostře zalomeným hrdlem, na lomu řada vrypů, p. hnědý; v. 10,0 cm; 2124.

11. Baňatá amfóra s vyšším zúženým hrdlem, na výdutí oválný pupek, p. t. hnědý; v. 12,0; pr. 12,7 cm; 6139.

12. Malá amforovitá zásobnička, hrdlo nízké odsazené, okraj vyhnutý, p. t. hnědý; v. 24,0 cm; 5634.

13. Baňatá amfóra – terina, hrdlo šikmo zúžené, p. temně hnědý; v. 20,0 cm; 6140.

14. Rachlátko hruškovité; v. 5,5 cm; pr. 5,0 cm; 4351.

15. Vysoká zaoblená miska; v. 8,6 cm; pr. 19,0 cm; pravděpodobně bylanská, údajně z jámy 1. č. st. 1/62.

16. Miska s omfalem ve dně s dovnitř zataženými stěnami; v. 6,6 cm; pr. 14,6 cm; patří do pozdního halštatu.

17. Mísovitý koflík s ouškem nad okraj; pr. 22,0; 5637; původně č. 21 v Hradištku.

18. Koflík, původně pod č. 23.

19. Hrnek, původně pod č. 26, 6055.

20. Br. náramek, původně pod č. 27; 9452.

21. Amfóra; v. 24,0 cm; 10047, údajně žárový hrob č. 5.

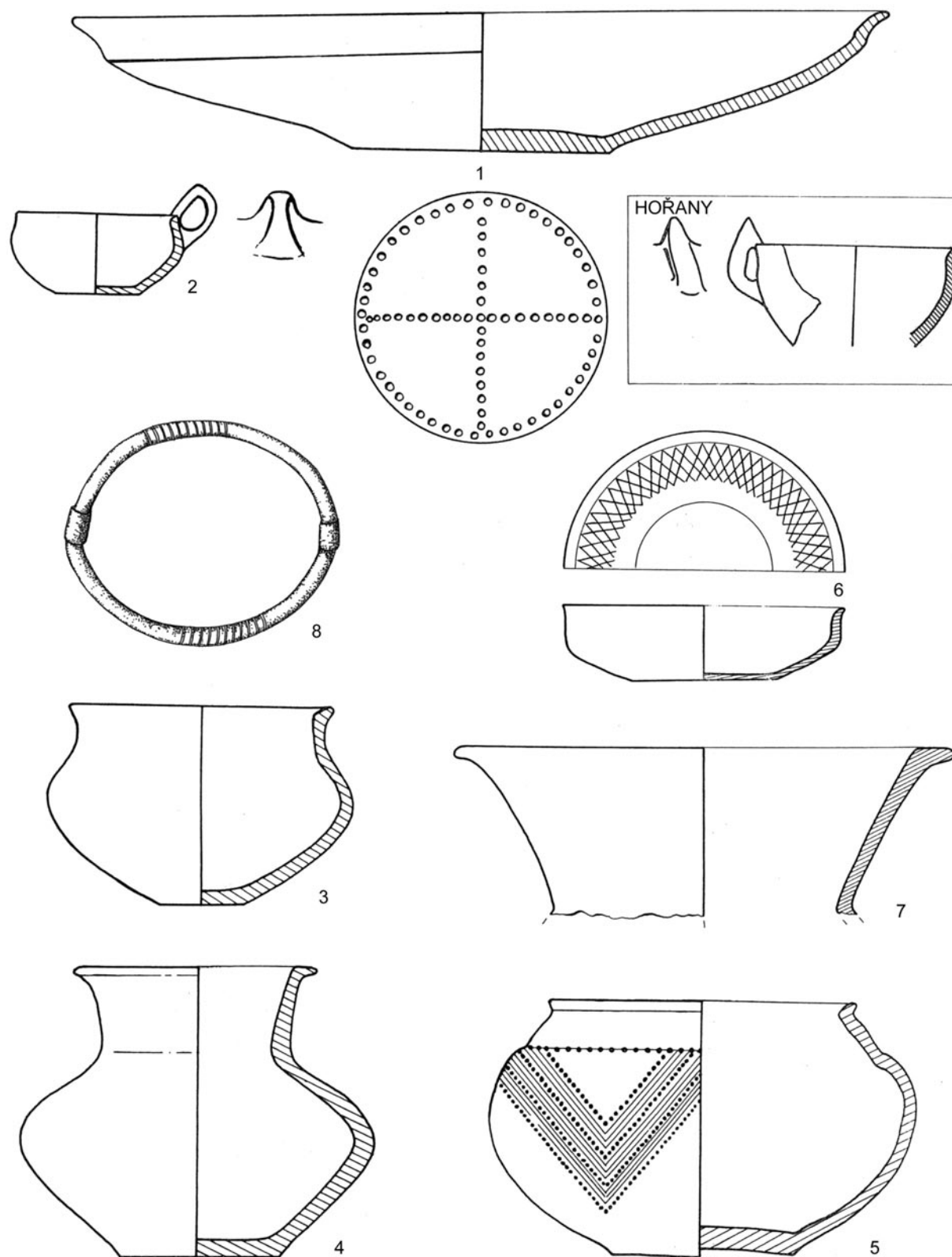
22. Velký kuželovitý talíř; 10050.

23. Nádobka – popelnice; v. 10,5 cm; 10051 nebo 6053.

24. Rozevřená talířovitá miska; 5638; původně č. 19 Plaňany.

LIBENICE

Tab.20

Tab. 20. Libenice: 1–7 keramika, 8 bronz; Hořany: nádoba

25. Rachlátko; 9893; původně Hranice.

Č. 14–23 zatím bez kreseb

Zhodnocení starých nálezů: Keramické nálezy údajně pocházející z hrobů mají různorodou skladbu. Dosud se podařilo v muzeu v Kolíně fyzicky nalézt 23 nádob a dvě rachlátká a v inventáři existuje popis dalších 3 nádob z hrobů 5 a 6. Hrobové celky nelze sestavit. Většina nádob má charakter obecně bylanský, pouze široká amfora – terina je vůdčí typ pro mladší fázi středního období (H C3). *Dvořák 1936, 77, 131; Koutecký 1959, 33; týž 2004, 395–403* Chybí nádoby 6036, 10051–55. Chybí kovy 6139, 9070, 9452–57, 99784, 9958, 6139, 9710, 1011–12, 1041–2, ztraceno 12290.

3. Nové nálezy. V šedesátých letech 20. století provedla E. Soudská (od 23. 7. do 3. 8. 1962) záchranný výzkum sídliště v pískovně parc. č. 369/2. Na zahradě V. Pětipeského č. p. 90 na parc. č. 313/1 a 313/28 byl zjištěn žárový hrob, na bývalém pozemku pana Douši. Sídlíště i pohřebiště se nacházejí v inudačním území Labe; sídlíště je vzdáleno od řeky asi jeden kilometr západně a žárový hrob 300 m jihozápadně. Podle hlášení V. Pětipeského sídlíště obsahuje narušené objekty na hraně pískovny. E. Soudská na okraji pískovny položila pět sond. V sondách I až III se jí podařilo prozkoumat zbytky tří chat a v sousedních sondách IV až V tři menší objekty (č. 4–6). Podle E. Soudské prozkoumané objekty patří do pozdního halštatu (H D2–3). Sídlíštní nálezy nejsou předmětem našeho hodnocení.

Pan Pětipeský současně sdělil, že v zahradě při kopání jamek pro ovocné stromky objevil a „prozkoumal“ tři žárové hroby; spálené kosti byly prý uloženy v popelnících. Osud nálezů z těchto hrobů mi není znám. Výkopce současně ohlásil, že při kopání jámy pro švestku narazil na velký hrob, nález ohlásil Archeologickému ústavu. Záchrannou akci provedla E. Soudská a podle jejího sdělení bylo nutno hrob velice rychle prozkoumat a současně se vyhnout vzrostlé švestce. Nebylo proto možné rychle vyhotovit plán hrobu. Podle popsání nálezové situace v NZ č. j. 9420/66 jsem se pokusil rekonstruovat přibližné uložení pohřbu a rozmístění nálezů.

Popis nálezové situace podle NZ č. j. 9420/66: Hrobová jáma byla zhruba čtvercového tvaru o rozměrech 280 × 250 cm a plochou 10,0 m². Přesnou hranu hrobové jámy nebylo možno zachytit, protože byla na severní straně poškozena značně vzrostlou švestkou. Výplň hrobu byla popelovitá, silná 20 cm. Nádobky byly naskládány vedle sebe, případně vloženy do sebe na velmi malé ploše. Vlastní pohřeb (spálené kůstky) byl uložený na hromádce a vedle při západní stěně v nádobách č. 14–16. Mezi kostmi byly zlomky bronzového náramku a vedle byl volně položený železný nůž. V severní části hrobu byly do sebe vloženy nádoby č. 7–9 a těsně vedle nich směrem ke středu hrobu nádoba č. 13. Severozápadně od nádoby 7 až 10 byla amforovitá zásobnice č. 11, krytá talířem č. 12. Těsně vedle této amfory směrem ke středu hrobu byla mísa na nožce (15–18), západně od ní téměř při západní stěně nádoby č. 19 a 20, položené vedle sebe. V jižní části hrobu, při západní stěně, těsně u spálených kůstek byla mísa č. 16, severně od ní talíř č. 14. Východně od spálených kůstek nádoba č. 10 a vedle ní v řadě ve středu hrobu nádoba č. 5. V jižní části, téměř při jižní stěně byly vedle sebe naskládány nádoby č. 1, 2 a do ní vložena nádoba č. 6 a vedle ní amforovitá mísa č. 3 a do ní vložený hrnek č. 4 a obojí bylo potom kryto talířem č. 8. Mísy

č. 22–27 s výjimkou nádobky na nožce č. 25, do sebe vloženy, byly v severní části hrobu. Nádobka na nožce č. 25 byla slepena dodatečně a její umístění není známo.

Zhodnocení nálezové situace: Rekonstrukce hrobu svými rozměry dle NZ 280 × 160 cm není přesná, šířka je nepochybně větší. Odhad dle fotografie až 250 cm. Podle velikosti a množství milodarů patří do kombinační skupiny II-1. Půdorys hrobu byl obdélníkovitý se zaoblenými rohy, orientovaný delšími stěnami S–J. Spálené kosti žárového pohřbu (dle popisu) byly uloženy jednak na hromádce a jednak ve dvou nádobách u západní stěny.

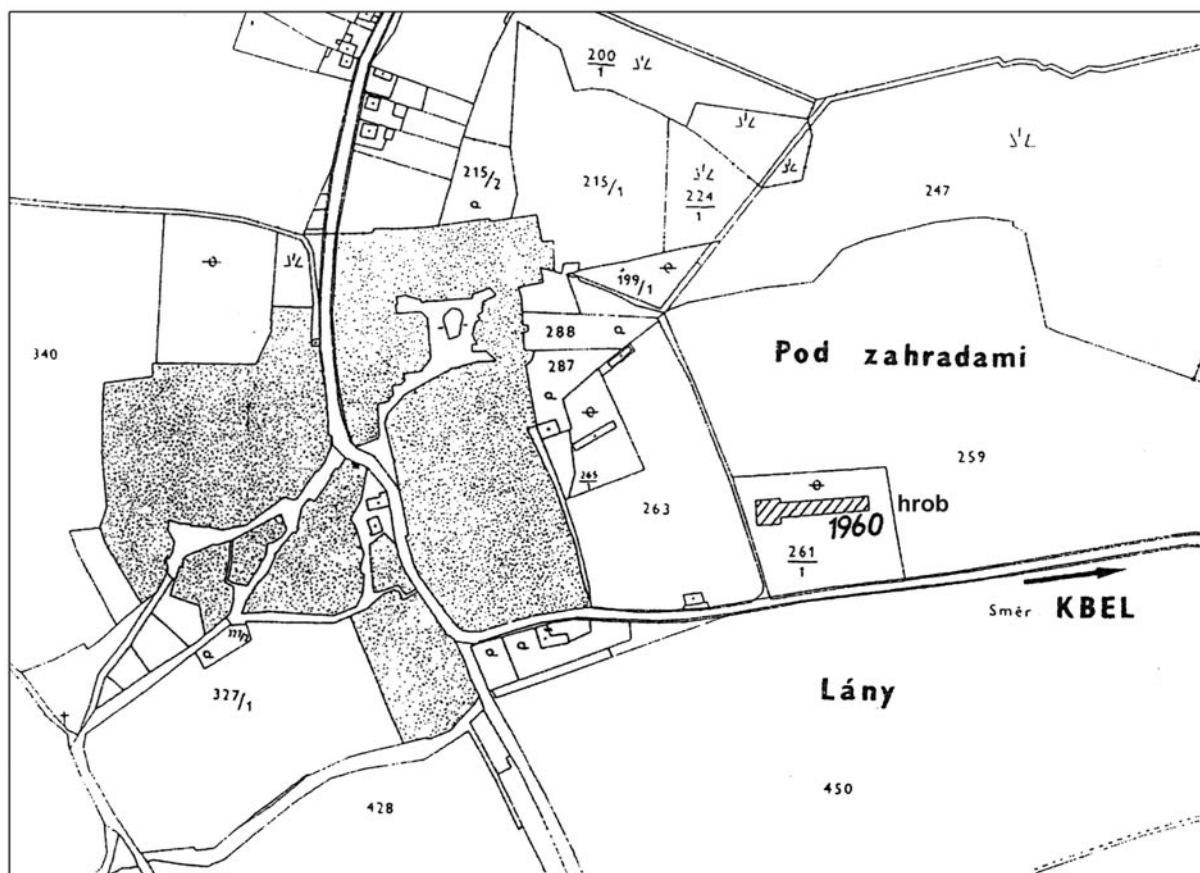
Podle antropologického určení žárových pozůstatků J. Chocholem spálené kosti patří dvěma jedincům. Pohřeb I: Kosti lebky, trupu a končetin uloženy na hromádce patří štíhlé a drobné postavě ve stáří 16–18 let, spíše dívce. Pohřeb II: Spálené kosti uloženy v nádobách č. 14 a 16 patří malému dítěti bez dalších údajů.

Popis nálezů

1. Nízká zaoblená mistička, p. t. hnědý; pr. 11,5 cm.
2. Podob. mistička, stopy tuhování, p. hnědý; pr. 12 cm.
3. Rekonstrukce nízké rozevřené misky, dno chybí, p. tuhovaný; pr. 16,0 cm.
4. Miska se zaobleným lomem stěny, stopy tuhování, p. hnědý; pr. 18,5 cm.
5. Podobná mísa, p. t. hnědý; pr. 5,8 cm.
6. Malá mísa se zaobleným lomem stěny, p. t. hnědý, stopy tuhování; pr. 12,5 cm.
7. Miska se zaobleným lomem stěny, p. světle hnědý, stopy tuhování; pr. 17,0 cm.
8. Miniaturní amforovitá zásobnička s rekonstruovaným hrdlem, p. t. hnědý, rv. 8,0 cm.
9. Rozevřená mísa na duté nožce (kalich), p. hnědý, uvnitř tuhovaný; v. 6,5 cm.
10. Veliká široká zaoblená mísa s naznačeným dnem, p. šedohnědý, stopy tuhování, pr. 31,5 cm.
11. Hlubší zaoblená mísa, p. šedohnědý, stopy tuhování, pr. 27 cm; 812.
12. Hlubší mísa se zaobleným lomem stěny, p. šedohnědý, pr. 28 cm.
13. Široká zaoblená amforovitá nádoba, hrdlo nízké zúžené, p. žlutý, vně stopy tuhování, pr. 15 cm.
14. Hluboká amforovitá mísa s ostrým lomem, p. žlutý, na podhrdlí zdobená čtyřnásobnými rytými trojúhelníky s důlky na vrcholech, pr. 19,5 cm; 125.
15. Plochý talíř s přehnutým okrajem, p. hnědý, uvnitř stopy tuhování a výzdoby rytými trojúhelníky a kosočtverci, pr. 26,0 cm.
16. Rek. velikého kuželovitého talíře s vyhnutým okrajem, p. vně hnědý, uvnitř tuhovaný, pr. 44,0 cm.
17. Malá amforovitá zaoblená mísa se zúženým hrdlem, p. žlutý se stopami tuhování, pr. 10 cm.
18. Veliká rozevřená mísa s olámaným okrajem, p. hnědý, pr. cca 39,0 cm.
19. Veliká mísa s ostře dovnitř zalomeným okrajem, p. hnědý se stopami tuhování, pr. 20,0 cm.
20. Velká zaoblená mísa se zataženými stěnami stála na duté nožce (kalich), p. t. šedý, pr. 24,0 cm.
- 20a. Rek. hrdla veliké amforovitě zásobnice, p. tuhovaný, rv. 27,0 cm.
21. Široký hrnek s ulomeným uchem a slabě vyhrnutým okrajem, p. červenohnědý, v. 9,0 cm.
22. Rek. velké a štíhlé amforovitě zásobnice s odsazeným podhrdlím a vyhrnutým hrdlem, p. hnědočerný, stopy tuhování, rv. 38,0 cm.

LOŠÁNKY

Tab.21

Tab. 21. Lošánky: situační plánek nálezů

23. Asi 1/3 kamenného přívěsku s otvorem; zd. 5,0 cm.
 24. Rek náramku z pěti zl., s vývalkem; pr. 7,0 cm.
 25. Rek. silně korodovaného železného nože; rd. 16,8 cm.
 26. Zlomek hrdla hrnce, p. hnědý.
 27. Podobný zlomek hrnce, p. hnědý.
 28. Okrajový zlomek zatažené misky, p. hnědočerný.
 29. Rek. železné tyčinky – patrně jehlice, bez hlavice; zd. 8,6 cm.

Zařazení hrobu 1/62 do chronologického systému k. bylanské je velice obtížné, protože mezi keramickými tvary chybí důležité typy. Kovové předměty z hrobu mají malou hodnotu pro dlouhé časové rozšíření. Železný nůž je neúplný, silně korodovaný a má nezřetelný tvar, železná jehlice je bez hlavice, pouze polovinu bronzového náramku s vývalkem můžeme rámcově zařadit do středního období (Chlum–Bezdědovice). Pro přesnější zařazení objektu musíme stejně jako v jiných případech použít jen některé tvary keramiky. V obsahu hrobu chybí nejstarší tvary jako talířovité misky a koflíky s převýšenými uchy. Rovněž chybí i nejmladší tvary: koflíky s převýšenými zahrocenými uchy a baňaté široké amfory – teriny s největší výduť v horní třetině. Nádoby zastoupené v souboru mají chronologický význam: amforovité misky zaoblené i se zalomenými stěnami, kuželovité i ploché talíře, misky na nožce svědčí pro střední období. Vzhledem k tomu, že chybí součásti koňského postroje, hrob 1/62 můžeme rámcově zařadit do středního období (H C2–3). Koutecký 2004; Soudská 1994.

35. HRANICE, okr. Kolín, tab. 18

1. Hradiště na ostrožně, zbytek valu zničený při stavbě železnice. Lokalita je označena „Na švédských šancích“, jinde „Na Homoli“. Val byl postaven z kamenů, v „popelovité“ hlíně (byl spálen?) se našly zl. potuhovaných misek a cedníků.

2. Rovinné sídliště se nachází na poloze „V grantech“.

3. Ojedinelé nálezy v M Kolín:

1. Malá amforka s vyšším odsazeným hrdlem; v. 6,0 cm; inv. č. ?, údajně z Kolína?, 4347

2. Střepey kultury bylanské; 5696.

L3. Velký br. náramek, pr. 9879, jen u L.

L4. Střepey hrnce, p. tuhov, zčásti hnědočerný, jen u L.

L5. Velký hrnek, tuhovaný; v. 18,5 cm; 9894.

Č. 2–5 bez kresby.

Datování: H C.

Dvořák 1936, 78, 131; Koutecký 1959, 33.

36. HRUŠOV, okr. Mladá Boleslav

1. V místní pískovně zvané „Na kamenici“ se objevily v roce 1955 dva sídlištní objekty s bohatě zdobenou keramikou rytím, malováním i plastickou výzdobou u hrnců a leštěním uvnitř potuhovaných misek, br. šipka, mazanice, zvířecí kosti patří ovci/koze a psu.

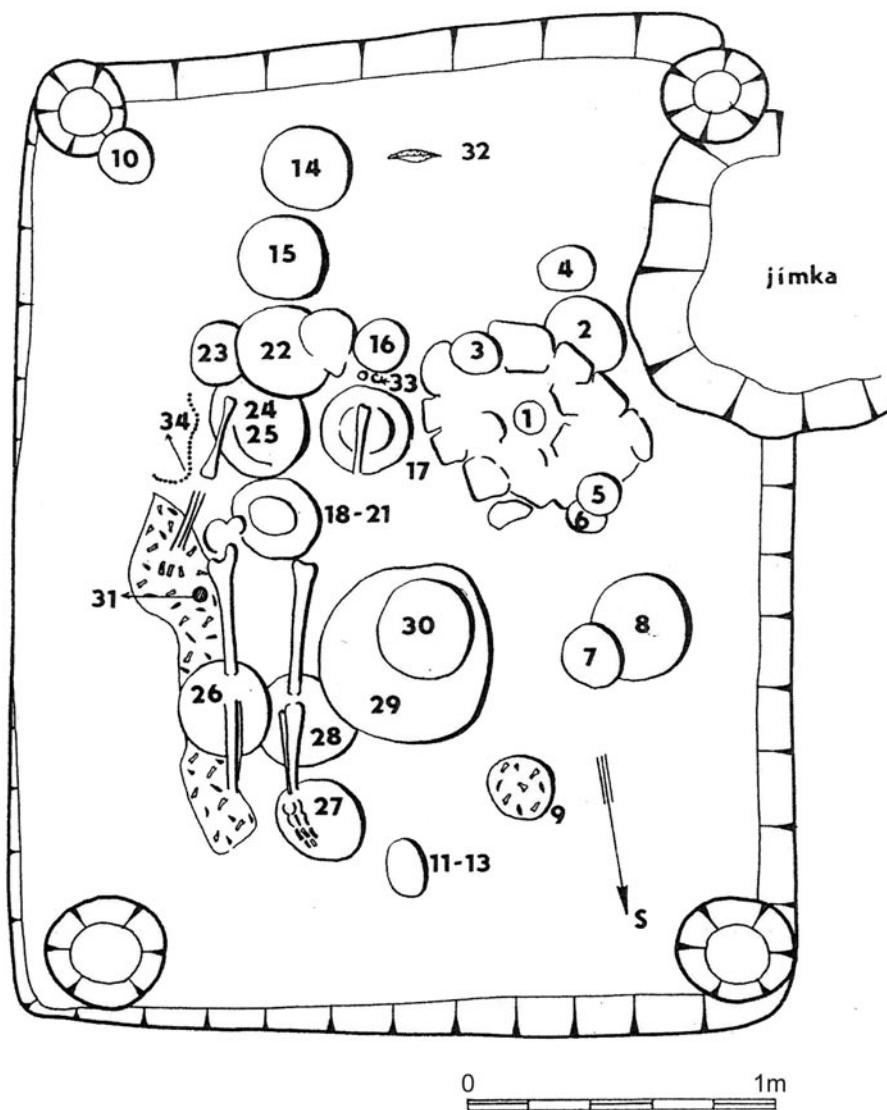
Datování: H C.

NZ čj. 5763/50, 5272–3/57; Koutecký 1959, 34; Rybová 1968, 15–16.

2. V pískovně ve vsi okolo 1970–71 při obnovené těžbě bylo registrováno asi 30 objektů z různých dob. Jeden

LOŠÁNKY

Tab.22

Tab. 22. Lošánky: půdorys hrobu po odkryvu

objekt (jáma) měl kůly okolo, asi pro zastřešení. Kostra dětského „hrobu“ v jámě obsahovala halštatskou keramiku. Je pravděpodobné, že se jedná o „nerituální pohřeb“ podobně jako v jamách k. knovízské. BZO 1981, č. 59, 48.

37. CHOTOUCHOV, okr. Kolín, tab. 18

1. Bylanská sídlištní keramika pochází z jedné jámy na zahradě p. Petránka. Sídliště obsáhlo dalších 11 jam.

1. Velký zaoblený koflík s ulomeným uchem, p. tuhovaný, uvnitř otřelý; v. 6–10 cm; pr. 17,0 cm; č. inv. 6379.

2. Amforovitá miska, výduť splývá se dnem, hrdlo odsazeno; pr. 21,0 cm; 6380.

Datování: H C2–3.

NZ čj. 1241, 1507/41; Koutecký 1959, 35.

Chybí 8322–59 v M Kolín.

2. Na zahradě p. Jelínka byly objeveny sídlištní jámy k. laténské (některé ještě H D2–3).

Rybová 1968, 16–17, tab. IX.

38. CHOTUSICE, okr. Kutná Hora

Při záchranném výzkumu v pískovně mezi Chotusicemi a Žehušicemi se nachází bylanské sídliště. Záchranný výzkum 1979, J. Valentová a sběry.

Šumberová 1996, 702

39. CHOTUTICE, okr. Kolín, tab. 18

1. Rozrušený žárový pohřeb bylanský z polohy „Na viselci“. Hrob obsahuje potuhované nádoby.

2. Ojedinelé nálezy:

1. Koflík s převýšeným uchem, p, červenohnědý; v. 5,5 cm; č. inv. 6379; Lung jako Hradenín hrob 52/6.

2. V NM se nachází malá láhev, hrdlo vyšší zúžené, p. tuhovaný otřelý; v. 8,1 cm; 56735.

Datování: H C.

Dvořák 1936, 132, 76; Píč 1900a, 217–225.

40. JAKUB, okr. Kutná Hora, tab. 10–11

1. Sídliště bylo objeveno ve vsi, v rýze pro vodovod, v hloubce 60 až 150 cm byla poškozená polozemnice,

zbytek prozkoumala J. Valentová roku 1978. Soubor náleží č. př. 16/78 v muzeu Kolín obsahuje keramiku, přelisy, 1/2 měsíčního symbolu, zvířecí kosti a kolekci bylanské keramiky: misky zatažené, s ostrým lomem, hrnce soudkovité, hrnce s plastickou páskou. Výzdoba misek: uvnitř tuhové pásy a mřížka, ojediněle černá malba na hrdle a na výduti široké amfory.

Datování: H D1-3.

NZ čj. 3967/850; BZO 1978-79, 43; Šumberová 1996, 702.

2. Při rekonstrukci plynovodu ve stěnách rýhy patrně kulturní vrstva, z níž pochází bylanská keramika.

Výběr nálezů:

1. Část měsíčního symbolu se zachovalým „rohem“, zd. 9,0 cm.

2. Klasická mísa s ostrým přesekávaným lomem na rozhraní a řadou důlků pod lomem, uvnitř zdobená vyleštěnou hvězdici a šrafovanými vzorci mezi cípy; v. 10,0; pr. 22,0; 1.

3. Neobsazeno.

4. Zaoblená mísa s lomem, slabý omfalos na dně. Na vnitřních stěnách vyleštěná hvězda, mezi cípy šrafované plochy; pr. 15,5 cm.

5. Rek. horní poloviny misky s ostrým lomem, spodek chybí; pr. 14,0 cm.

6. Malý soudkovitý hrnek zdobený řadou důlků na výduti; v. 5,5 cm.

7. Rek. hrdla amforovitě zásobnice; pr. 23,0 cm.

8. Rek. baňatého hrnce, hrdlo amforovitě zásobnice odsazené, spodek chybí, hrdlo černě malované, na výduti zbytky malovaných trojúhelníků s háčky na vrcholech; rv. 141; pr. 14,0 cm.

NZ čj. 3967/8560; BZO 1996-97, č. 234, 60-61.

41. JENŠTEJN, okr. Praha-východ

1. Rovinné sídliště z mladšího období k. bylanské a pozděně halštatské, výzkum 1984 na ploše 3-4 ha, odkryto 44 objektů, které údajně tvoří 4 až 5 sídelních jednotek. Naleziště se nachází v zahradě domova důchodců.

Datování: H D1-3.

Dreslerová 1995.

2. Při průzkumu ve staré pískovně v roce 1986 nalezeny dva halštatské objekty, byly ovzorkovány, patří do H D. BZO 1986-87, č. 170, 69; Rybová 1968, 17-18.

42 KÁRANÝ, okr. Praha-východ

Starý ojedinělý nález bylanské nádoby z roku 1939, nalezený v poloze „Na Ladech“.

BZO 2000, č. 1617, 343.

43. KLÁŠTERNÍ SKALICE, okr. Kolín, tab. 12-16

Na katastru obce se nachází bylanské pohřebiště i sídliště.

1. Prvý kostrový hrob byl objeven 1894 při hluboké orbě na sloučené na parcele č. 107, kde byly základní parc. č. 24 81, 85, 95, 99, 105. Původně bylo místo označeno „U dvora Zárybníku“, které je blízko svojického nádraží. Druhý hrob byl vykopán 1896, o nálezích nevím.

Hrob „U dvora Zárybníku“ měl obdélníkový půdorys o roz. 380 × 300 cm, hloubka činila 100 cm, orientace delšími stěnami S-J. Podle původní zprávy nad hrobem byl kamenný zával, údajně se zachovaly „stěny“ kamenné skřínky. Podle popisu jsem se pokusil rekonstruovat rozložení milodarů v hrobové komoře.

1. Ve středu severní poloviny blíže východní stěny se nacházely zbytky „rourkových“ kostí, nejspíše z dlou-

hých kosti nohou. U pravé ruky kostry byl položen žel. meč hrotem k jihu (Píč, 1897, 399-401, tab. XLIX:8) a vedle stál hrnek č. 15, zbytek nože č. 1 blíže „neexistující“ pánve.

2. V severozápadním rohu ležel druhý železný nůž č. 17 a dva hrnce č. 13 a 14.

3. Nejpočetnější skupina milodarů se nacházela v JZ části. Přesně v rohu byla nádoba č. 4, u západní stěny n. č. 1-3 a u jižní stěny 7 nádob v řadě, některé na sobě č. 5-12. Blíže JZ rohu mimo nádoby byla dvě dvoučlánková žel. udidla č. 18, 19, jedno se zavěšenou lopatkou (XLIX:3-4), a železný roubík č. 20 (XLIX:5).

4. Podle vyobrazení na tab. (XLIX:1-2,10-11) se zachovaly 4 hrnce a dva talíře (tab. XLIX:9,12).

Všechny zachovalé nádoby nově publikoval V. Vokolek (2004, tab. 37:2-9).

Souhrn: 15 nádob, 2 udidla, 2 nože č. 16, 17, roubík č. 20 a 6 br. knoflíků dodatečně nalezených.

Nově nalezeno:

5. Železné dvoučlánkové udidlo s lopatkou, silně korodované; d. cca 25 cm; inv. č. 66920.

6. Šest br. knoflíků s prolamovanými poutky; průměr 2,6 cm; č. inv. 66925-66930.

Meč, oba nože a druhé udidlo se nenalezly, asi se rozpadly.

Datování: H C2-3.

Dvořák 1936, 76, 134; Koutecký 1959, 37; Píč 1897, 399-401, tab. XLIX.

2. Sídlíště-pohřebiště?

Ve starém inventáři NM pod lokalitou Klášterní Skalice se nachází soubor keramiky č. inv. 1998-2121, nejspíše hrobového původu, i když sídlištní provenienci nelze vyloučit.

Výběr nálezů:

1. Profil horní třetiny amforovitě misky, p. tuhovaný na hrdle jsou skupiny vyleštěných čar; č. inv. 2109.

2. Profil další amforovitě misky s podhrdlím, p. tuhovaný, uvnitř červenohnědý. Výzdoba vně: na hrdle skupiny svislých čar, na výduti klikatka provedená šikmými krátkými rýžkami s důlky na vrcholech; 2105.

3. Profil jiné amforovitě mísy, p. tuhovaný, uvnitř červenohnědý; 2104.

4. Profil horní poloviny rozevřené misky zdobené rýhovanou výzdobou; 2107.

5. Profil hrdla zásobnice, p. tuhovaný; 2101.

6.-7. Profily dvou misek se zaoblenými stěnami, p. tuhovaný; 2112-2113.

8. Spodek misky se dnem, p. hnědý, uvnitř tuhovaný a zdobený vyleštěnou výzdobou; 2102.

9. Rek. horní poloviny malé amforky s vyšším odsazeným hrdlem, p. na výduti zdobený šrafovanými trojúhelníky a páskami vyplněnými čárkami; zv. 6,0; 1998.

10. Rek. hrdla amfory zdobené černě malovanými šikmými čarami a pod okrajem řadou černě malovaných puntíků, p. světle červený; pr. 16,0 cm; 2117 a 2118.

11. Rek. rozevřené misky, spodek chybí, p. tuhovaný; pr. 22,0 cm; 2103.

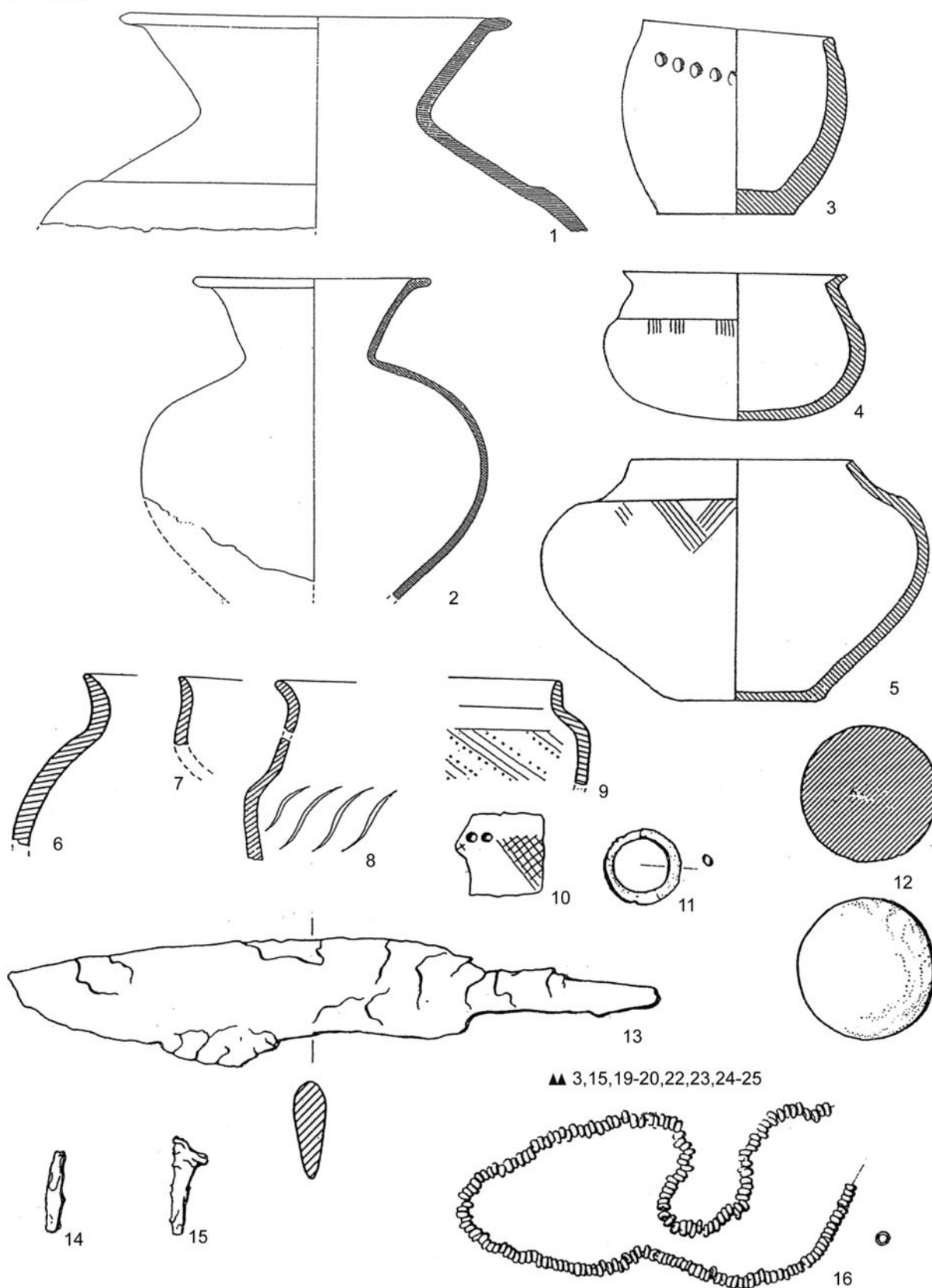
V NM keramika (zlomky) 2000, 2100, 2103, 2106-2108, 2110-2111, 2114-2116, 2118. 2120, bez kreseb.

Datování: Keramika i kovy, udidla jednoznačně patří do H C3

Dvořák 1936, 133-34; Filip 1936-37, 30; Koutecký 1959, 37; Týž 1968, 416-417; Píč 1897, 399-400; Týž 1900, 199, tab. XXIV.

LOŠÁNKY

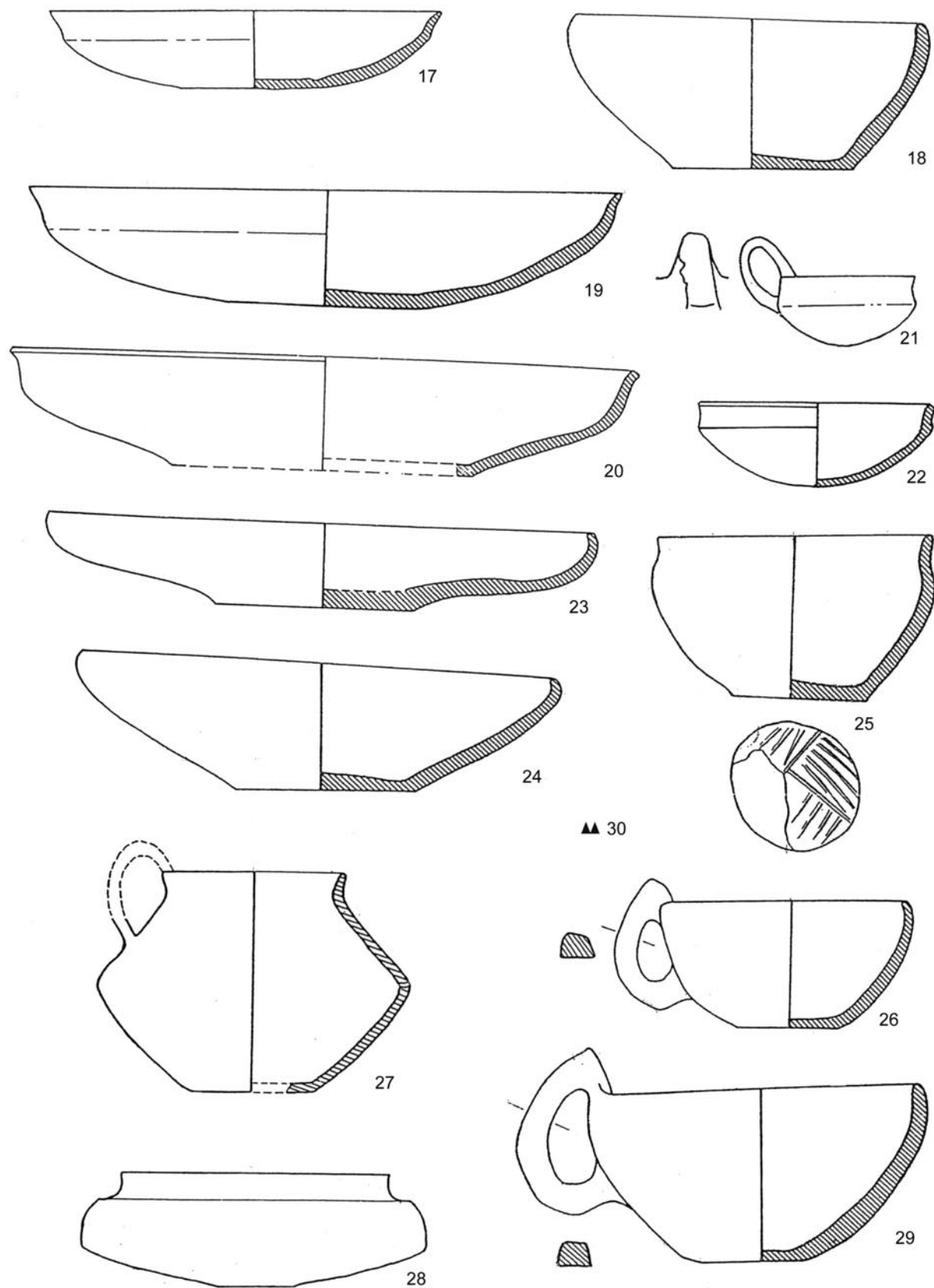
Tab.23

Tab. 23. Lošánky: 1–10 keramika, 11 bronzový kroužek; 12 hliněné rachlátko, 13 žel. nůž, 14–15 zlomky žel. tyčinek, 16 náhrdelník z bronzových perel

LOŠÁNKY

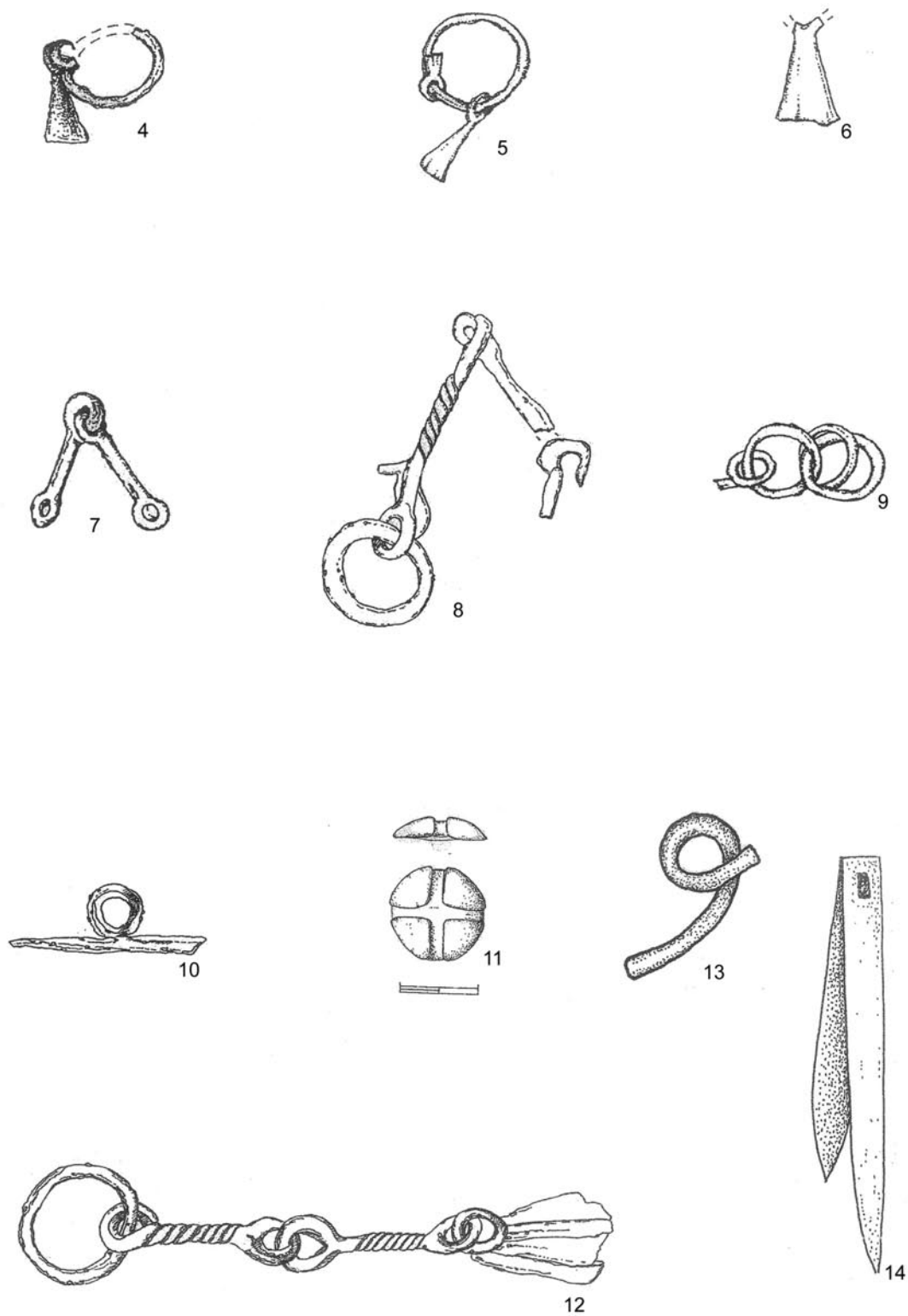
Tab.24

Tab. 24. Lošánky: keramika

MIŠKOVICE

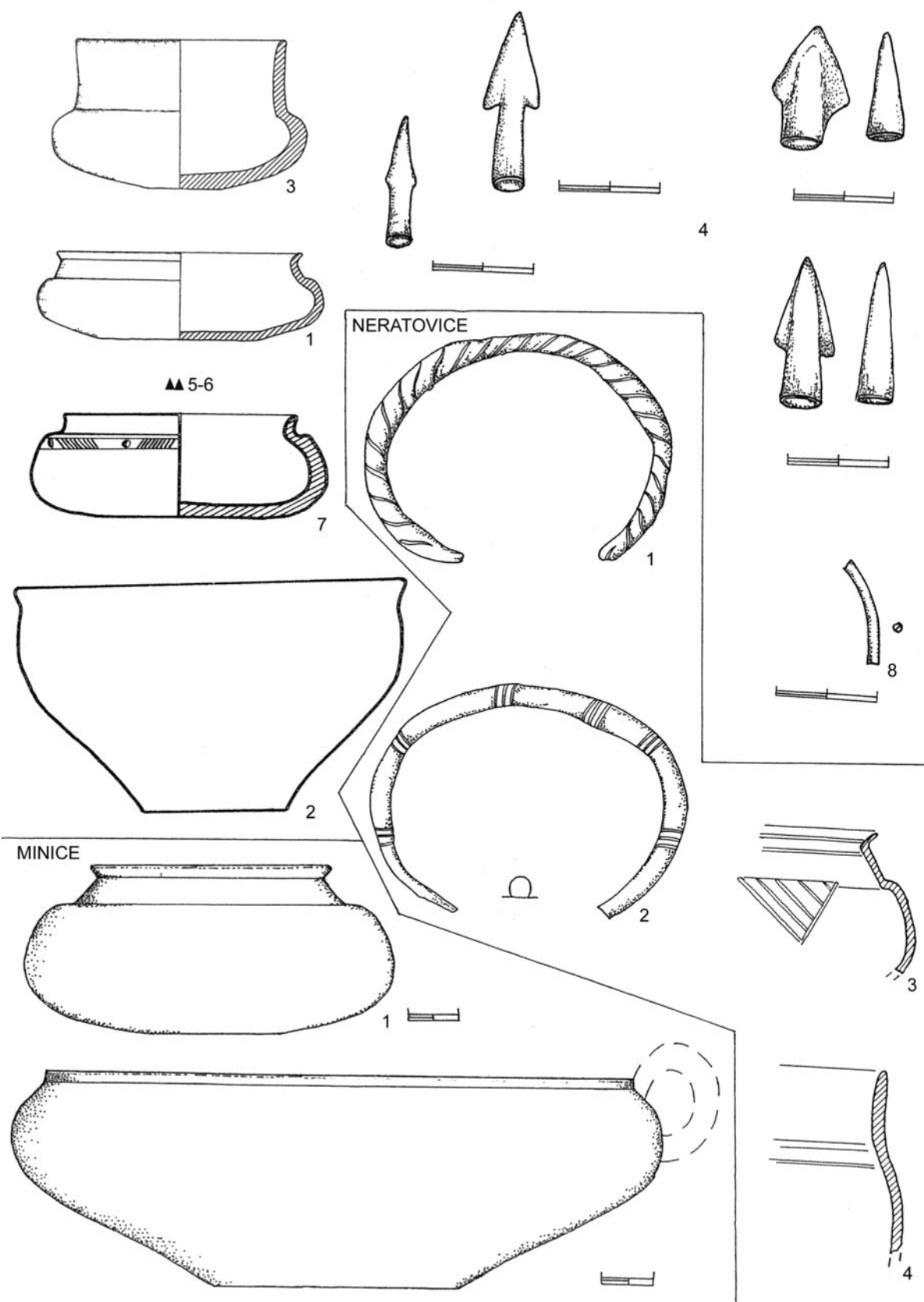
Tab.25

Tab. 25. Miškovice: nálezy z kostrových hrobů

NEBOVIDY

Tab.26

Tab. 26. Nebovidy, Neratovice, Minice: ojedinělé nálezy, keramika a kovy

3. Ve staré pískovně na stejném místě „U dvora Zárybníku“ se nachází také bylanské sídliště. Při povrchovém průzkumu ovzorkovány narušené objekty, stejná lokalita jako sídliště č. 2.

4. Nové sídliště parcela 95–105 nad pískovnou na náhorní plošině se sklonem ke Kouřimce, 240–250 m n. m. *BZO 1984–1985*, č. 191, 79.

44. KLUČOV, okr. Kolín

1. Žárový hrob s bronzovou cistou, která byla údajně v M Český Brod, při revizi nebyla nalezena, původně inv. č. 341.

Koutecký 1959, 37.

2. Bylanské sídliště (H D/LT A) se rozkládá na parc. č. 130, 135/1 a 203 jihovýchodně od Klučova. Výzkum 1951–1956 odkryl halštatské a laténské sídliště: při stavbě silnice J. Kudrnáč prozkoumal 22 jam, z nichž pochází keramika z koflíků a misek, hrnců, mazanice, br. náramky, kostěná šídla, kosti vepře, krávy, srnce, lišky a psa.

Kudrnáč 1953; Rybová 1968, 19.

45. KLUK, okr. Nymburk

Porušený rituálně neurčený bylanský hrob nalezený u tzv. „Borů“. V muzeu Poděbrady se zachovaly dvě nádoby bylanské bez bližších údajů.

1. Miska se zataženým okrajem, nese stopy tuhování; v. 7,0 cm; bez kresby.

2. Z druhé nádoby se zachovaly jen části, tvar blíže neurčený, bez kresby.

NZ č. 6273/50; *Koutecký 1959*, 37.

46. KOLAJE, okr. Nymburk

Bylanské pohřebiště s kostrovými a žárovými pohřby bylo objeveno J. Hellichem počátkem 20. stol. Lokalita leží v poloze „Pod chlumeckou pasekou“ (?). Výzkum v letech 1902–3 obsáhl 13 hrobů kostrových a dva žárové. H. Sedláčková na dva pokusy provedla pravděpodobnou rekonstrukci pohřebiště.

Datování: H C1–H C3.

Koutecký 1959, 37; *Sedláčková 1973; táž 1982*.

47. KOLÍN, okr. Kolín

Na katastru města se rozkládají čtyři bylanská pohřebiště a nepochybně i další potenciální sídliště.

1. První pohřebiště se nachází na Kutnohorském předměstí, plynárna, Bubnova továrna, Kašparides, garáže ČSAD, Orebitská ulice, Havlíčkova ulice, Tylova ulice, Bubnova pila a nový hrob z r. 1962.

Koutecký – Sedláček 1984.

2. Druhé bylanské pohřebiště bylo objeveno na Kouřimském předměstí. Zatím se podařilo zachránit dva neúplné hroby, jeden určitě a druhý pravděpodobně také s koňským postrojem.

Prvý hrob byl zjištěn a prozkoumán v roce 1996 a druhý v roce 2000 na staveništi Kaufland, byl vzdálený od prvního 25 m. Kostrový pohřeb z hrobu 1996 patřil ženě 20–30 let a žárový zůstal neurčený. Kostrový pohřeb z hrobu 2000 patřil muži 40–50 let a oba žárové pohřby zůstaly neurčené. Nálezy laboratorně nezpracovány.

Mazač – Tvrdlík 2000.

3. Třetí pohřebiště se nachází na Pražském předměstí, Benešova ulice. Zatím byl objeven v roce 2008 bohatý komorový hrob a další 3 žárové hroby. Zajímavosti: mezi

milodary se objevily hliněné amulety podobné jako ve známém „hrobě šamana“ v Poděbradech (kolečko, trikvetrum).

Mazač – Valentová 1997.

4. Bylanská sídliště se nacházejí v prostoru bývalé Kuchařovy cihelny, u bývalého lihovaru, za chemickou továrnou, u bývalé měšťanské školy a na dalších místech Kutnohorského předměstí, na 4 až 5 místech.

Dvořák 1936, 135; *Koutecký – Sedláček 1984*, 244, 261–262; *Rybová 1968*, 19–20

5. Mezi nálezy uložené v NM uvádí Vokolek jako hrobové: amforu a dvě mísy.

Vokolek 2004, 34, tab. 41:6–8.

6. Velký soubor nálezů z 19. stol., některé mohou patřit k bylanské, souhrnně.

Sklenář 1992, 99–101.

7. Čtvrté bylanské pohřebiště se nachází na Kolínském předměstí Štáralka. Pohřebiště bylo zkoumáno v r. 2007, velice chudé žárové hroby s fragmenty keramiky rámcově zařaditelné do H C až H D1.

Velímský – Brzobohatá 2008, 449–458.

8. Ojedinelé nálezy v muzeu Kolín.

1. Široká amfora s vyšším zúženým hrdlem zdobená na výduti trojicemi šrafovaných trojúhelníků, p. tuhování; v. 2,0, pr. 6,0 cm; 5748; původně v Poboří, převedeno.

48. KOSMONOSY, okr. Mladá Boleslav, tab. 4

Sídliště k bylanské se nacházelo v bývalé Řezáčově cihelně. Jámy s popelovitými výplněmi obsahovaly keramiku, zvířecí kosti i uhlíky. Další ojedinelé nálezy pocházejí z profilu stěny cihelny, muzeum Mladá Boleslav, č. inv. 658 nerevidováno.

Datování: H C

NZ č. 2211/33, 2676/33, 2847/48; *Koutecký 1959*, 43.

49. KOSTELEC NAD LABEM, okr. Mělník, tab. 17

1. Ojedinelé nálezy: z Ohradské sbírky M Č. Budějovice, údajně z mohyly III.

1. Baňatá amfora s ulomeným hrdlem a okrajem, ve dně omfalos; rv. 16,5 cm; 2202.

2. Koflík s převýšeným uchem; v. 9,5 cm; 2200.

3. Rozevřená miska s odsazeným spodkem; pr. 1,8 cm; 2238.

4. Hrnek s uchem, horní polovina hrnce s řadou důlků a nádoba – okřín uvádí Vokolek NM.

Vokolek 2004, 35, tab. 41:10–12

2. Údajně z mohyly III v Ohradské sbírce v Českých Budějovicích, podle MAGW.

1. Amfora klasická s vyhnutým okrajem. Výzdoba: na horní části výdutě 2 řady girland a na hrdle klikatka provedená tečkováním; v. 31,0 cm.

2. Široká zaoblená amfora, hrdlo neodsazené zúžené, ucho nad okraj, výzdoba na podhrdlí řada šrafovaných trojúhelníků s důlky na vrcholech, mezi nimi rosety; v. 12,5 cm.

3. Koflík se zaobleným páskovým uchem, okraj vyhnutý; v. 7,0 cm.

4. Podobný koflík nižší; v. 6,5 cm.

5. Široká rozevřená talířovitá mísa s vyhnutým okrajem, pr?.

6. Jednoduchý kuželovitý talíř; pr. 15,0 cm.

3. Další nálezy v muzeu v Mělníku a NM, br. pukličky se 2 otvory inv. č. 12399–410.

Datování: H C2.

Sklenář 1973, nálezy na tab. XLV:6,13 a některé zl. č. 14–29.

50. KOSTOMLATY, okr. Nymburk, tab. 4

1. Kostrové hroby se nacházely v bývalé pískovně u nádraží. Z nich zůstaly ker. zlomky tuhovaných i hrubých nádob a potuhovaných misek zdobených uvnitř vyleštěnou výzdobou na tuhovaném podkladě.

2. Ojedinelé nálezy v cihelně p. Čermáka.

1. Mísovitý koflík s převýšeným zahroceným uchem, s omfalem ve dně, p. tuhovaný; v. 4,5 cm; NM 8743.

2. Kozí roh, roz. 10,5 × 4,0 cm; 87047, bez kresby.

Datování: H D1

M Mladá Boleslav 561, 601, nerevidováno.

M Poděbrady 1053, 1081, nerevidováno.

NZ č. 2156/45; *Koutecký 1959*, 43; *Rybová 1968*, 20.

Další nálezy jsou uloženy v NM, 87019 a další čísla.

51. BOŘETICE, okr. Kolín

Hradiště na ostrožně mezi potoky nad bývalým Božetěckým mlýnem, 293 m n. m., bylo opevněno příčným valem a příkopem, plocha 4,5 ha. Konstrukce valu: dřevěné komory vyplněné kameny. Podobnou konstrukci měl vnitřní val na hradišti Hradec u Kadaně datovaný do H C/H D1.

Čtverák et al. 2003, 40–41; *Dvořák 1936*, 110–112; *Zápotocký 2000*, 171.

52. KOUNICE, okr. Nymburk

Nálezy z hrobů a sídlištní nálezy jsou popsány a zhodnoceny: amfora, situlka, část nádoby černě malované. *Koutecký – Špaček 1982*, 76, obr. 16.

53. KOUŘIM, okr. Kolín

1. Bylanský žárový hrob byl objeven v místě „U bývalého cukrovaru“. Lokalita se nachází na SZ svazích sklánějících se ke Kouřimce, 277 m n. m.

2. Jámy na sídlišti u hřbitova, z nichž získal p. Batelka bylanské střepy; muzeum Kouřim.

3. Dva kostrové hroby uvádí J. Filip, nálezy údajně v NM a muzeum Poděbrady, nerevidováno.

Dvořák 1936, 77, 137; *Filip 1936–37*, 30.

4. Ojedinelé nálezy: muzeum Kolín.

1. Železný nůž se nachází pod inv. č. 11771, u Lunga nečitelně.

2. Miska zaoblená – amfora; 4259; u L. není.

3. Miska se zataženým okrajem, p. šedočerný; pr. 18,9 cm; 4328; u L. není.

4. Drátek, 11770, bez kresby.

Č. 1–4 bez kresby.

Datování: H C.

Koutecký 1959, 43.

54. KOZLY, okr. Mělník

1. Sídliště, jámy se střepy halštatskými v místní cihelně. *Koutecký 1959*, 44

2. Hradiště halštatské a středověké na terasovité vyvýšenině v záplavovém území, je to jediné blatné hradiště, před regulací v 19. stol. chráněné meandrem Labe.

Čtverák et al. 2003, 148–149; *Piř 1893*, 8–9.

55. KRALUPY NAD VLTAVOU, okr. Mělník

Z bývalé Adamovy pískovny pochází mladohalštatská sídlištní keramika a z pole mezi pískovnou a svahem

obráceným k Vltavě nové nálezy. Staré nálezy se nacházejí v muzeu Mělník a Kralupy, NM 34492 a d.

BZO 1971, č. 85d, 63; *Koutecký 1959*, 44.

56. KRCHLEBY, okr. Kutná Hora

1. Mladohalštatská (bylanská?) keramika bez dalších údajů.

Šumberová 1996, 702.

2. Z polohy „V zahrádkách“ získalo M Čáslav keramiku halštatskou i laténskou.

Rybová 1968, 21.

57. KRUPÁ, okr. Kolín

Povrchové sběry, naleziště B, pole západně od osady a na trati „V roklích“, kromě jiných kultur také k. bylanská.

BZO 1984–1985, č. 225b, 93.

58. KŘECHOŘ, okr. Kolín, tab. 3

1. Ojedinelé nálezy v M Kolín.

1. Hrnek s odsazeným hrdlem a vyhnutým okrajem, p. cihlově žlutý, na hrdle černá malba, 3 × 4 malované svislé pruhy, v. 12,5 cm; č. 5517.

2. Hrnek, p. hnědý místy sádra v. 5,5 cm; inv. č. 5406, jen u L. bez kresby.

3. Hrnek se spálenými kostmi zdobený rýhami, uvnitř zl. spony?; v. 16,5 cm; 6327; jen u L.; bez kresby.

2. Nálezy na poli F. Dvořáka.

4. Hrnek s cylindrickým hrdlem má baňatý spodek; v. 18,5 cm; 6367; jen u L., bez kresby.

5. Železný hrot; 10276; další údaje chybí i kresba.

6. Nádoba; 6978; další údaje chybí.

Č. 2–4 příslušnost nejistá.

Datování: H C2–3.

Dvořák 1936, 148.

59. KŘINEC, okr. Nymburk

Hradiště halštatské se nachází na táhlém vrchu Chotuc, který je zdaleka viditelnou dominantou. Z okolí kostela pocházejí nálezy z mladší a pozdní doby halštatské.

Čtverák et al. 2003, 155; *Sedláčková 1982*, 252.

60. KŠELY, okr. Kolín, tab. 18

1. Halštatské (?) sídliště zjištěné v r. 1970 v rýze pro ropovod (jáma). Lokalita se nalézala asi 100 m východně, kde rýha přerušila silnici ze Kšela do Kostelce nad Černými lesy.

2. Ojedinelé nálezy v NM.

1. Široká zaoblená amfora s odsazeným hrdélkem a vyhnutým okrajem, p. hnědý; v. 13,0 cm; inv. č. 30270.

2. Převýšené zahrocené ucho koflíku, inv. č. ?

Datování: H C–D1.

BZO 1970, č. 99c, 56.

61. KUTLÍŘE, okr. Kolín

Bañatý hrnek s nízkým prohnutým hrdlem; v. 17,0 cm; inv. č. 6066. Muzeum Kolín, pozdní halštatská a starý latěn.

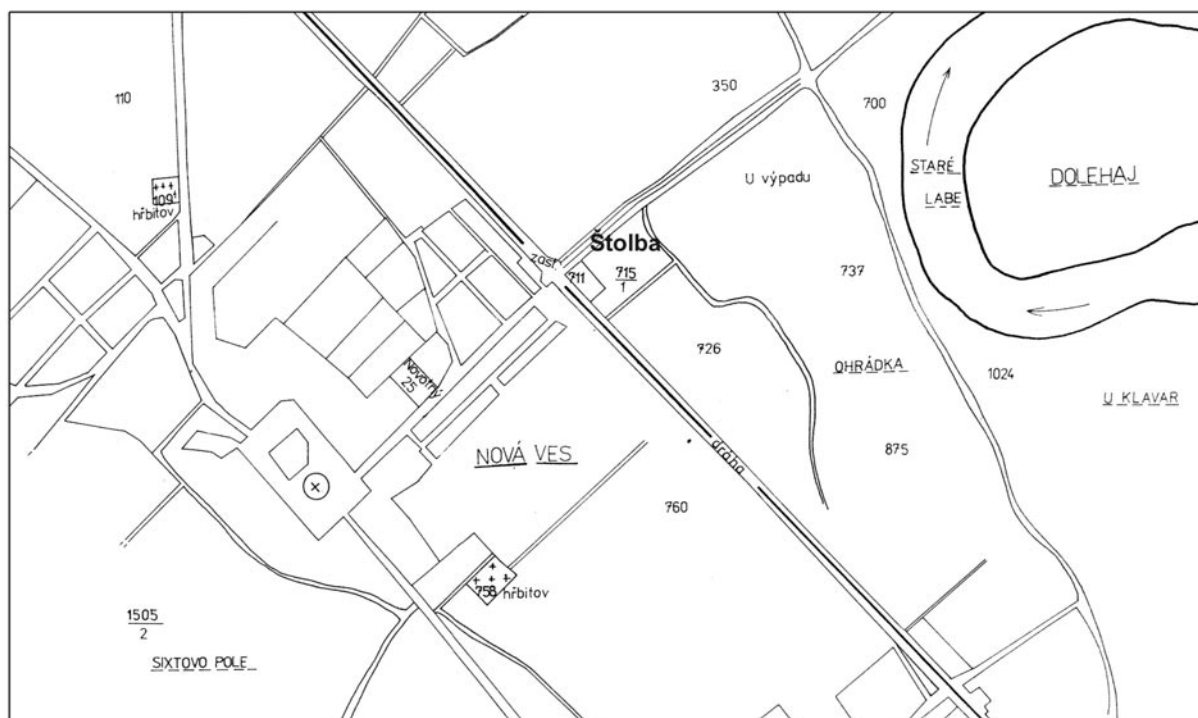
Rybová 1968, 22.

62. KUTNÁ HORA, okr. Kutná Hora

1. Seznam bylanských pohřebišť a sídlišť na Kutnohorskou a Čáslavsku 19 lokalit: Bylany, Církvice, Čáslav (23 lokalit na území města, z toho nejméně 3 pohřebišť a 17 sídlišť), Hořany, Hostovlice, Hotusice, Jakub, Krchleby, Ksiny,

NOVÁ VES

Tab.27

Tab. 27. Nová Ves. Situační plán nálezů

Kutná Hora (9 lokalit na území města, z toho 3 pohřebiště – kromě Kutná hora-Karlov – a 6 sídlišť), Malín, Neškaředice, Nové Dvory, Poličany, Potěhy, Třebešice, Vrды, Záboří n. L. a Zbyslav, pořídila R. Šumberová.

Datování: H C1-3, H D1-3.

BZO 1969, č. 98b, 63–64; 1990–92, č. 803, 159; 1993–95, č. 610 a 620, 120 a 122; Šumberová 1996a.

2. Hradiště na ostrožně nade mlýnem Cimburk je složeno ze dvou částí: z akropole a předhradí, bylo opevněno dvěma pásy valů a příkopy, nejstarší je eneolitické, následuje halštatské a nejmladší patří ranému středověku. BZO 1969, 65; Čtverák et al. 2003, 49; Šumberová 1996.

63. KUTNÁ HORA-KARLOV, okr. Kutná Hora

1. Nový výzkum 1989 a 1991, pohřebiště s 10 žárovými a jedním kostrovým pohřbem a 6 sídlištními objekty. R. Šumberová lokalizovala podél dolního toku Vrchlice: č. 1 hradiště Cimburk, č. 2 sídliště Poličany u bylanské cesty, č. 3 Kutná Hora, pohřebiště obecní cihelna, č. 4 sídliště Kutná Hora, Tylovo divadlo, č. 5 sídliště a pohřebiště Kutná Hora-Karlov, č. 6 Sedlec sídliště v mokřinách, 7 sídliště Malín, u vepřína, 8 hrob Nové Dvory.

Datování: H C1-3, H D1-3?

BZO 1996–97, č. 366, 90; 1998–99, č. 254, 76; Šumberová 1996a.

64 LIBENICE, okr. Kolín, tab. 19–20

1. Bylanské žárové pohřebiště je lokalizováno JV od vesnice a zahrnuje parcely 105, 115, 117, 126. Pohřebiště leží na náhorní plošině sklánějící se k severu k Hořanskému potoku v nadmoř. výšce 232 m. Jde o poměrně malé území, v jehož centru leží poloha „Na vápence“ č. parc. 116. Ještě v roce 1974 byly vidět rozptýlené kameny, některé

kameny tvořily řady vodorovné i svislé, proto se soudilo, že se mohlo jednat o hroby skřínkové, ale je to nepravděpodobné. Zprávy uvádějí 3 hroby, dva zavalené kameny, ostatní mohly být jámové.

Popis nádob z hrobů (M Kolín):

1. Veliká široká talířovitá miska, je zdobená důlky na dně a stěnách, p. temně hnědý; pr. 46,0 cm; č. inv. 5743.

2. Koflík se slabě zataženou stěnou a převýšeným zahroceným uchem, p. žlutočervený; v. 4,6 cm; 5702.

3. Širší amforovitý hrnek, hrdlo neodsazené zúžené, p. tuhovaný; v. 10,0; pr. 16,0 cm; 5700.

4. Malá amforovitá zásobníčka se slabě vyhnutým hrdlem, p. tuhovaný; v. 11,0 cm, inv. č. 5699.

5. Široká baňatá amfora, hrdlo nízké, výduť zdobená trojúhelníky provedenými důlky, p. tuhovaný; v. 14,0 cm; pr. 17,0 cm; 5696.

6. Miska se zaobleným lomem stěny zdobená na vnitřních stěnách vyleštěným mřížkováním, p. červenohnědý se stopami tuhování; pr. 16,0 cm; 5701.

7. Hrdlo veliké amforovité zásobnice, údajně z roku 1938, č. inv. 228?; v. hrdla 4,7 cm. Podle poznámky hrdlo patří k zásobnici v hrobě č. 2.

8. Lužická amfora se 2 uchy zdobená 4 trojicemi žlábků; v. 9,5 cm; 5879.

L9. Br. náramek; roz. 5,0 cm; 9840.

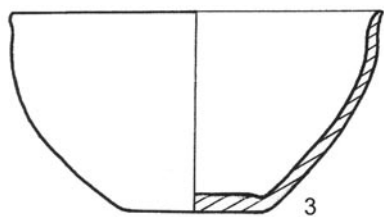
10. Br. jehlice s labuřkovitým krčkem a náramek; 1071; chybí.

L11. Hrnek, okraj vyhnutý, p. červenohnědý; v. 19,5 cm; 5968.

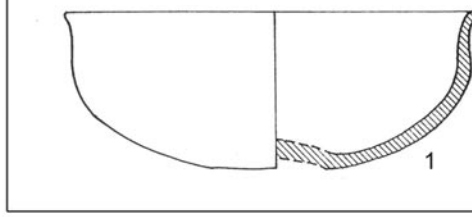
12. Nádobka–amfora; v. 16,0 cm; Lung uvádí červenohnědý hrnek; pr. 22,0 cm; 5979.

13. Ojedinelý nález náramku složeného ze dvou tyčinek spojených dvěma nástavci; pr. 7,2 cm.

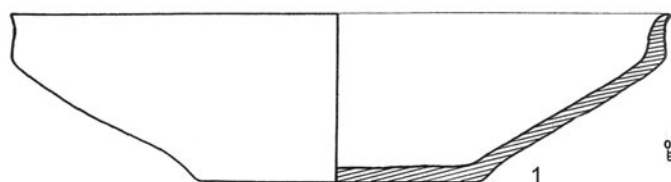
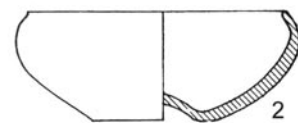
NOVÁ VES

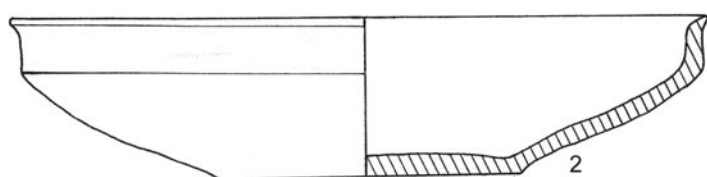
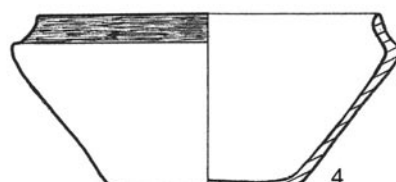
VELIKÁ VES

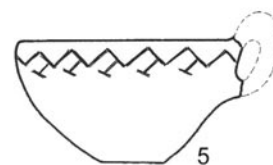
Tab.28

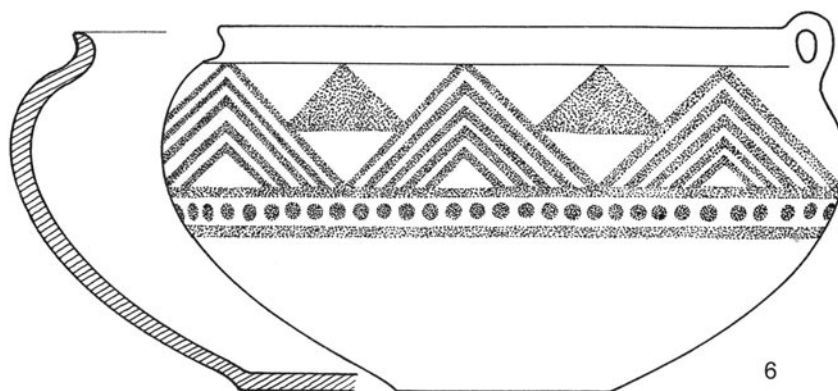
0 3cm

2

5

6

0 3cm

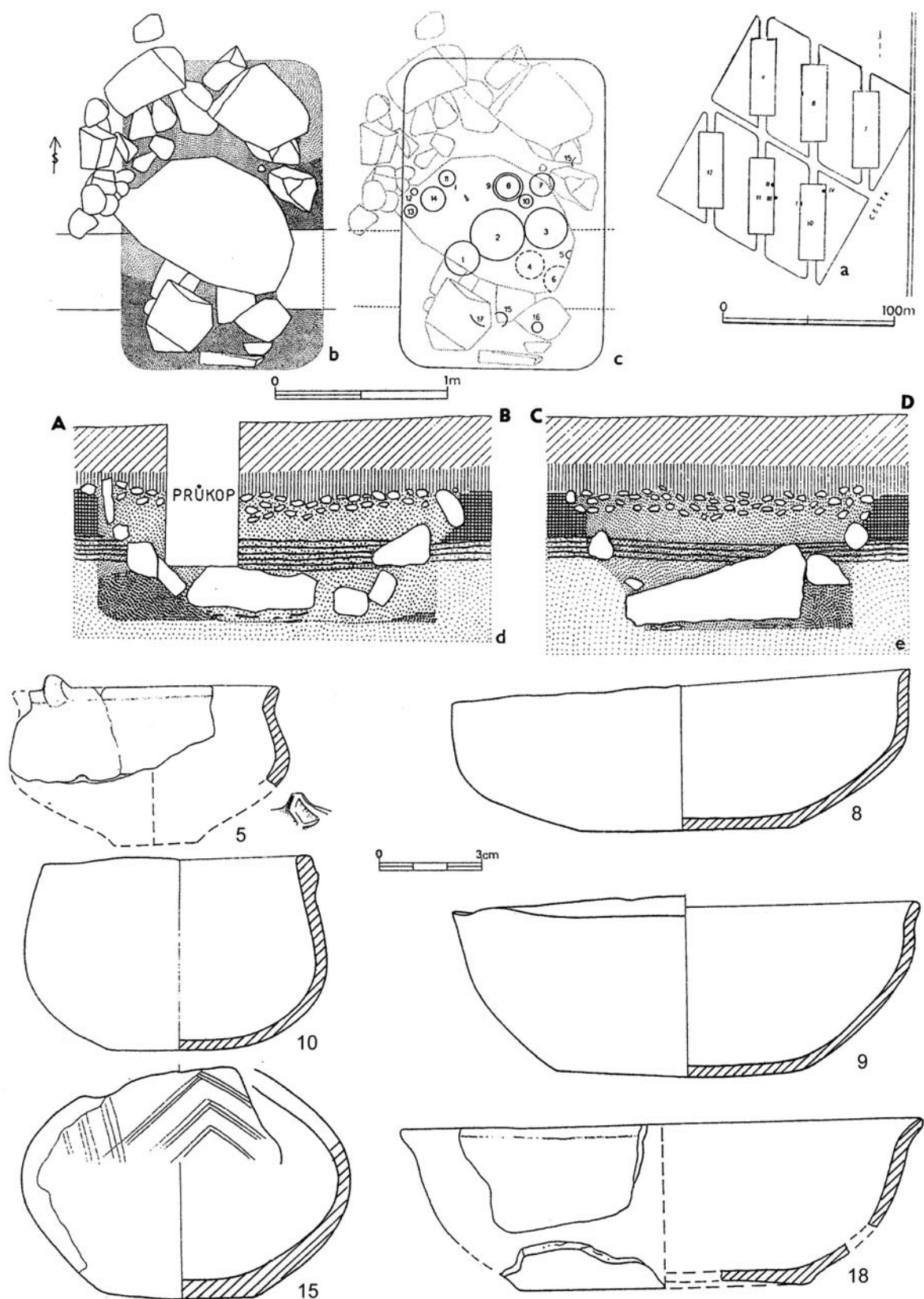

6

Tab. 28. Nová Ves: keramika a nálezy z hrobů; Veliká Ves: ojedinělé nálezy

OBŘÍSTVÍ

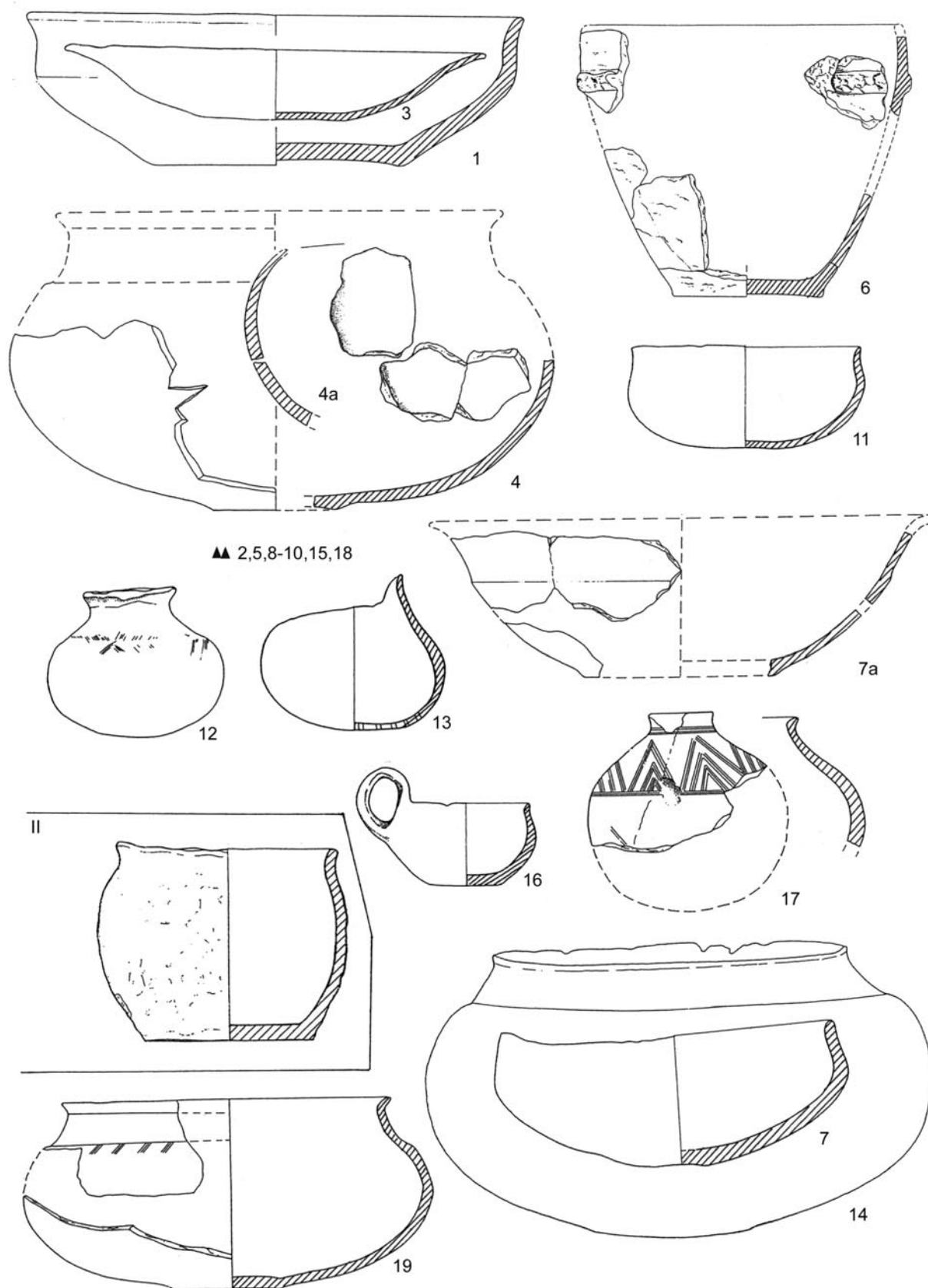
Tab.29

Tab. 29. Obříství: a – rozložení skleníků č. 7–12 s bylanskými hroby a únětickým hrobem, b – půdorys před odkryvem, c – půdorys po odkryvu, d, e – profily, 5, 8–10, 15, 18 keramika

OBŘÍSTVÍ I

Tab.30

Tab. 30. Obříství: hrob I a II, keramika

14. Amfora; v. 6,0 cm; převedeno, pův. v Poboří; 5770. Č. 9–14 bez kresby.

Datování: H C1–2.

2. Keltská „svatyně“ Libenice.

Dvořák 1936, 138; Koutecký 1959, 46–47; Rybová – Soudský 1962.

3. Knovízské a štítarské, halštatské a laténské sídliště ve výkopu pro vodovod v poloze „Skalka“, v roce 1981. Vedle jam se ve stěnách výkopu rýsovaly polozemnice, ovzorkováno asi 30 objektů. Lokalita se nachází asi 800 m východně od „svatyně“ Libenice.

BZO 1980–81, č. 198, 65.

4. Nový průzkum a sběr na sídlišti za dvorem „Skalka“ byl proveden 1990; H C/H D.

BZO 1990–92, č. 866, 171.

65. LIBICE, okr. Nymburk

1. Bylanské a pozdně halštatské sídliště se rozkládá mezi nádražními domky a nádražím, bylo objeveno r. 1890 při rozšiřování nádraží: jámy s nálezy keramiky. Z jedné jámy z let 1892 a 1896 získal Hellich nádobu a další 3 údajně pocházejí ze žárového hrobu. Nálezy uložené v muzeu Poděbrady č. P1060–65, v NM 24 střepů a 7926–37, 9757–64. Další bylanské střepy: 3621–26, 5132–40, 5632–40. Vokolek popsal tři nádoby: koflík, vykuřovadlo a hrnek.

Datování: H C–H D1.

Koutecký 1959, 47; Rybová 1968, 23, tab. XV:25; Vokolek 2004, 40, tab. 49:10–12.

2. Bylanské pohřebiště se žárovými hroby bylo objeveno koncem 19. stol. v prostoru vrat bývalého cukrovaru.

3. Bylanské nálezy v NM pod inv. č. 33632–40.

Píč 1905, 294.

Chybí: 9757–64, 7926–37 v NM; 1060–65 M Poděbrady.

66. LIBIŠ, okr. Mělník

Žárové hroby bylanské, bez dalších údajů.

Píč 1905, 295; Sklenář 1973, 25.

67. LIBODŘICE, okr. Kolín

Na poli p. Koláře se nacházely sídlištní objekty k. halštatské (H D1/H D2–3). Dvořák uvádí dvě nádoby, prý pocházejí z blízké bylanské osady.

1. Keramické zlomky; 8513; M Kolín, bez kresby.

2. Zvířecí kosti; 7178–81; muzeum Kolín, bez kresby. *Dvořák 1936, 79, 139; Koutecký 1959, 47; Rybová 1968, 23.*

68. LOBEČ, okr. Mělník

Sběrem v bývalé Adamově pískovně parc. č. 88/1 byl získán v roce 1969 bylanský a pozdně halštatský keramický materiál, dnes v muzeu Mělník.

Sklenář 1973, 25.

69. LOBKOVICE, okr. Mělník

Halštatské (bylanské?) sídliště bylo objeveno na poli (meliorační rýhy) při pravé straně silnice z Neratovic do Lobkovic. Jeden objekt prokopán, obdélníková jáma 130 × 80 cm, hl. 50 cm se střepy zásobnic a mazanicí.

BZO 1969, č. 111, 71–72.

70. LOŠÁNKY, okr. Kolín, tab. 21–24

1. Na katastru obce Lošánky uvádí Fr. Dvořák v poloze „Ve stoličkách“ bylanské žárové hroby. V jednom hrobě byl prý nalezen kromě keramiky také železný meč.

2. Na zahradách p. Růžičky a p. Mašina bylo objeveno sídliště.

3. Při cestě na „Chlum“ odpadková jáma (Dvořák v r. 1936). Při pátrání v prehistorickém oddělení NM se mi podařilo v inventáři bylanské nálezy z Lošánek objevit, ale vlastní nálezy jsou nedostupné, dep. Terezín.

4. Staré nálezy v NM 7859–7892, nálezy v NM zůstaly nedostupné, bez kreseb.

1. Bylanské střepy nerozlišené, 21 ks, inv. č. 7859–82.

2. Rachlátko, bez dalších údajů.

3. Žel. destička, 7881.

4. Br. jehlice, 7882.

5. Bylanské střepy nerozlišené 9 ks; 7883–7892 v NM, neověřeno.

6. Amfora s odsazeným hrdlem a vyhnutým okrajem, p. tuhovaný; v. 10,0 cm; inv. č. 15521.

7. Další nálezy bylanských střepů NM 3122–23, 7883–94.

8. Baňatý hrnek s plastickou páskou, na výduti šikmé žlábký; p. hnědý; 3256.

9. Baňatá širší amfora, hrdlo neodsazené; podobná jako č. 4; v. 10,0 cm.

Položky č. 1–8 jen podle inventáře v NM.

5. Vokolek při revizi staré sbírky v NM zjistil, že J. Tůma v roce 1895 dodal keramiky, u dvou nádob je uveden Píč. Jedná se o keramiky štítarskou (*Vokolek 2004, tab. 52:3–7, 53:1–7*) a pozdněhalštatskou (*tab. 52:4,7, 53: 8,9*). *Vokolek 2004, 42.*

6. Bylanský kostrový hrob. 26. 5.–2. 6. 1960 A. Knor prozkoumal komorový hrob s birituálním pohřbem. Naleziště leží v poloze „Pod zahradami“, parc. č. 261/1 východně od vsi a na severním svahu směrem k Pekelskému potoku, asi 150 m při severní straně silnice Lošánky–Kbel. Lokalizace: mapa 1:5000: Kutná Hora, 40 mm od S; 218 mm od Z. Nadmořská výška 300 m.

Nálezové okolnosti: Při hloubení jímky na vodu u nově postaveného kravína na pozemku JZD byl u J stěny porušen JZ cíp bylanského komorového hrobu. Nález ohlásil B. Pospíšil z Prahy do ARÚ Praha.

Komorový hrob s kostrovým i žárovým pohřbem se rýsoval pod 50 cm silnou ornici a byl zapuštěn do sprášového podloží. Hrob měl obdélníkový půdorys o rozměrech 330 × 250 cm a hloubku od povrchu 95 cm, u S stěny jen 50–80 cm. Kúlové jamky v J a S stěně hrobové jámy měly pr. 30 cm a hloubku 20 cm od úrovně dna a tvořily základ nosné konstrukce krytu z dřevěných fošen. Stěny hrobové komory byly téměř kolmé, zaoblené rohy a dno ploché. Hrobová jáma byla orientována delšími stěnami S–J s nepatrnou odchylkou Z–V.

Žárový pohřeb byl uložen na dně i s milodary. Kostrový pohřeb byl uložen ve V polovině hrobu, hlavou k jihu a obličejem k západu. Kostra uložena v poloze natažené, dolní končetiny a pravá ruka, levá kost loketní slabě sešikmena. Kostra velmi špatně zachovaná, jen končetiny a lebka, ostatní kosti v drobných zlomcích. Kostrový pohřeb se nacházel nad nádobami žárového pohřbu. Jde pravděpodobně o sekundární pohřeb nebo o pohřeb uložený na marách nebo nosítkách, pod nimiž byly uloženy nádoby. Žárový pohřeb byl uložen na dně ve V polovině hrobu, v severní části jámy v podobě oválu. Spálené kůstky byly porušeny mísou č. 26. Další spálené kůstky v nádobě č. 9.

Uložení milodarů (původní čísla na plánu): v J polovině hrobu blíže středu stály dvě zásobnice (1a, 1b) a dal-

OHRADA

Tab.31

Tab. 31. Ohrada: situační plán nálezů

ších 5 nádob (1c, 1d, 1e, 2 až 6). Nádobý č. 7 a 8 se nacházely v S polovině hrobu v Z části, jsou zčásti přes sebe. Přesně ve středu S poloviny na sobě dva talíře (29 a 30), severně od nich pak nádoby č. 11 až 13. Zbývající nádoby byly uloženy ve V polovině hrobu ve 2 řadách: 1. řada blíže V stěny nádoby č. 14 a 15, 22–25, 18–21, 26; druhá řada nádobý č. 16 a 17, 27 a 28; osamoceně stála amfora č. 9 se spálenými kostmi uvnitř a miska č. 10 u V kůlu.

U lebky nalezen br. kroužek 11 (33), u pravé ruky na spálených kůstkách položeno raclátko 12 (31), u pravé kosti ramenní nákrčník z bronzových perel 16 (34) a v J polovině hrobu ve středu blíže J stěny železný nůž 13 (32). Výplň hrobu tvořila sytě černá hlína, v níž bylo nalezeno několik atypických střepů, které pravděpodobně s hrobem nesouvisí. Výplň kůlových jamek: černá hlína slabě promísená spraší. Nálezy z hrobu byly zapsány pod č. př. 28/60 ArÚ Praha, v M Kolín nejsou evidovány. Celkem hrob obsahoval 34 nádob a 6 dalších předmětů. NZ (A. Knor) č. j. 2613/60 a 1593/63; dep. revers muzeum Kolín 2173/65 (Z. Sedláček).

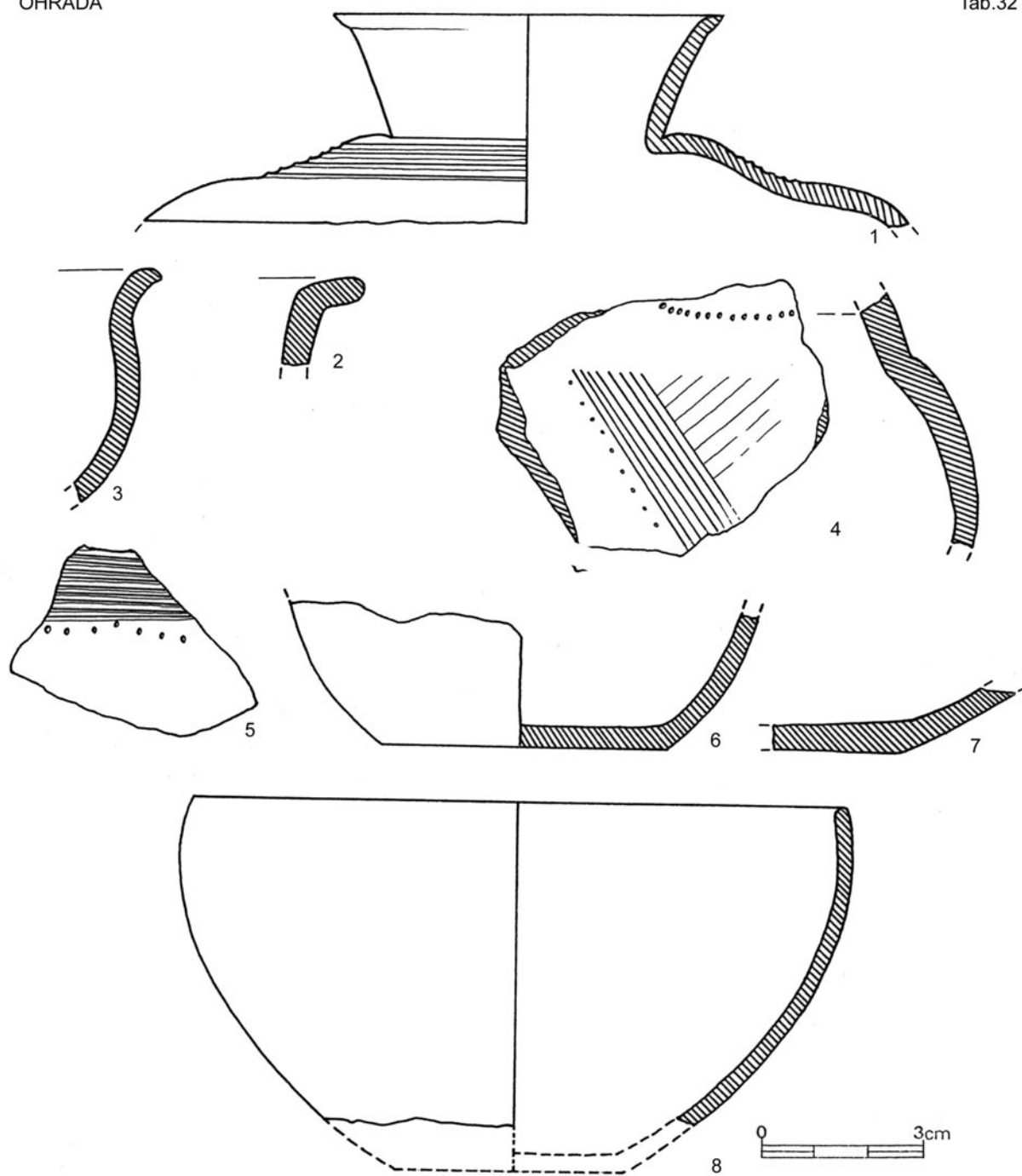
Popis nálezů:

1. Horní polovina amforovitě zásobnice s kuželovitým hrdlem odsazeným od výdutě, p. černohnědý, zv. 13,5 cm.
2. Menší amforovitá zásobnice s chybějícím spodkem výdutě a dnem. Hrdlo kuželovitě vyhnuté, p. sedý se stopami otřelého tuhování; zv. 32,8 cm.
3. Soudkovitý hrnec, nesouměrný, p. šedohnědý, zdobený skupinami důlků; v. 9,6 cm.
4. Malá široká amforka, hrdlo slabě odsazené, stěny splývají se dnem, p. tuhovaný otřelý, zdobený na podhrdlí skupinami svislých rýh; v. 7,8 cm.
5. Amfora s největší výdutí v horní třetině, hrdlo odsazené, kuželovité, p. šedočerný, zdobený na podhrdlí zavěšenými rýhovanými trojúhelníky; v. 12,4 cm.
6. Zlomky nádoby podobné č. 4, ve střepech.

7. Okrajový zlomek pohárku, p. tuhovaný.
8. Dva zlomky z horní části amfory s vysokým hrdlem, p. tuhovaný.
9. Zlomek horní části amforovitě nádoby zdobené svazky šikmých rýh lemovaných vpichy.
10. Zlomky širší nízké amfory, podobné jako č. 4, p. tuhovaný a zdobený rytými trojúhelníky, ve střepech.
11. Bronzový kroužek okrouhlého průřezu (c); pr. 2 cm.
12. Okrouhlé raclátko (a); pr. 3,5 cm.
13. Železný nůž se zahroceným řapem (b), d. 16 cm.
14. Železné tyčinky 2,0 a 2,4 cm.
15. Neobsazeno.
16. Náhrdelník se 177 bronzovými perlami a 2 válcovitými tyčinkami (35 a 36).
17. Rozevřená miska se stěnami splývajícími se dnem, p. tuhovaný; pr. 20,0 cm.
18. Vyšší zatažená miska, p. šedočerný, uvnitř červenohnědý; pr. 18,0 cm.
19. Široká rozevřená mísa, p. šedočerný; pr. 30,0 cm.
20. Široká rozevřená mísa, p. červenohnědý; pr. 30 cm.
21. Koflík s páskovým převýšeným uchem, p. tuhovaný otřelý; v. 3,6 cm.
22. Kónická miska se zaobleným lomem, p. šedohnědý; pr. 12,0 cm.
23. Nižší zatažená mísa, p. šedohnědý; pr. 28,0 cm.
24. Vyšší zatažená mísa s odsazeným spodkem, p. šedohnědý, pr. 28,0 cm.
25. Malý pohárek nebo miska, p. tuhovaný otřelý, vně na dně zbytky rýhované výzdoby.
26. Koflík se zataženým okrajem a zahroceným uchem nad okraj, p. šedohnědý; v. 6,6 cm; pr. 8,4 cm.
27. Rek. velkého hrncovitě koflíku s rekonstruovaným uchem; rv. 11,5 cm.
28. Amforovitá miska s ostrým lomem a splývajícími dnem se stěnami, p. tuhovaný; v. 5,6 cm.

OHRADA

Tab.32

Tab. 32. Ohrada: štítarské sídliště, keramika

29. Koflík se zataženým okrajem a zahroceným uchem jdoucím nad okraj, p. šedohnědý; v. 9,2 cm.

30. Široká nízká amfora ve střepech, podobná jako č. 4, bez kresby.

31. Zlomky nádoby, patrně amfory, p. červený se zbytky černé malby, ve střepech nádoby.

32. Zlomky nádoby podobné jako č. 4, p. tuhovaný, ve střepech.

32a. Zl. velké rozevřené kónické mísy, podob. jako č. 26.

33. Zlomky výdutě širší nízké amfory, snad jako č. 4, p. tuhovaný.

34. Baňatá nádoba ve střepech, nezachovala se.

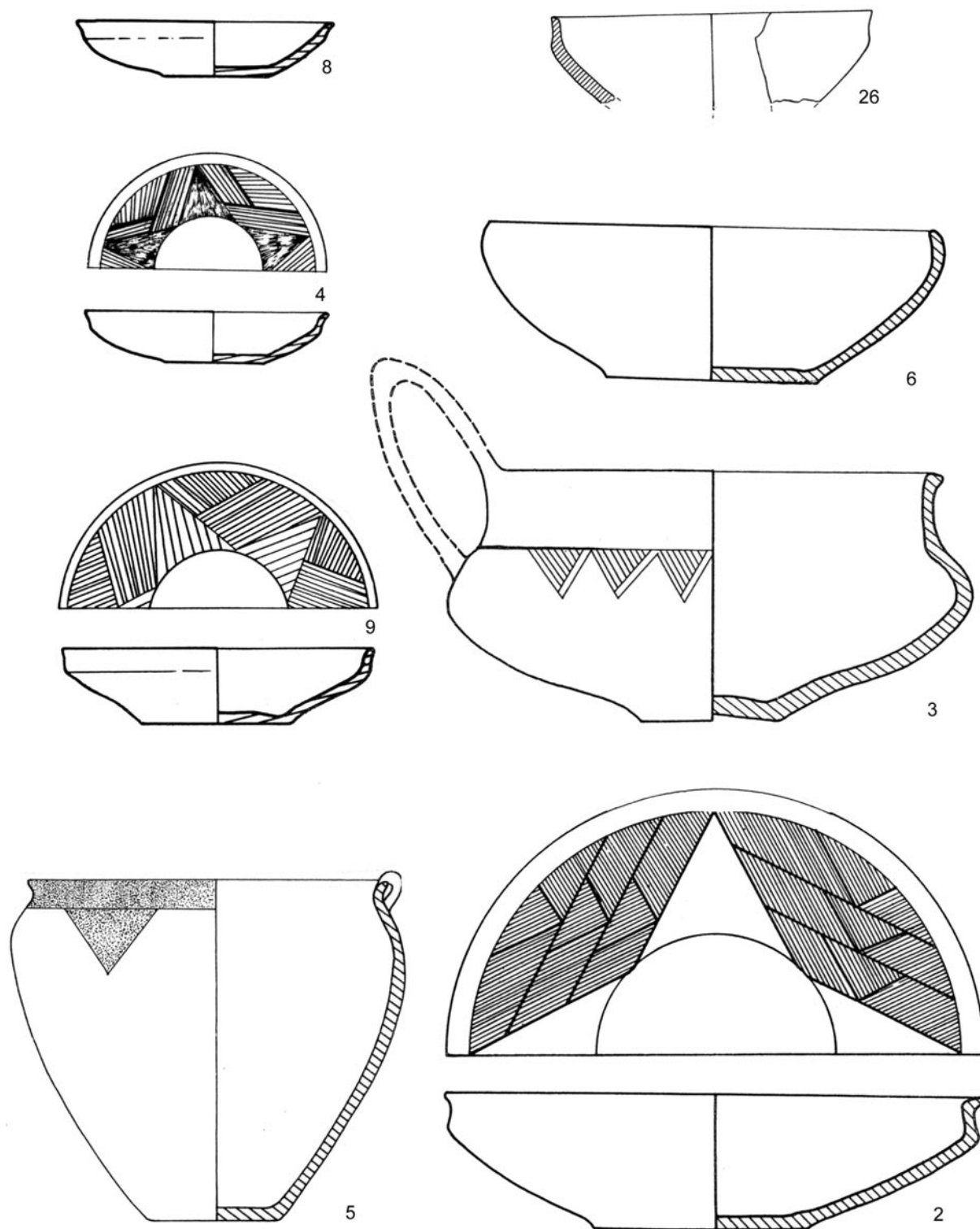
35.-36. Dva ploché kuželovité talíře, p. tuhovaný a zdobený uvnitř na hrdle rytými trojúhelníky, nezachovaly se.

37.-39. Tři velké kuželovité talíře, nezachovaly se.

7. Zhodnocení nálezové situace a milodarů. Výše popsáný hrob se zachoval v podstatě celý, pouze JZ roh, kde pravděpodobně nebyly umístěny žádné nálezy, byl narušen jímkou na vodu. Hrobová komora s kůlovými jamkami ve všech rozích (hl. 3 cm ode dna) svědčí pro srubovou konstrukci hrobu. Doklady dřevěného

OHRADA

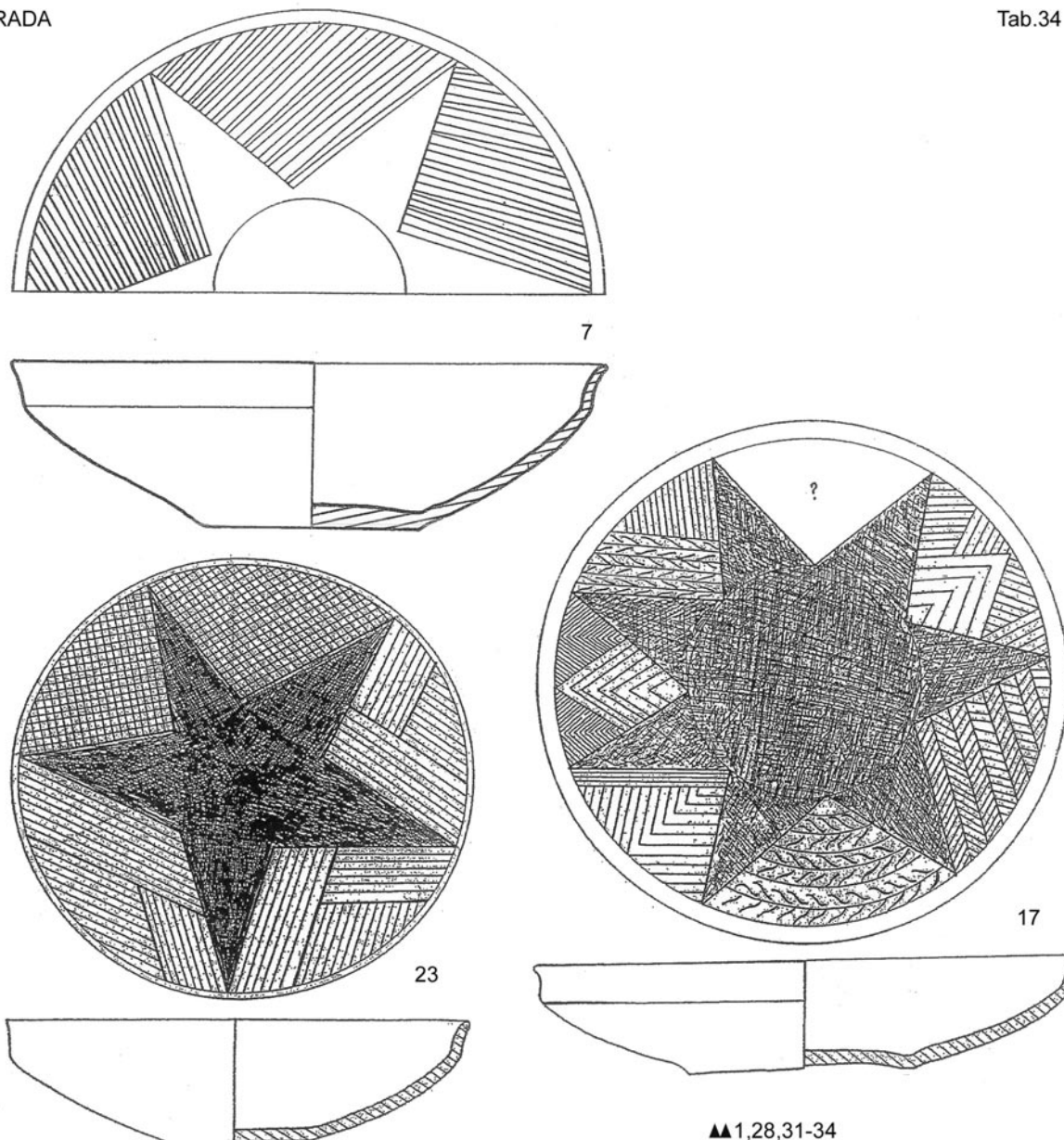
Tab.33

Tab. 33. Ohrada: nálezy z hrobů, keramika

OHRADA

Tab.34

Tab. 34. Ohrada: nálezy z hrobů, keramika

krytu se nezachovaly a rovněž chybí doklady pro kamenný zával. Tvar hrobu (320 × 250 cm) patří k obdélníkovitému typu s plochou 8,0 m², který převládá v západohalštatském okruhu. V této skupině jsou vedle keramiky pouze ozdoby a spínadla šatů (Koutecký 1968). Orientace hrobové komory S–J, s nepatrnou odchylkou SZ–JV, se pravidelně opakuje ve východostřebočské skupině bylanské kultury. V hrobě byly uloženy 2 pohřby, kostrový a žárový, oba se nacházely ve středu hrobové jámy blízko V stěny. Je jisté, že primární pohřeb byl žárový. Spálené kůstky byly rozloženy na dně v délce 120 a šířce 20–30 cm. Další spálené kůstky se našly v nádobě č. 9 blízko SZ rohu, ale není jisté, zda patří ke spálenému kostem u V stěny. Sekundární kostrový pohřeb v poloze natažené byl uložen přes spálené kosti a nádoby č. 24 a 25. Bohužel lidské pozůstatky nebyly antropologicky zhodnoceny. Birituální pohřby jsou častým jevem

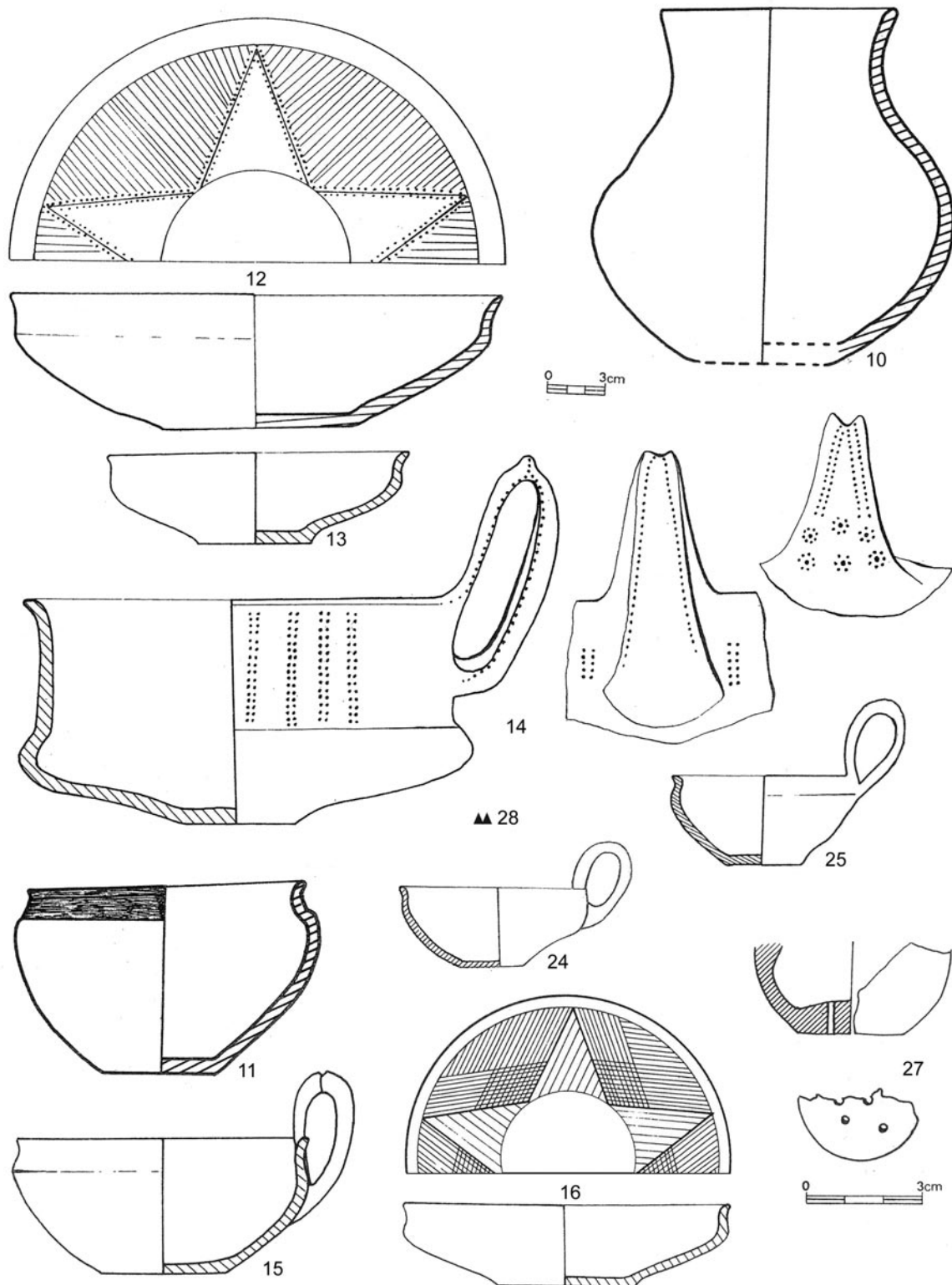
v bylanských hrobech. Dost často někteří badatelé usuzují, že žárové pohřby v těchto hrobech patří jedincům v podřadném společenském postavení, snad původnímu štítarskému obyvatelstvu pozdní doby bronzové.

Rozložení milodarů v hrobě viz nálezové okolnosti. Blíže JZ rohu se našly dvě amforovité zásobnice a 5 dalších nádob. Hroby se dvěma zásobnicemi ve skupině II-1 v rámci východostřebočské skupiny se vyskytují asi u jedné třetiny hrobů. Většina nádob tvoří dvě řady ve východní polovině. Žádné stopy po zvířecích kostech se nezachovaly. Mezi kovovými milodary si bližší zmínky zaslouží náhrdelník z bronzových korálů, které jsou u nás velice vzácné. Nejčastěji se v hrobech nacházejí náhrdelníky z jantarových korálů (Bylany, Hradenín).

Nejvíce nálezů v hrobě tvoří keramika. Počtem 38 kusů patří k nejbohatším kolekcím. U ostatních hrobů počet nádob dosahuje maximálně 30 kusů (Koutecký 1968). Je

OHRADA

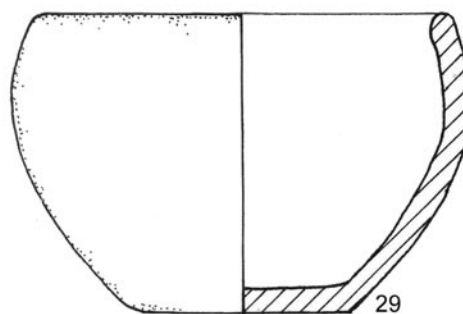
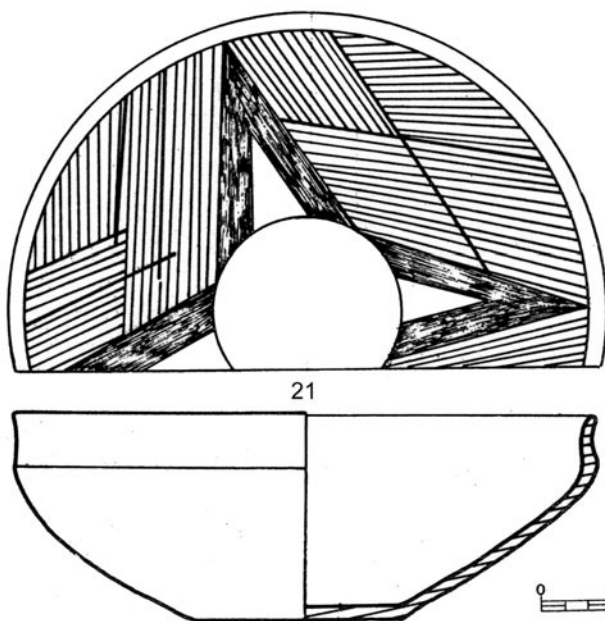
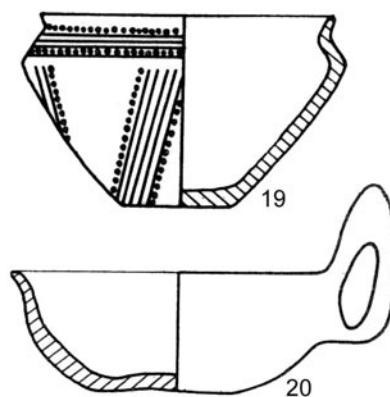
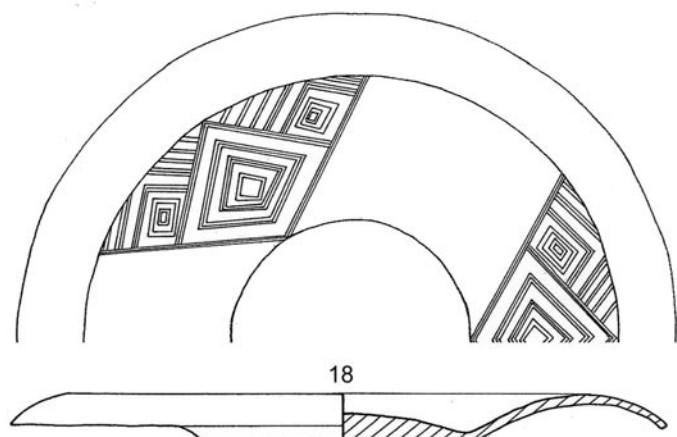
Tab.35

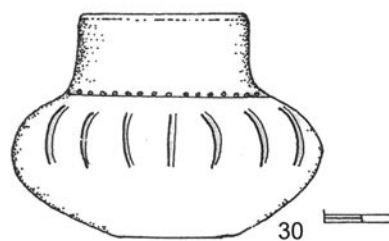
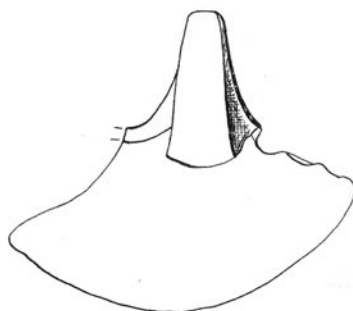
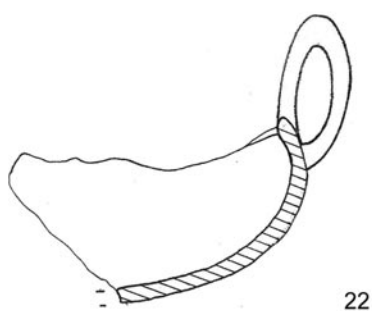
Tab. 35. Ohrada: keramika (10–16, 24, 25 měřítko 1:2, 27 měřítko 1:1)

OHRADA

Tab.36

0 3cm

Tab. 36. Ohrada: keramika

obecně známo, že keramika z velkých kostrových hrobů je výlučně vyráběná k funerálním účelům (špatně vypálená nebo jen vysušená) a při výzkumech se rychle rozpadá na drobné zlomky. Z 38 nádob se pouze 18 podařilo slepit a z 5 dalších se zachovaly jen profily. V drobných zlomcích se zachovalo 11 nádob: 2 amfory, 4 široké amfory, 2 ploché talíře a 3 talíře kuželovité. Ze slepených nádob 2 kusy patří amforovitým zásobnicím, jeden hrnek je soudkovitý, široká amfora – terina, široká amfora, 3 koflíky, amforovitá miska, 3 misky se zataženými stěnami, 4 misky s rozevřenými stěnami. Výčet uzavírá jeden rozevřený pohárek.

Pro podrobné chronologické zařazení našeho hrobu do systému k. bylanské se nehodí kovové předměty. Pouze keramika je vhodná pro tento účel, ale jen některé typy.

1. Baňatá široká amfora – terina s nízkým zúženým hrdlem a největší výdutí posazenou v hor. třetině (č. 5). Pro náš účel tyto analogie postačí. Tento typ se objevuje v H C3 i v H D1 (*Fridrichová – Koutecký – Slabina 1996*).

2. Koflík silnostěnný s dovnitř zataženými stěnami a silným zahroceným uchem nad okraj (č. 26 a 28). Tento typ koflíku je vůdčím typem pro H D1, ale současně byl v našem hrobě ještě koflík s převýšeným páskovým uchem (č. 21), který je charakteristický pro H C2–3.

3. Široká amfora s vyšším hrdlem s náběhem na lahovitý tvar (č. 4) se hlásí do H D1.

Hrobový celek z Lošánek má význam v rámci chronologie bylanské kultury. Podle výše uvedených tří tvarů hrobový celek náleží do přechodného období od mladší fáze středního do mladšího období H C3–H D1.

Dvořák 1936, 79, 139; Koutecký 1959, 50; týž 1983.

71. MALÁ VYSOKÁ, okr. Kolín

Po obou stranách silnice z Malé Vysoké do Hořan byly zjištěny jámy, které svědčí o existenci sídliště. Nepodařilo se nalézt místo, které bylo někde u hranic okresů Kolín a Nymburk (H C?).

Datování: H C?

Dvořák 1936, 140, 79; Koutecký 1959, 55.

72. MALÍN, okr. Kutá Hora

Existenci sídliště poblíž vepřína potvrdil výzkum dvou bylanských sídlištních objektů, č. př. 37–39/75, 55/75.

Datování: H C.

Šumberová 1996, 702, obr. 3:2.

73. MIŠKOVICE, okr. Kolín, tab. 25

1. Na „panském poli“ uvádí Dvořák nález kostrového hrobu se součástmi vozu a skrčeným pohřbem. Hrob zčásti zachránil J. Waněk a nálezy odevzdal do NM, mezi nálezy jsou uloženy zl. železného zákolníku, br. knoflíky, dvě žel. udidla, žel. nůž a br. pinzeta.

Výběr nálezů, asi z hrobu.

1. Koflík, blíže neurčený; inv. č. chybí.
2. Kostěný roubík; 1068; ze staré sbírky, chybí.
3. Neobsazeno.
4. Část kroužku s lopatkovitým přívěskem, pr. kroužku 5,0 cm; přívěsek d. 5,6 cm; 66967.
5. Podobný kroužek, pr. 5,3 s přívěs. o d. 5,8 cm; 66968.
6. Lopatkovitý závěsek; d. 4,8 cm; 66969.
7. Dvojčlán. žel. udidlo; d1 7,5 cm, d2 8,1 cm; 66970.
8. Druhé udidlo s kroužkem; d1 6,5 cm; d2 7,5 cm; články tordované; 66971.

9. Svazek tři a půl kroužků; pr. kroužku 3,3 cm; 66972.

10. Br. knoflík s poutkem; pr. 2,0 cm; 66931.

11. Část postranice s kroužkem, nebo roubík s kroužkem; zd. 6,4 cm; 66669.

12. Br. dvoučlánkové udidlo, na jednom konci s kroužkem a druhém s lopatkou; 66930.

Železné předměty v NM bez kreseb; inv. č. 66925–962, 66965–977.

Datování: H C3.

Dvořák 1938, 49.

2. Soubor údajně bylanské keramiky bez dalších údajů. Nálezy uložené v NM jsou nedostupné. Nejasná je také kulturní příslušnost, uvádí se též Klášterní Skalice (?).

Dvořák 1936, 77, 240; týž 1938, 49; Filip 1936–37, 30; Felcman 1904; Koutecký 1959, 57

74. MIŠKOVICE, Praha 9

1. Rozsáhlé polykulturní sídliště ve vsi a jejím okolí na ploše větší než 10 ha. Za posledních 8 let byly zjištěny sídlištní objekty, jámy a chaty, a výrobní objekty – dílny. Nálezy patří vesměs pozdní době halštatské a časné době laténské (H D/LT A). Největší výzkum proběhl v letech 1999–2004 na ploše 5–8 ha. Vedle chat existovaly hliníky a tzv. dlouhé domy na kúlech s třířadou konstrukcí.

Erné 2005.

2. Na levém břehu Mratínského potoka u mlýna bylo objeveno sídliště při stavbě vodovodu Káraný–Praha. Zachycena jáma z H B3/H C1.

BZO 1990–92, 282; LUTOVSKÝ – SMEJTEK A KOL. 2005, 697–698

3. V rámci bylanského sídliště se podařilo odhalit nové typy objektů, kde zbytky kúlových staveb bývají obehnané palisádou, např. objekt 516. Jiný objekt 1/2001 autor použil k analýze nálezů: obsahuje přehled typů keramiky: misky, hrnce s plastickou páskou, široké amfory – misky, mísovitě koflíky, talířovité misky, kuželovité a ploché talíře zdobené, ojedinele i černá malba Chybí amforovitě zásobnice, amfory vysoké, misky na nožkách atd. Lze shrnout, že počet keramických typů oproti hrobům je na sídlištních asi třetinový. Dle tvarů misek, koflíků, talíř. misek, širokých amfor nebo misek, talířů plochých i kuželovitých lze tento objekt položit na počátek k. bylanské do staršího období a některé tvary ukazují na počátek starší fáze středního období (H C1–H C2?).

Trebsche 2011

4. Na konci 19. stol. byl objeven hrob, ritus neurčen, obsah částečně zachránil J. Waněk.

Zl. žel. zákolníku se závěsky, jako v hrobě V v Hradeníně podle Dvořáka.

Koutecký 1968, 411.

75. MOCHOV, okr. Praha-východ

1. Pohřebiště s kostrovými a žárovými hroby bez bližších údajů: 5 žárových a dva kostrové pohřby; v NM; k. bylanská a pozdní halštát.

Datování: H C1–LT A

Koutecký – Špaček 1982, 69–76, obr. 15–17.

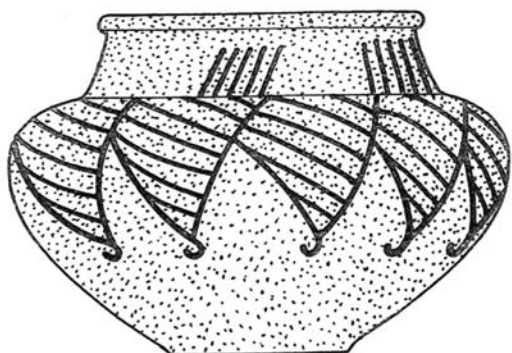
2. Pozdně bylanské až laténské sídliště v rýze plynovodu z r. 1960, z profilu jam odebrány vzorky keramiky.

Rybová 1968, 27.

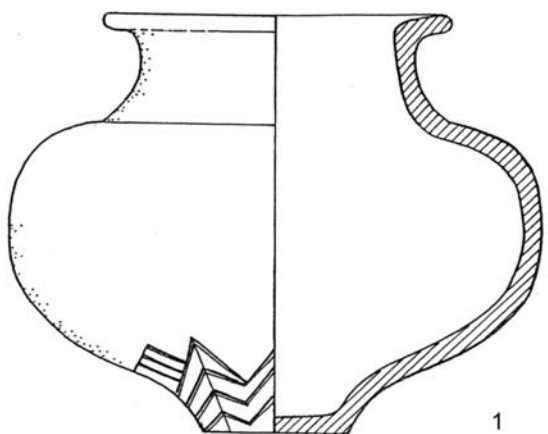
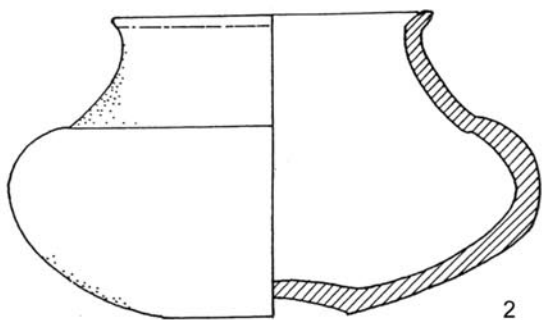
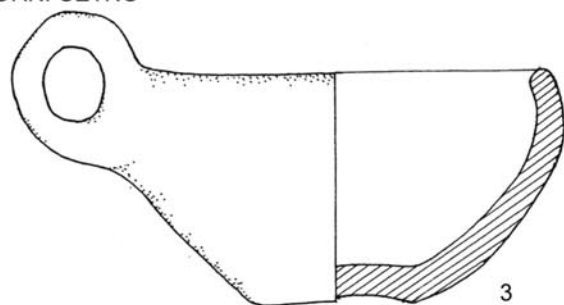
3. Bylanské sídliště bylo zjištěno v bývalém písečníku p. Kristlíka v poloze „Na kameni“, parc. č. 596. Nejstarší nálezy jsou z roku 1923, další z roku 1930.

BZO 2000, č. 1657, 350; Koutecký 1959, 58–59; Koutecký – Špaček 1982, 69–76.

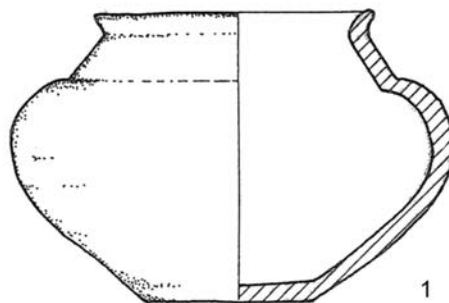
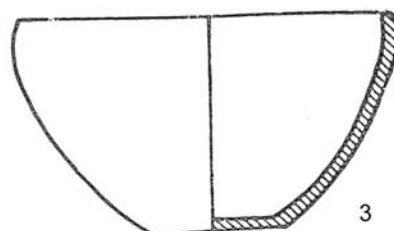
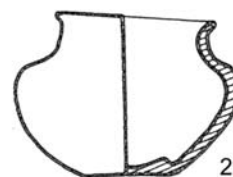
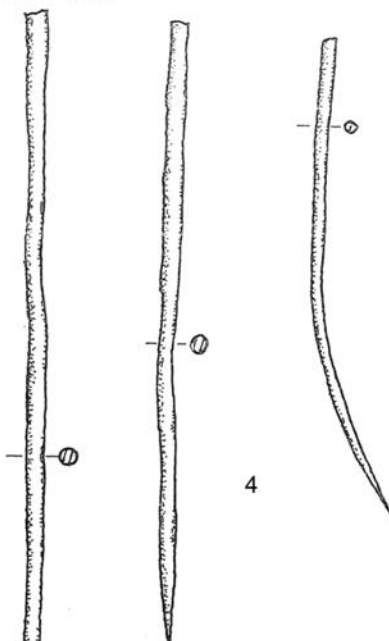
OVČÁRY

HORNÍ CETNO

DOBEŠOVICE

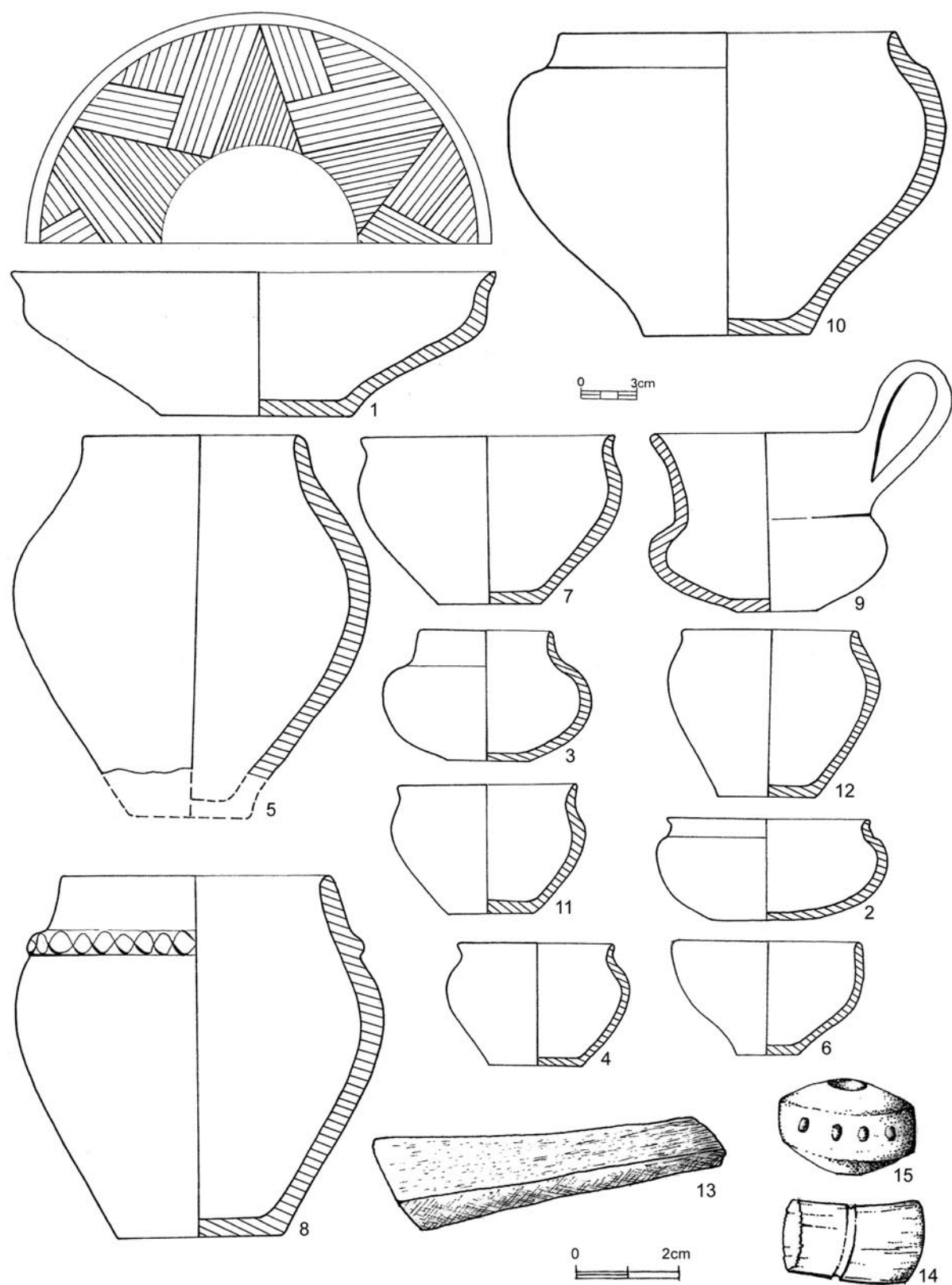

Tab.37

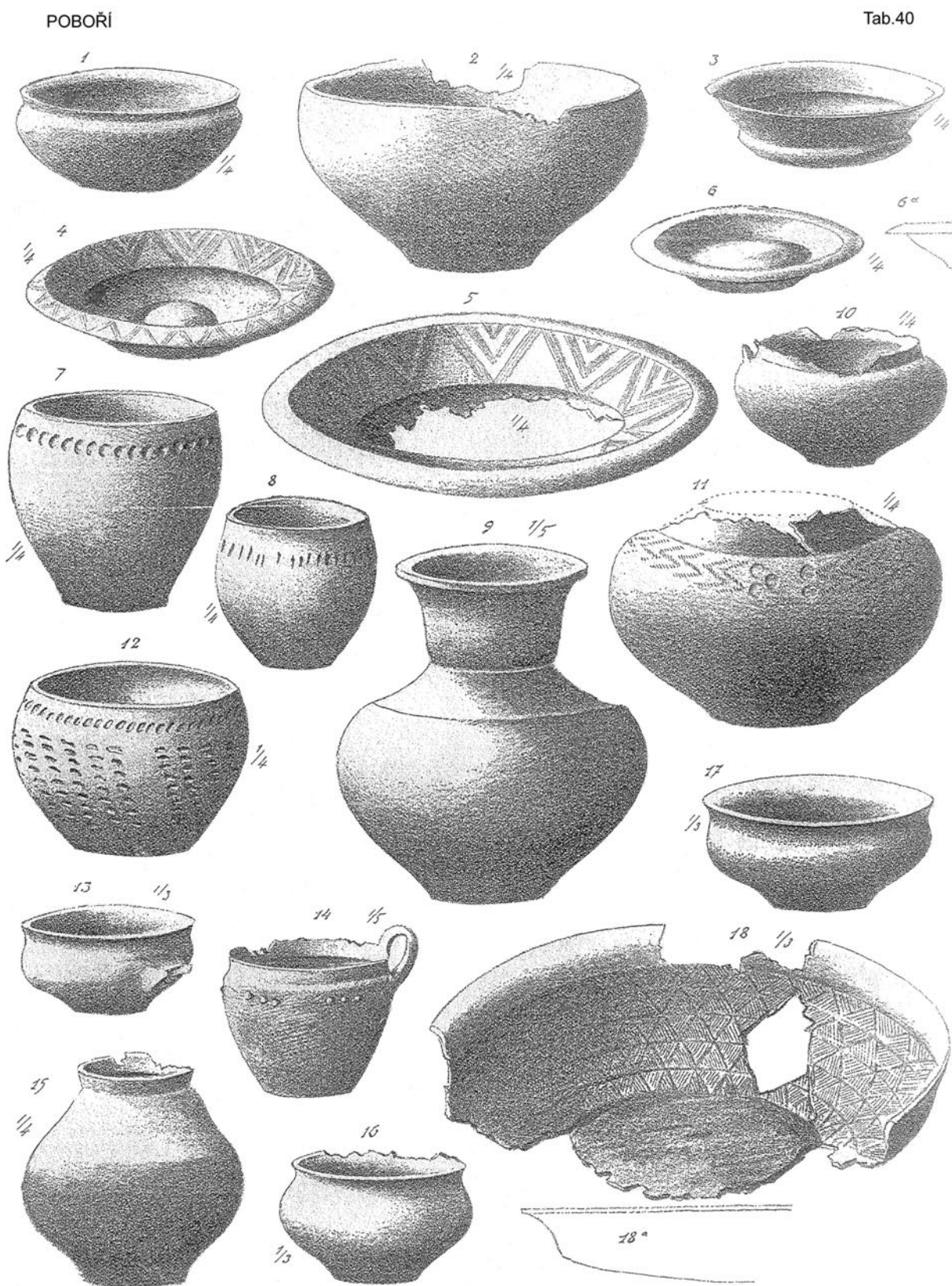
Tab. 37. Ovčáry, Horní Cetno: keramika; Dobešovice: 1–3 keramika, 4 kov

PANENSKÉ BŘEŽANY

Tab.38

Tab. 38. Panenské Břežany: nálezy ze sídliště (13–15 měřítko 1:1, 1–12 měřítko 1:2)

Tab. 40. Poboří: nálezy ze žárových hrobů (Památky archeologické 17, tab. XXV)

76. NEBOVIDY, okr. Kolín, tab. 26

1. Na zahradě p. Horyny se údajně nacházela mohyla s br. cistou, dnes nezvěštná.

2. „Na zádušním poli“ a „Ve višničkách“ sídliště s bylanskými jámami.

3. V poloze „Nad pilou“ 1917 Dvořák prozkoumal 8 objektů H D/LT A. Polohy 1–3 nelze v terénu ztotožnit.

4. Ojedinelé nálezy jsou v M Kolín, jen kresby (Dv. 7652).

1. Malá zaoblená amforovitá miska, p. šedočerný, zdobený rytým pásem složeným z důlků a skupin šikmých rýh; v. 4,3 cm; pr. 9,2 cm; 6523.

2. Neobsazeno.

3. Amforka s vysokým hrdlem, p. přepálený; v. 6,0 cm; pr. 8,2 cm; 5435.

4. Br. šipky: č. 1 d. 2,4 cm; č. 2 d. 3,5 cm; č. 3 d. 3,2 cm; č. 4 štíhlá d. 2,5 cm; 9755–58, všechny s tulejkou.

5. Hrnek zdobený rytím, p. černý; v. 7,0 nebo 8,5 cm; inv. č. 5404 snad d. římská, jen podle L.

L6. Br. miska, pr. 21,5 cm; inv. č. 5790, chybí.

L7. Malá mistička, v. 5,0 cm; inv. č. 5791, asi Nebovidy, p. tuhovaný a kanelovaný, jen L.

L8. Koflík, p. červenohnědý s vysokým uchem; v. 6,0 cm; 5792; jen L.

L9. Malý koflíček; v. 4,0; 5793; ulomené ucho; jen u L.

L10. Hrnek; v. 10,0 cm; p. červenohnědý; 5794; jen u L.

L11. Velká miska – talíř; v. 20,0 cm; 5795; p. červenohnědý; jen u L.

L12. Černohnědá mistička; v. 7,0 cm; 5267.

L13. Část nádoby zdobená 7 vyleštěnými pásy?; 9876.

14. Keramické zlomky v NM: 10025, 10048, 10049, 10050, 10075, 10041, 10042, H C–H D.

15. Rek. miska se zataženými stěnami, se zbytky žlábků; zv. 14,5; pr. 22,5 cm; 10051.

16. Rek. horní třetiny hrnce, hrdlo slabě odsazené na podhrdlí nehtové vrypy, zčásti esovitě; zv. 5,0; pr. 22,5 cm; 5867; H C–H D.

17. Zl. br. kroužku a žel. jehlice; d. 3,0 cm; 9750.

18. Hrnek; v. 11,0 cm; 5399; ztracený.

19. Keramické zlomky; 9804; v NM.

20. Keramické zlomky; 1926; v NM.

21. Keramické zlomky; 9759; v NM.

22. Hrnc s výčnělky; 5101; d. bronzová.

24. Ker. zlomky; 10025 a 10075.

Č. 18–24 bez kresby.

Datování: H C2–H D1.

Dvořák 1919; *týž* 1936, 78, 141; Koutecký 1959, 60; Rybová 1968, 27.

Chybí keramika: 1117, 1959, 5376, 5399, 5431, 9752–3, 5758–59, 7810, 9558–9, 10375, 11036 u Lunga.

Chybí kovy: 9700–84, 9157–59.

77. NEDOMICE, okr. Mělník

1. Nálezy sídlištního charakteru byly zjištěny při kopání krechtu na poli „V Paně vrbech“, zachráněny pozdně halštatské střepy.

BZO 1971, č. 124,95.

2. V poloze „Na Homolce“ u Ovčár byly nalezeny sídlištní jámy s bylanskou keramikou a žel. struskou, v NM.

1. Bylanské střepy 12 ks; 22695–22607; jen podle inventáře č. 1 a 2 v NM.

2. Bylanské střepy 6 ks; 22624–681; v NM.

3. Kuželovitý talíř; 5782; ztracený.

NZ čj. 2626/49, nálezy nedostupné.

Koutecký 1959, 60.

78. NEHVIZDKY, okr. Praha-východ

Bylanské pohřebiště se nachází jihovýchodně od vesnice. V roce 1977 muzeum v Čelákovících prozkoumalo dva bohaté komorové hroby se součástmi vozů a koňských postrojů.

Koutecký – Špaček 1982, 57–85.

79. NELAHOZEVES, okr. Mělník

Nálezy sídlištní povahy nalezeny ve výkopu pro vodovod před domem čp. 167: keramika knovízská a pozdně halštatská.

BZO 1971, č. 126a, 96

80. NERATOVICE, okr. Mělník, tab. 26

1. Bylanský skříňkový hrob s žárovým pohřbem ve výkopu pro vodovod do Spolany byl odkryt na parc. č. 436/1, kosti uloženy ve vápencové skříňce na vápencové desce na hromádce. Nad hrobem byl snad zbytek mohyly (?). Skříňka z vápencových desek o velikosti 210 × 60 cm, hl. 100 cm.

2. Ojedinelé nálezy v NM.

1. Otevřený br. náramek zdobený příčnými rýhami; roz. 6,2 × 4,5 cm; 16201.

2. Otevřený br. náramek zdobený svazky rýh; roz. 6 × 4,5 cm; 1620.

3. Rek. patrně široké amfory zdobené šrafovanými trojúhelníky; 16297.

4. Rek. horní třetiny hrnce, na rozhraní rýhovaný pás; 16926.

Datování: H C.

Koutecký 1959, 60; *týž* 1968, 420; Pleinerová 1955, 49–53, obr. 34 a 38.

3. Sídlištní nálezy z kat. obce hlavně z území Spolany, k. knovízská, štítarská, halštatská. Muzeum Mělník.

BZO 1971, č. 127b, 97.

4. Halštatské sídliště vpravo od silnice do Lobkovic. Naleziště objeveno při melioracích 1969, zjištěny profily jam ve stěnách rýh.

BZO 1969, č. 136a, 91.

81. NEŠKAREDICE, okr. Kutná Hora

Bylanské sídliště leží mezi cihelnou a potokem Křenovkou, parc. č. 88/74.

Šumberová 1996, 703, obr. 3–9.

82. NĚMČICE, okr. Kolín

V pískovně p. Pokorného byl objeven bylanský žárový hrob. V popelnici se zachovaly spálené kosti dítěte a korál ze zeleného skla (?).

Dvořák 1936, 77, 141; Koutecký 1959, 60.

83. NOVÁ VES, okr. Kolín, tab. 27–28

1. Bylanský kostrový hrob byl objeven na poli p. Štolby, parc. č. 711 a 715 poblíž železniční zastávky. Poloha leží v inudaci Labe 1,5 km od řeky, 200 m n. m.

Nálezy z hrobu (M Kolín):

L1. Veliká mísa se zaobleným lomem stěny, pr. 27,0 cm; inv. č. 10052, 5636 (talíř)

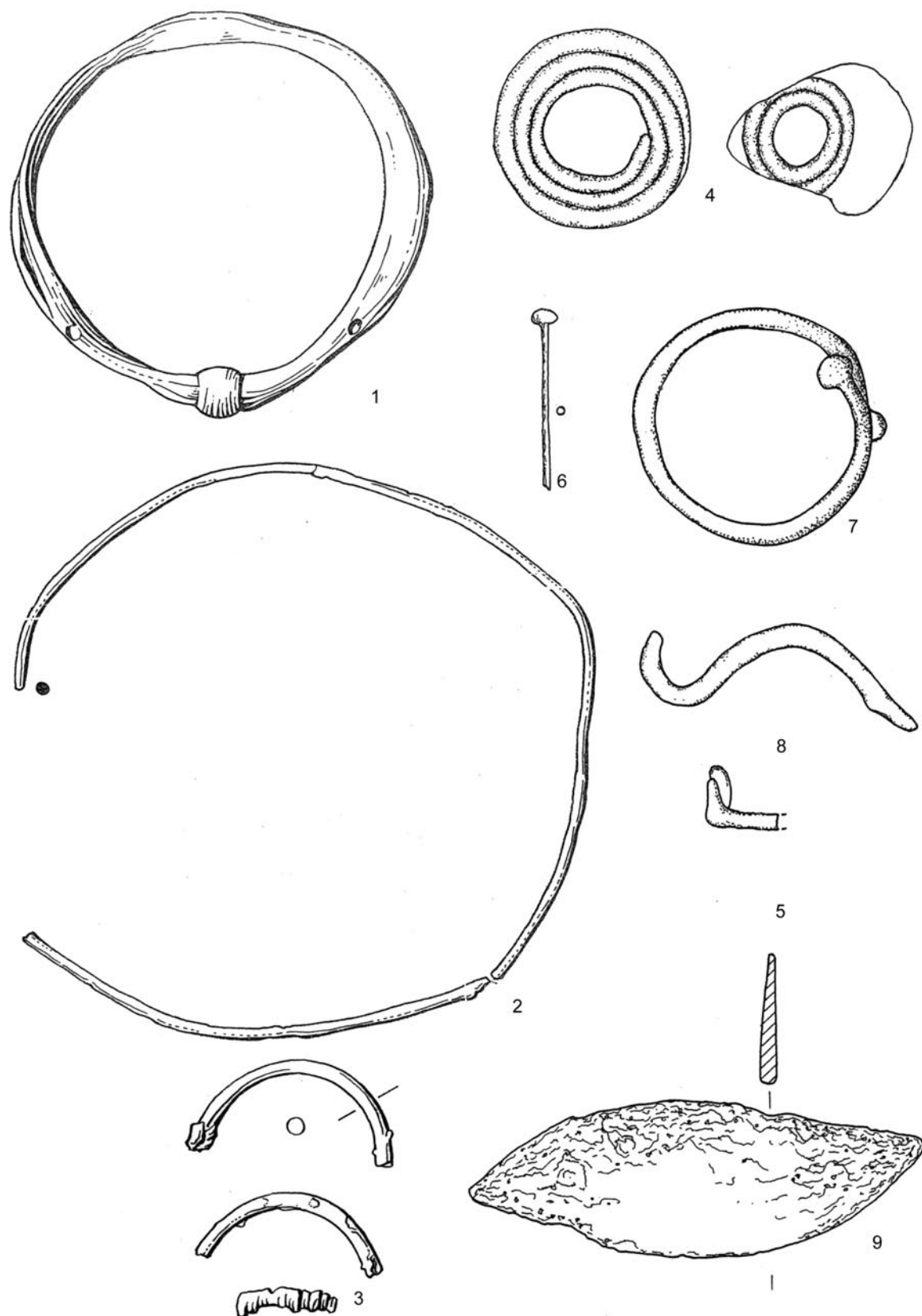
L2. Podobná mísa jako č. 1, p. na hrdle tuhovaný pás, ostatní světlehnědý; pr. 30,0 cm; 10053, 5635.

L3. Esovitá mísa nebo koflík; pr. 16,0 cm; v. 8,6 cm; 10054, 6068.

L4. Široká nízká situla, hrdlo odsazené tuhované, jinak p. žlutý; pr. 15,0 cm; 10056, 6069.

POBOŘÍ

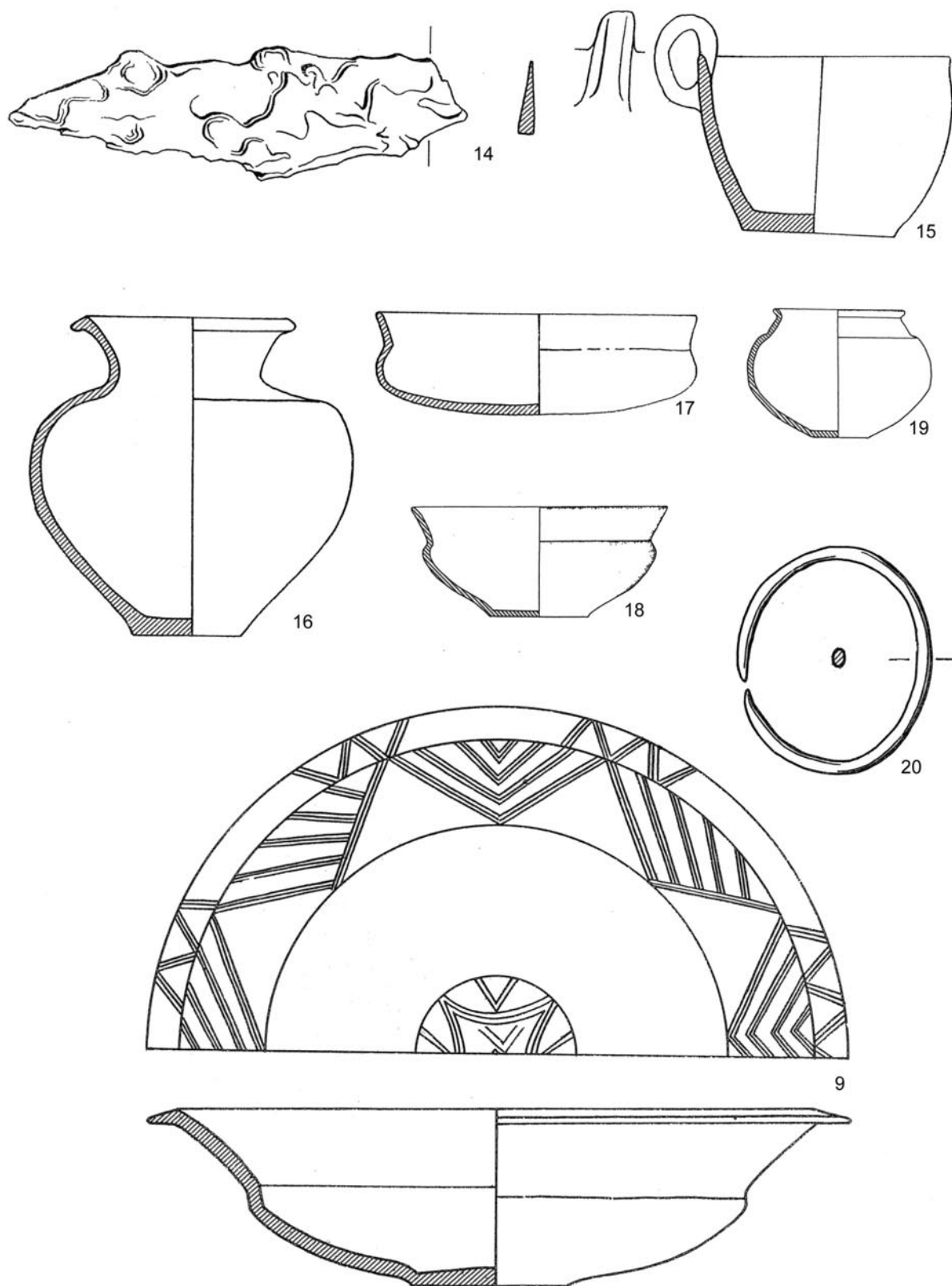
Tab.41

Tab. 41. Poboří: nálezy z hrobů (1–8 bronz, 9 železo)

POBOŘÍ

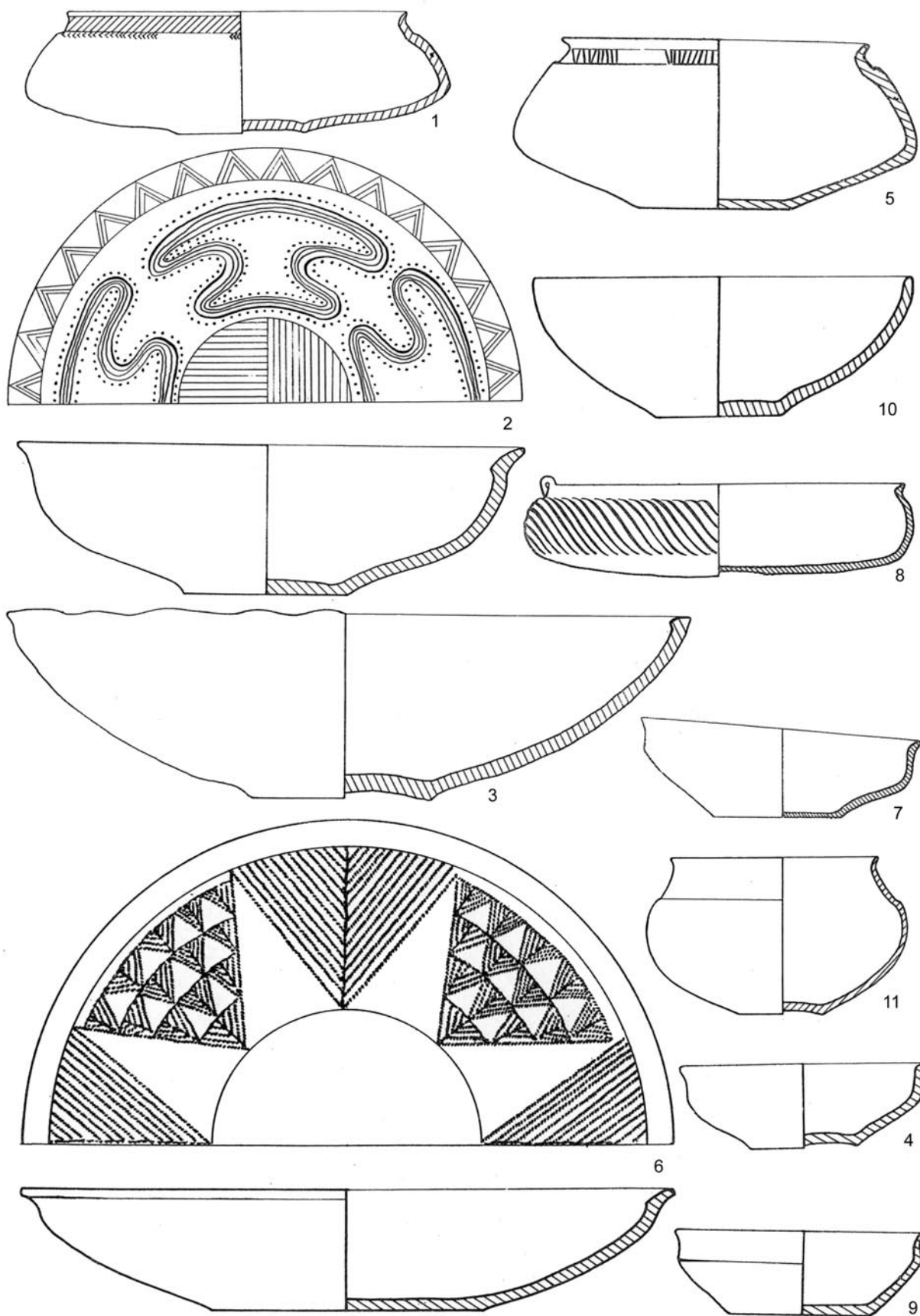
Tab.42

Tab. 42. Poboří: nálezy ze dvou hrobů (9, 15–19 keramika, 14 železo, 20 bronz)

POBOŘÍ

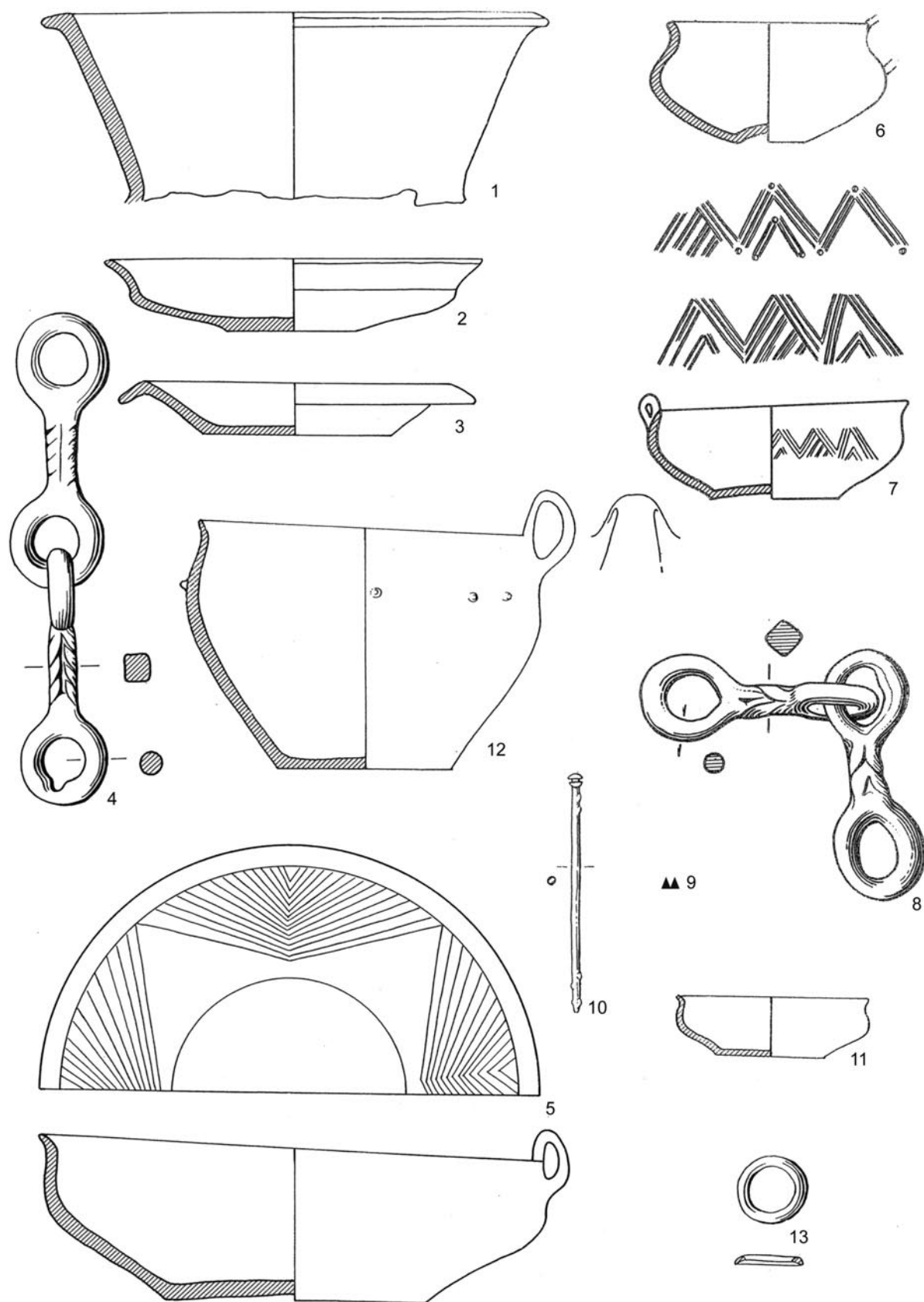
Tab.43

Tab. 43. Poboří: nálezy z hrobů, keramika

POBOŘÍ

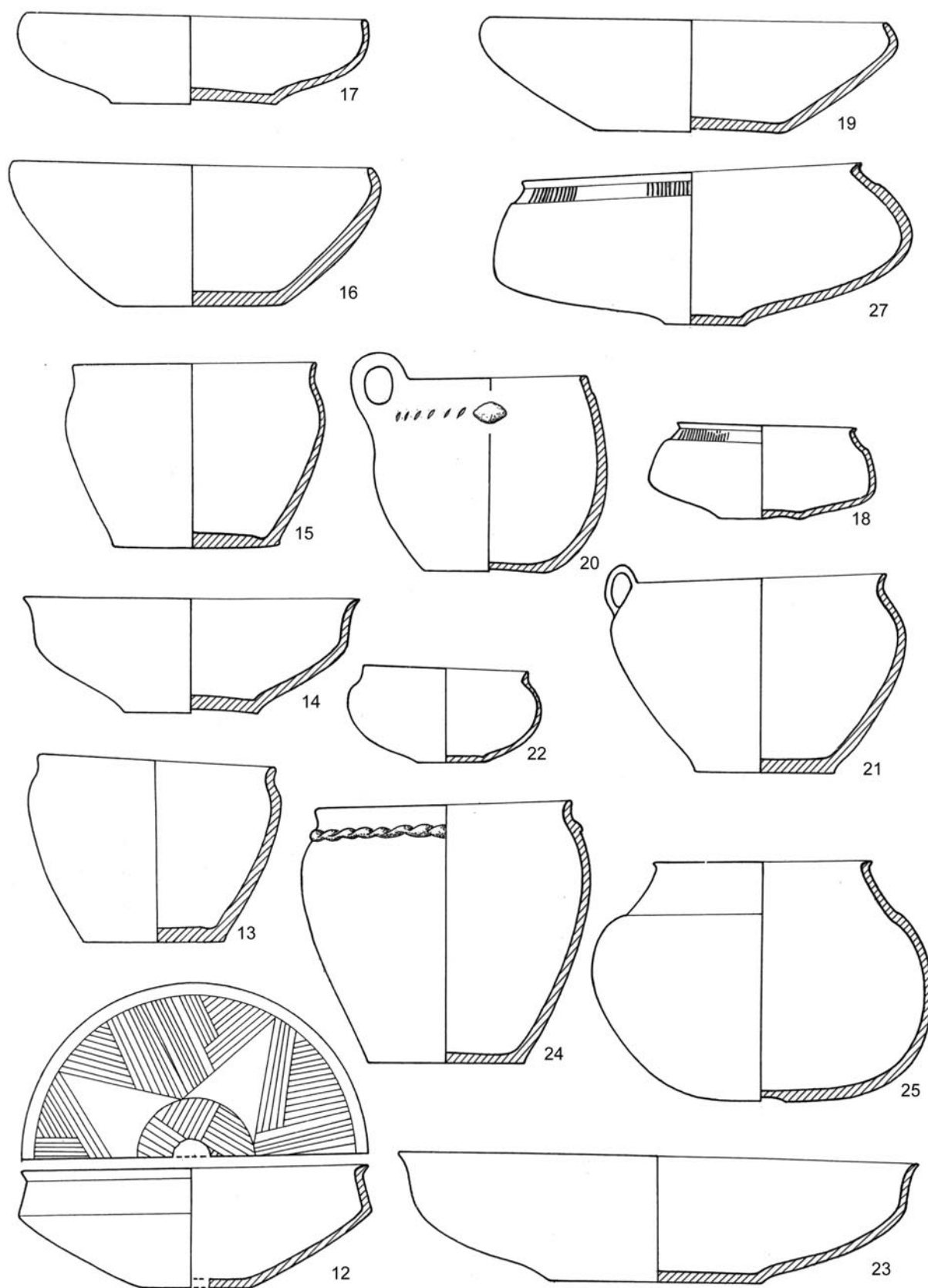
Tab.44

Tab. 44. Poboří: nálezy ze dvou hrobů (1–3, 5–7, 11, 12 keramika, 4, 8, 10, 13 kovy)

POBOŘÍ

Tab.45

Tab. 45. Poboří: nálezy z hrobů, keramika

5. Malý koflíček se zataženým okrajem a ulomeným uchem, p. slabě tuhovaný a zdobený malovanou klikatkou; v. 5,0 cm; 6602; není u L.

6. Miska esovitě profilace s omfalem ve dně, v. 7,0 cm; pr. 17,5 cm; p. tuhovaný; 6602.

7. Hrnek s červenohnědým povrchem; v. 14,6 cm; 4367.

8. Baňatá nádoba; 6525; převedená z Ohrady.

9. Malý vyšší talířek; 6714; ztracený.

10. Miska; v. 4,0 cm; pr. 11,0 cm; další údaje chybí.

11. Miska; v. 7,0 cm; pr. 17,5 cm.

Datování: H C2-3

Dvořák 1936, 77, 142; Filip 1936-37, 30; Koutecký 1959, 61.
Chybí nádoby: 6562-3, 6886, 9219.

Kovy:

1. Železné kopí, 11768, chybí.

2. Železný nůž, 11761, chybí.

3. V NM se nachází slabě zatažený koflík s uchem pod okrajem; v. 8,0 cm; 35274; *tab. 9.*
Chybí 10375, 9758, 9781, 10370, 9378.

2. Komorový hrob s kostrovým pohřbem muže a s dětskou kostrou. Kostrový pohřeb byl uložený na břiše, střední část byla porušena výkopem pro optický kabel. Nádoby rozložené po celém hrobě. Vedle keramiky obsahoval také koňský postroj a zvířecí kosti.

Datování: H C2-3, předběžně.

Šťastný - Vávra 1997, 214-218.

3. Bylanské a pozdně halštatské sídliště na kat. obce uvádí Rybová, sídlištní nálezy H C-H D/LT A.

Rybová 1968, 27-28.

4. Komorový hrob byl objeven v odvodňovací rýze v poloze Ohrádka s kostrovým pohřbem bylanské kultury s keramikou, bronzou a železa.

BZO 1997, č. 514, 124.

5. Nálezy sídlištní povahy bez nálezových okolností, muzeum Kolín.

1. Profil amforovité misky zdobené rytou výzdobou, tuhovaný, uvnitř žlutý; rv. 7,0 cm.

2. Okrajový zl. amforovité misky, p. tuhovaný a zdobený vpichy, uvnitř cihlově červený.

3. Zlomek stěny amforovité misky, p. tuhovaný a zdobený šrafovanými trojúhelníky.

4. Větší kus koflíku s vyšším hrdlem a převyš. páskovým uchem, p. tuhovaný a zdob. na hrdle svazky vlásečnic v podobě trojúhelníků a trojicemi vpichů na výdutí.

5. Zlomky pohárků ze stěn zdobené rytou výzdobou v pásech, na tuhovaném podkladě někde i vpichy.

6. Okrajový zl. misky, p. t. hnědý se stopami tuhování.

7.-8. Okrajové zlomky misek, p. tuhovaný.

9.-10. Dva okrajové zl. amforovitých zásobnic, p. t. hnědý.

11.-12. Dvě části stěn amforovitých misek.

13. Rekonstrukce baňaté amfory s vyšším hrdlem a vyhnutým okrajem, p. tuhovaný, uvnitř t. hnědý; rv. 12,0 cm.

14.-15. Dvě části silnostěnných nádob ode dna, p. t. hnědý.

Datování: H C1-3?

6. Ve staré sbírce v NM jsou uloženy:

1. Ploché koflík s převýšeným hrotitým uchem.

2. Talíř 6523 nebo 5623.

Datování: H C-H D.

Filip 1936-37, 30; Koutecký 1959, 61; Rybová 1968, 27-28; Vokolek 2004, 47, tab. 62:2.

84. NOVÉ DVORY, okr. Kutná Hora

Hrob obdélníkového půdorysu, byl porušen v roce 1963 rýhou pro ropovod, roz. 250 × 180 cm s kostrovým pohřbem dítěte, obsahoval 13 nádob, železné kopí a nůž.

Datování: keramika, hlavně terina, a žel. kopí svědčí pro zařazení do starší fáze středního období, H C2.

Kostelníková 1965, 78-79; Šumberová 1996, 703.

85. NYMBURK, okr. Nymburk, *tab. 4*

1. Kostrový hrob s vozem a postrojem (součásti vozu: 2 zákolníky, část žel. obruče a kování hlavice kola) byl zničen při novostavbě ve čtvrti tehdy zvané „Habeš“ někdy ve 30. letech. Do současnosti se zachovala část žel. obruče, br. plechy s hřeby, 2 udidla, kroužky, br. knoflíky, žel. nůž a br. jehlice.

Datování: bohatý hrob byl původně asi komorový a pravděpodobně kostrový, patří do H C3.

Dvořák 1938, 13-14, obr. 12-13; Filip 1932; týž 1936-37, 28, 30, 412, pozn. 38, obr. 12:1; Jaklová 1994, č. 30, s. 3, tab. 12:1,4,9,10; Koutecký 1959, 61; týž 1968, 421.

2. U bývalého cukrovaru, před více než sto lety, byly zjištěny bylanské žárové hroby.

Soubor bylanské keramiky, br. jehlice (údajně z Labe).

Jaklová 1994, č. 12, s. 4; Píř 1905, 284.

3. U bývalého seřaďovacího nádraží byla nalezena spodní část amforoky na třech nožkách; zv. 11,5 cm (*tab. 4*).

Jaklová 1994, tab. 10:11; Rybová 1968, 29.

4. U bývalé plynárny dvě amforovité nádoby.

Jaklová 1994, tab. 10:1-2,4.

5. Staveniště penzionu pro důchodce Panorama v Soudní ulici - od r. 1990 byl proveden postupně plošný výzkum s pravěkým, středověkým i novověkým osídlením. Mezi nálezy byl jeden objekt pozdně halštatský. Výzkum v letech 1990 mezi jinými odkryl dvě bylanské jámy a v roce 1999 bylanskou chatu.

6. Pravěké a slovanské hradiště o ploše asi 4 ha je dnes zastavěno. Centrum bylo na návrší u kostela sv. Jiljí.

BZO 2000, č. 674, 149; 1990-192, č. 1210, 227-228; 1999, č. 617, 137; Sedláčková - Velímský 1993.

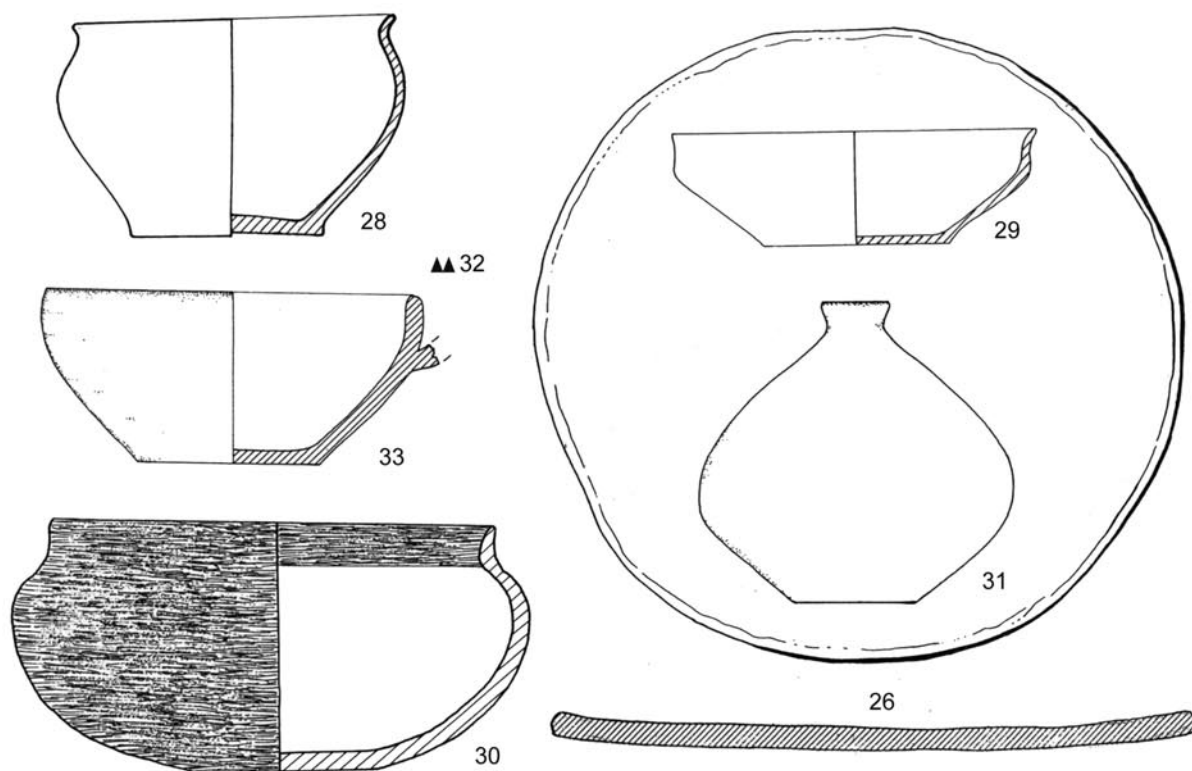
86. OBRÍSTVÍ, okr. Mělník, *tab. 29-30*

Bylanské pohřebiště a jiné nálezy byly objeveny při stavbě skleníků pro rychlení zeleniny. Jeden hrob bylanský, tři hroby únětické, mohylová a knovízská jáma. Postupně byly stavbou skleníku zničeny další objekty mezolitické a neolitické. Skleník se nachází na parc. č. 75/1. Výzkum vedli F. Prošek a V. Spurný za účasti studentů archeologie FF UK v listopadu a prosinci 1949.

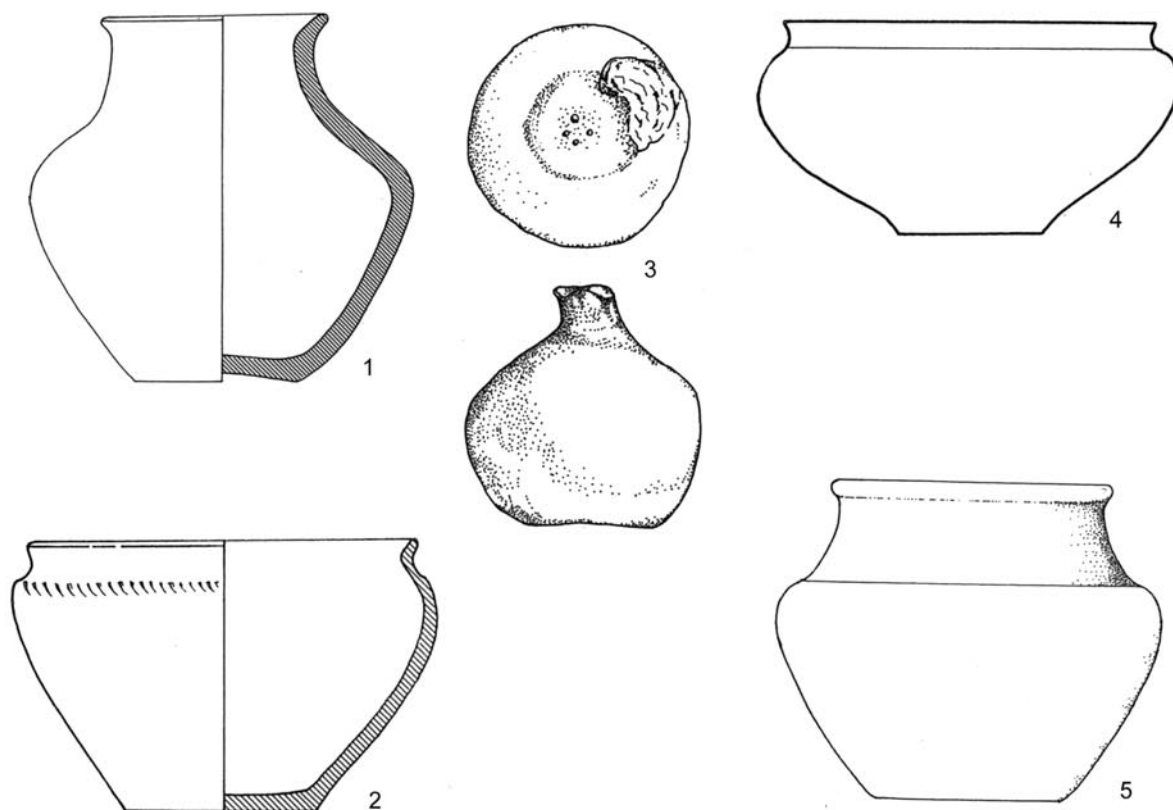
1. Bylanský komorový hrob I s žárovým pohřbem o roz. 150 × 75 cm byl zavalený kameny, hrob byl porušen asi 68 cm širokým průkopem pro základy skleníku č. 10 na západní straně, od S okraje skleníku byla vzdálenost 11 m. V hrobové jámě hluboké 125 cm byly řídky roztroušené zbytky pohřební hranice, hlavně v Z a JZ části. Vlastní pohřeb se nacházel pod velkým balvanem, který původně tvořil kryt hrobové komory. Za popelnici sloužila v jižní části hrobu tuhovaná miska (č. 1). Vedle ní leželo několik nádob rozdrčených velkými balvany, jejich počty nebylo možno zjistit. Mezi touto směsicí střepů ležela nádobka s vyrytým křížem. Měla uvnitř červenou nádobku ve střepích (zachovala se asi 1/3). V JV části pod balvanem byly hrubé střepy nádoby (č. 6). V severní části plochy pod balvanem byly částečně zachovalé ná-

POBOŘÍ

Tab.46

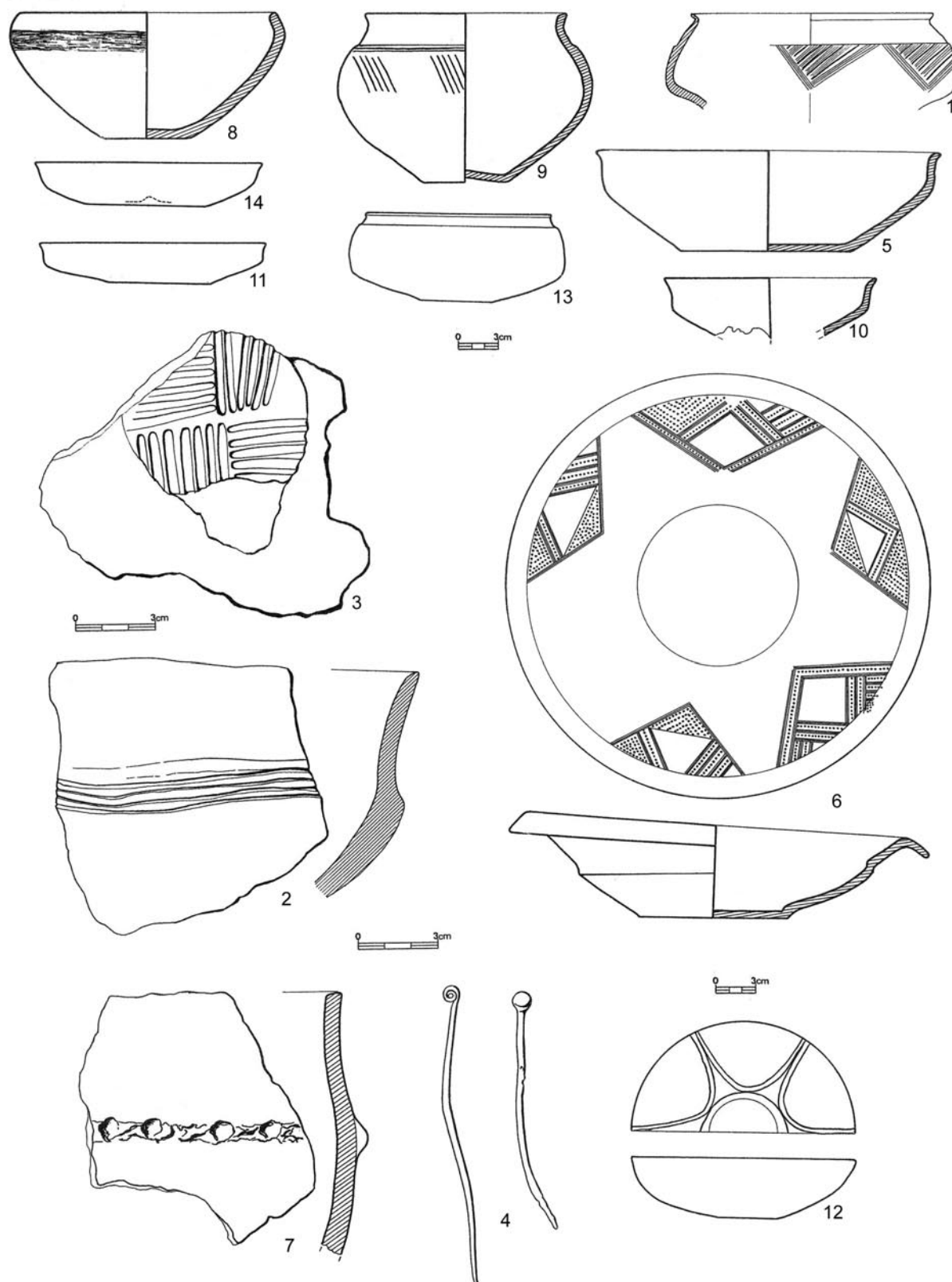
BŘÍSTVÍ

Tab. 46. Poboří: nálezy z hrobů, keramika; Bříství: ojedinělé nálezy, keramika

ČÁSLAV

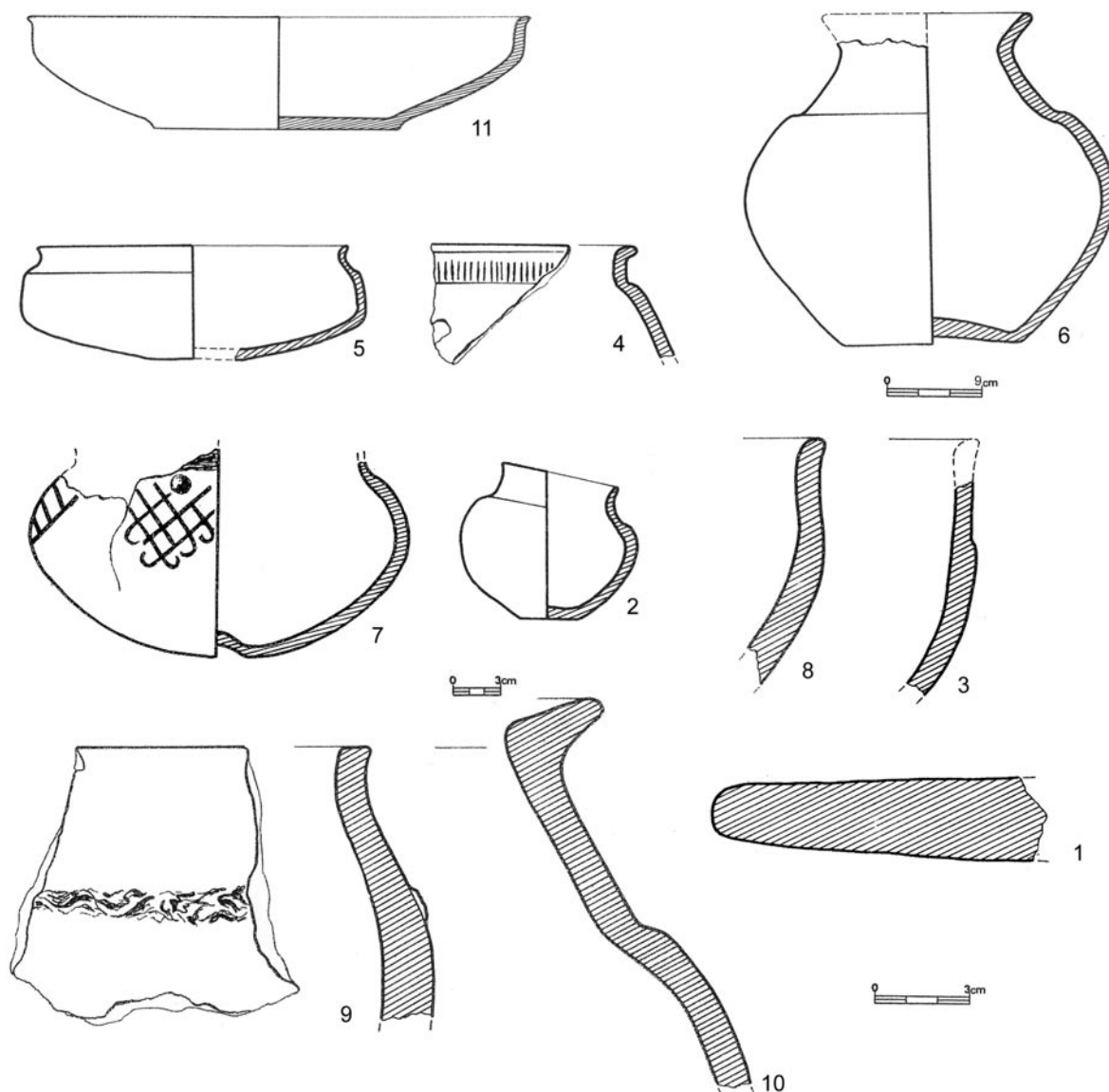
Tab.47

Tab. 47. Čáslav: keramika a jehlice z hrobů (2–4, 7 měřítko 1:1, 1, 5, 6, 8–14 měřítko 1:2)

ČESKÝ BROD

Tab.48

Tab. 48. Český Brod: keramika z hrobů (1, 3, 4, 8–10 měřítko 1:1, 2, 5, 7, 11 měřítko 1:2, 6 měřítko 1:3)

doby č. 2–5, byly rozlišené až při laboratorním zpracování, jejich polohy jsou vyznačeny ve zničené části hrobu, červená hluboká mísa a další mísa (č. 7 a 7a), dvě mísy na sobě, horní s křížem provedeným rýhami na dně (č. 8) a spodní (č. 9), hnědožlutá malá nádobka s výčnělkem nad okrajem (č. 10), nižší hnědožlutá malá nádobka (č. 11), celé rachlátko (č. 12), rozbité rachlátko (č. 13) a žlutá nádobka ve střepích (č. 14). V těchto místech byl nalezen malý zlomek bronzu. Ve zbytcích pohřební hranice byly zlomky dvou rachlátek (č. 15, 19), zlomky koflíčku (č. 16), zlomky drobných jemnějších nádob (č. 17). Čísla v závorkách odpovídají číslům na pláncích.

Pohřeb s milodary a zbytky pohřební hranice byly pokryty vrstvou spilitových, monsonitových a bulžnickových balvanů, které tvořily pokryv hrobové komory a pochází asi z Koryčan a Kopče (určení provedl Fr. Prošek). Nad vrstvou hrubých balvanů byla hrobová jáma vyplněná hnědožlutou písčitou hlínou. Nad ní ležela asi

25 cm mocná pokrývka velkých říčních valounů o pr. 10–20 cm, převážně z ordovického křemence, dovezené z terasy Vltavy.

Popis nálezů č. př. 448/50. Pořadová čísla popisu souhlasí s čísly na tab. 29–30.

1. Miska se zaobleným lomem stěny, p. hnědočervený, tuhování otřelý; v. 6,0 a pr. 20 cm.

2. Část okraje velké široké mísy (rozpadla se) uvnitř zdobená svazky jemných čar, p. hnědý, v. 5,3; pr. 30 cm; bez kresby.

3. Talíř má slabě kuželovitý ven vyhnutý okraj, p. hnědý; v. 4,5 cm; pr. 23,5 cm.

4. Rek. široké amfory ze zlomků, p. tuhovaný otřelý; rv. 12,0.

4a. Dva zlomky baňatého hrnce, horní část zatažená, výduť jako č. 4.

5. Rek. širokého koflíku, spodek se dnem chybí, p. světle žlutý; rv. 4,0 cm.

6. Rek. velikého rozevřeného hrnce ze zlomků s plastickou důlkovanou páskou, p. žlutohnědý; rv. 22,5 cm.

7a. Rek. rozevřené talířovité misky, okraj chybí, p. červenohnědý; pr. 21,0 cm; v. 5,3 cm.

7. Miska rozevřená, okraj slabě vyhnutý, p. tuhovaný, na dně několikanásobný rytý kříž; v. 5,0, pr. 13,5 cm.

8. Miska nerovná esovitě prohnutá, p. šedožlutý; rv. 4,2; pr. 9,5 cm.

9. Miska se zaobleným lomem stěny, nerovná, pr. 10 cm.

10. Vyšší zaoblená nádobka s pupkem pod okrajem; pr. 7,2 cm.

11. Mísovitá nádobka nahoře slabě zúžená; pr. 12,5 cm.

12. Rachlátko v podobě amforoky, bez dna, okraj vyhnutý; v. 6,0 cm.

13. Větší rachlátko, poškozené, chybí hrdlo, zv. 6. 5 cm.

14. Široká amfora-terina, hrdlo vyšší zúžené, výzdoba na hrdle skupiny svislých rýh a na podhrdlí svazky šikmých rýh ve tvaru trojúhelníku, podle foto; v. 11 cm; pr. 14 cm.

15. Rachlátko zdobené trojitými svazky rýh do podoby trojúhelníků; pr. 8,5 cm.

16. Zaoblený koflík s převýšeným uchem; v. 5,0 cm; pr. 3,5 cm.

17. Rek. rachlátko, spodek chybí, zdobený trojitými pásy rýh do podoby trojúhelníků, p. světle žlutý; pr. 8,5 cm.

18. Miska se zaobleným lomem stěny a vyhnutým okrajem, p. žlutý; pr. 18,0 cm.

19. Rek. široké amfory-teriny, pod hrdlem skupina šikmých rýžek, p. žlutý se stopami tuhování; pr. 13,4 cm. Hrob obsahoval 16 nádob a 4 rachlátko.

Jeden žárový (?) hrob II? byl zjištěn ve skleníku č. 11 na východní straně průkopu ve vzdálenosti 15,2 m od severního okraje. Z hrobu se podařilo zachránit jen vejčitý hrnec, p. drsný, okraj vyhnutý. Hrnec byl postaven v čistém písku, v hloubce 110 cm.

Zhodnocení hrobů i nálezů: Záchraný výzkum se uskutecnil za obtížných klimatických podmínek. Obdélníková hrobová jáma byla zavalená kameny a přitom rozmačkala většinu nádob, mnoho z nich bylo třeba kresebně rekonstruovat, zvláště je výskyt 4 rachlátek v jednom hrobě.

Hroby zavalené kameny jsou ve středních Čechách běžným zjevem a rovněž orientace delšími stěnami S-J (Koutecký 1968).

Keramický soubor z hrobu má jednoduchou skladbu, nejpočetněji se vyskytuje miska se zaobleným lomem stěny (7 ×). Charakteristickým a pro zařazení do časového systému velmi důležitým rysem je široká amfora-terina (tab. 30:4,14,19), často zastoupena v jámových hrobech s žárovým ritem. Hrnec a koflík bývají ojedinělé. Soubor doplňují čtyři rachlátko (tab. 29:15; 30:12,13,17). Dva typické tvary pro k. bylanskou, amforovitá zásobnice a amforovitá miska, chybějí. Stejná situace se opakuje i na jiných pohřebištích s žárovými hroby (Libochovany, Břežánky, Dalovice). Chronologicky nejcitlivějším tvarem v našem souboru je široká amfora-terina, kterou můžeme položit na počátek vývoje kultury staršího období, počátek starší fáze středního období. Koflík se slabě převýšeným uchem má obdobu v Praze-Pankráci? (Böhm 1937, obr. 67:6) ve Št III i na pohřebištích bylanských: Hořín, Břežánky, Libochovany a jiné.

Datování: žárový hrob I dle široké amfory-teriny patří na počátek k. bylanské ve středních i SZ Čechách (H C1-H C1/2).

Koutecký – Spurný 1999.

2. Ve výkopu pro vodovod současně se zástavbou ve vsi proběhl také výzkum bylanského sídliště, bylo ovzorkováno.

BZO 1990, č. 1213,226; Sklenář 2004.

87. ODOLENA VODA, okr. Praha-východ

Bylanské pohřebiště i sídliště se nacházelo v bývalé pískovně p. Pokorného za kostelem: žárové hroby a jámy z roku 1921. Z jednoho žárového hrobu pochází několik nádob a náramek s kuličkovými konci.

Stocký 1921.

88. OHAŘE, okr. Kolín

Bylanské sídliště se nacházelo na poli p. Dobiáše a na sousedních pozemcích. Zachovala se výdutě lahovitě amfory (pozdí halštat), p. šedočerný; zv. 7,2 cm; 5249 (M Kolín); bez kresby.

Dvořák 1936, 70, 142; Koutecký 1959, 2.

89. OHRADA, okr. Kolín, tab. 31–36, 56–57.

1. Štítarské sídliště se nachází v bývalé pískovně p. Mrzeny, č. parc. 931, 944 a 92. Naleziště leží v inundaci Labe. Asi 1,5 km JZ od naleziště protéká Polepský potok. Podle informací J. Kreteckého na sídlišti se nalezly odpadkové jámy, v některých prý byly „skřekové“. V jámě 2 byly dvě kostry.

Popis vyobrazených nálezů, tab. 31:

1. Rekonstrukce hrdla s podhrdlím amfory zdobené řadou žlábků a spodek 5,2 cm. téže nádoby, p. žlutošedý; zv. horní části 7,8 cm.

2. Okrajový zlomek talířku, p, hnědý.

3. Profil horní poloviny esovité misky, p. tuhovaný.

4. Části amforoky z výdutě, podhrdlí a dna, výzdoba pásy rýh lemované vpichy a vodorovnými žlábkami.

5. Zl. stěny výdutě zdobený pásem rýh lemovaných vpichy.

6. Rek. polokulovité misky, spodek se dnem chybí, p. tuhovaný; rv. 13,8 cm.

7. Zl. nádoby ode dna.

8. Hluboká slabě zatažená miska, dna a část stěn chybí; v. 7,0 cm; pr. 12,5 cm.

Datování: Št II.

Rybová 1968, 29

2. Ve stejné pískovně jako sídliště muselo být poblíž také pohřebiště. Dvořák (1936, 142) uvádí jeden kostrový hrob a 3 žárové. V roce 1927 F. Dvořák prozkoumal komorový hrob původně asi s vozem (?) a postrojem. V obdélníkové jámě o roz. 426 × 332 cm a hl. 158 cm orientované delšími stěnami S-J byl uložen kostrový pohřeb muže staršího věku v natažené poloze. Dřevěné jho mělo dvě křídla o roz. 18 × 9 cm pobité br. plechem zdobené perličkovým ornamentem.

Nálezy z hrobu: součásti vozu (zákolník), dřevěné jho pobité br. plechem bylo uloženo v JV rohu, žel. závěska, žel. a br. kroužky a nejméně 25 nádob. M Kolín.

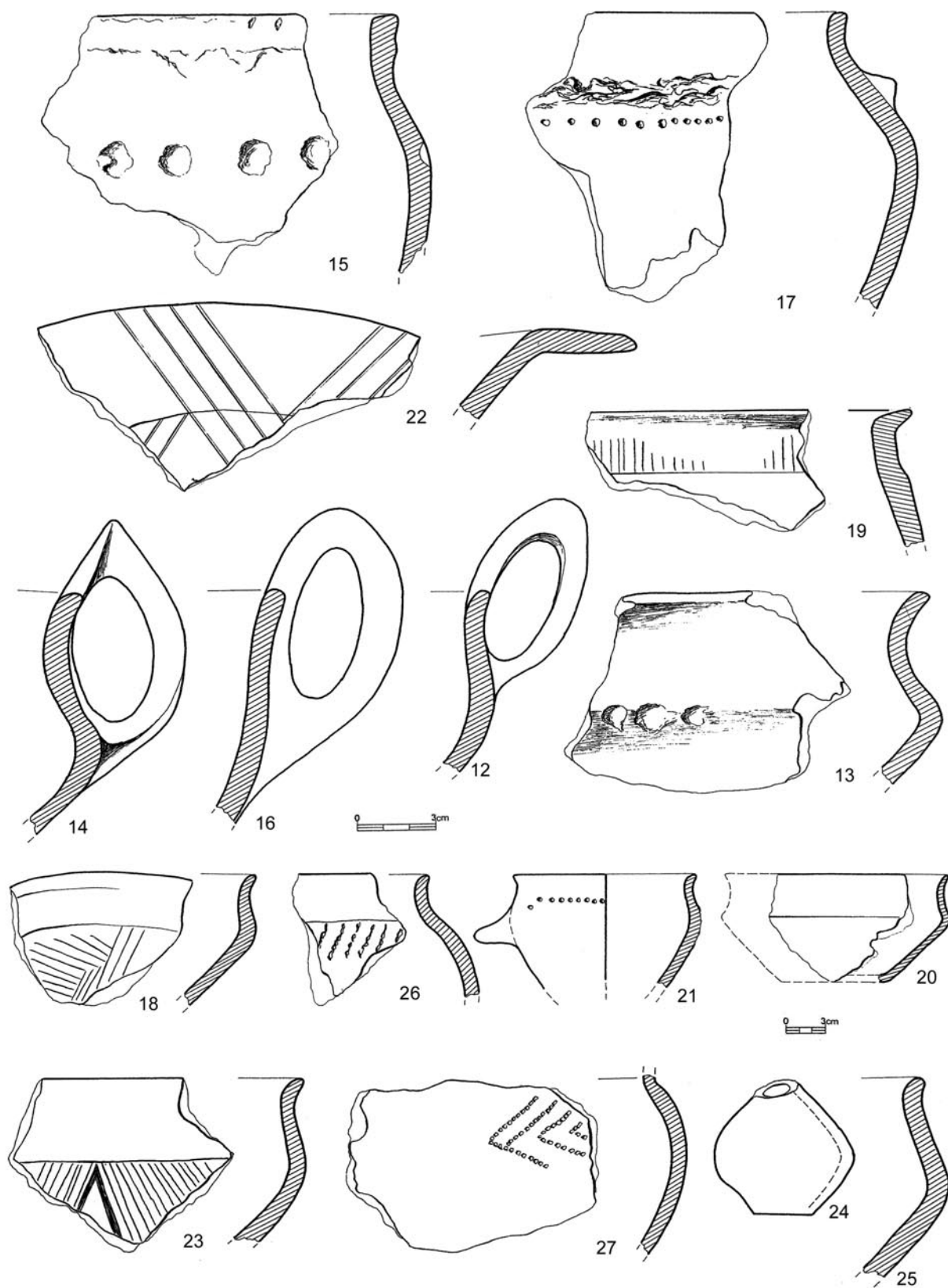
1. Neobsazeno.

L2. Miska se zalomenou stěnou zdobená uvnitř na tuhovaném podkladě čtyřcípou negativní hvězdicí a členěnými šrafovanými trojúhelníky rozdělenými mezi cípy do 3 pásů; pr. 28,5 cm; č. inv. 5720.

L3. Velký amforovitý koflík s ulomeným uchem, vyšším hrdlem odsazeným od výdutě, na podhrdlí zdobené 4× trojicemi zavěšených šrafovaných trojúhelníků; v. 13

ČESKÝ BROD

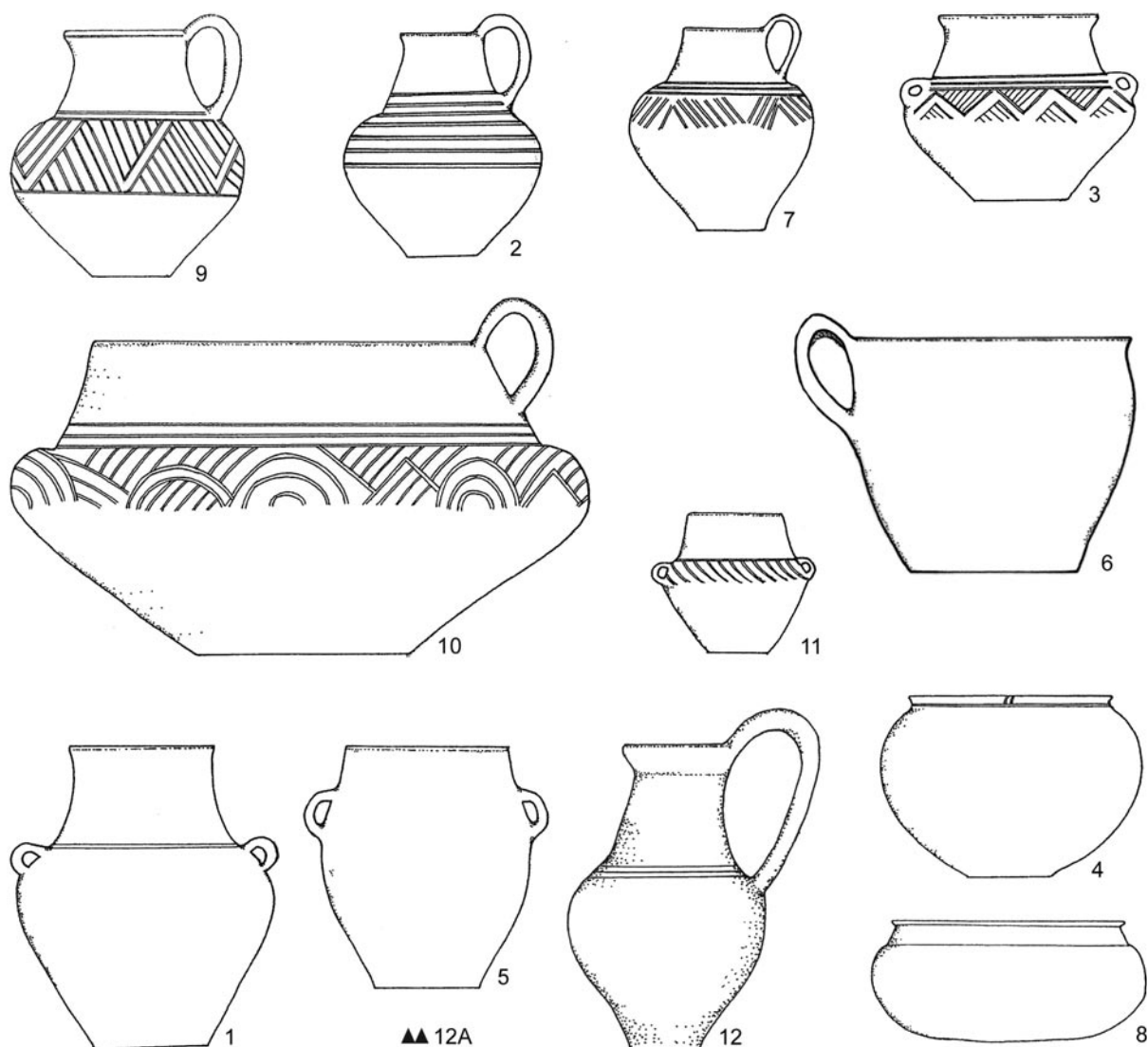
Tab.49

Tab. 49. Český Brod: keramika z hrobů (12–19, 22–27 měřítko 1:2, 20, 21 měřítko 1:2)

HOŘÍN

Tab.50

Tab. 50. Hořín: keramika, rekonstrukce nádob

cm, pr. 24,0 cm, inv. č. 5719.

L4. Malá plochá mistička zdobená uvnitř šesticípou vyleštěnou hvězdicí a šrafovanými pásy mezi cípy, p. tuhovaný; pr. 12,8 cm; 5736.

L5. Vysoký štíhlý hrnek se zúženou horní částí a malým ouškem, při okraji tuhovaný pás a tuhované trojúhelníky na podhrdlí; v. 18,5 cm, 5718.

L6. Miska se zataženými stěnami, p. tuhovaný otřelý; pr. 23,5 cm; 5722.

L7. Miska se zalomenou stěnou zdobená uvnitř šesticípou negativní hvězdicí a šrafovanými trojúhelníky mezi cípy; pr. 27,0 cm; 5224.

L8. Plochá mistička zdobená uvnitř čtyřcípou negativní hvězdicí, mezi cípy šrafované trojúhelníky; pr. 13,5 cm; 5737, jako č. 4.

L9. Menší miska se zaobleným lomem stěny, p. tuhovaný a uvnitř zdobený čtyřcípou šrafovanou hvězdicí a šrafovanými pásy mezi cípy; pr. 16,5 cm, 5735 n. 5733.

L10. Lahvovitá amfora, hrdlo vyšší neodsazené a zúžené, dno chybí, p. t. hnědý, v. 18,5 cm; 6114; není u L.

L11. Širší amfora, hrdlo odsazené potuhované, ostatní p. červenohnědý. Na výdutí stopy po černé malbě; v. 9,5 cm; pr. 14,0 cm; 5723.

L12. Miska se slabě zalomenou stěnou zdobená šesticípou negativní hvězdicí lemovanou vpichy a šrafovanými trojúhelníky mezi cípy, p. hnědý na hrdle vně stopy tuhy; pr. 25,0 cm; 5716.

L13. Menší miska se zaobleným lomem stěny, p. slabě potuhovaný; pr. 15,5 cm; 5735.

L14. Veliký koflík, výduť nízká, hrdlo vysoké, silnostěnné páskové ucho nad okraj, p. tuhovaný a zdobený na hrdle svislými dvojicemi vpichů uvnitř šikmého šrafování, na uchách vedle vpichů 5 hvězdiček provedených vpichy; v. 11,5 cm; pr. 22,0 cm; 5717.

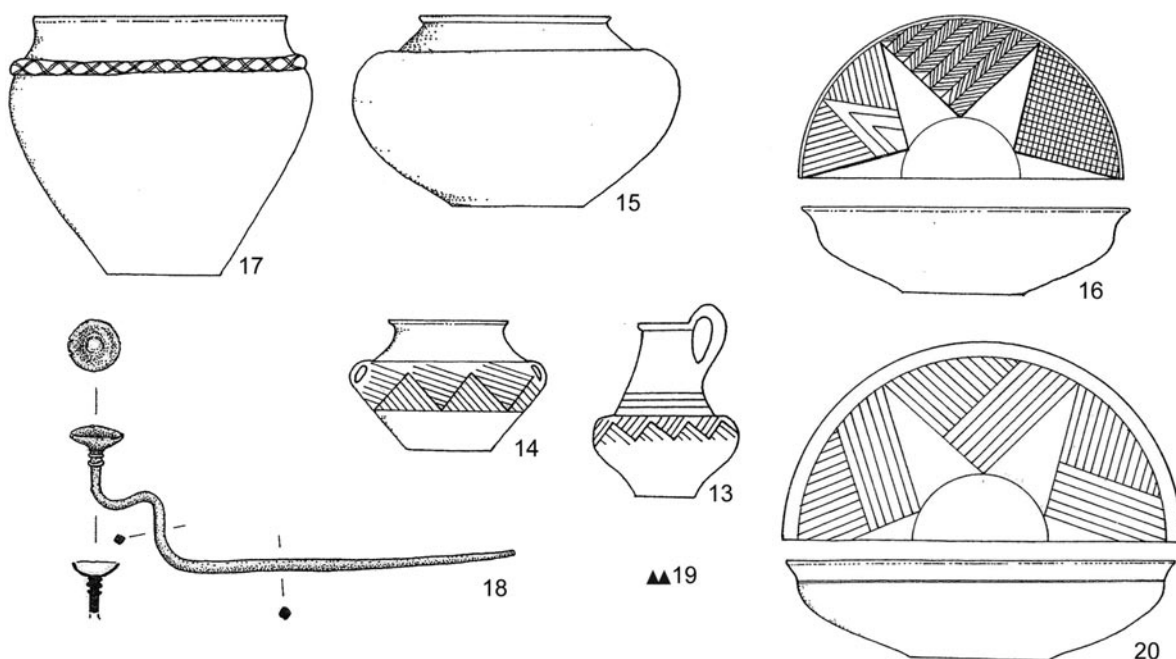
L15. Zaoblený koflík, okraj zúžený, p. tuhov., páskové ucho převýšené nad okraji; v. 7,0 cm; pr. 15,0 cm; 5732.

L16. Malá esovitá miska, p. tuhovaný, uvnitř zdobený pětícípou šrafovanou hvězdicí a šraf. pásy mezi cípy; v. 4,0 cm; pr. 16,8 cm; 5734.

L17. Velká miska se zaobleným lomem stěny, p. tuho-

HOŘÍN

Tab.51

Tab. 51. Hořín: rekonstrukce nádob a bronzová jehlice

vaný a uvnitř zdobený sedmicípou vyleštěnou hvězdici, mezi cípy jsou šrafované trojúhelníky; pr. 28,0 cm; 5734.

L18. Plochá talíř s přechnutými stěnami, uvnitř tuhovaný a zdobený 6 rytými trojúhelníky, v každém 3 košičky; pr. 28,5 cm; 5729.

L19. Široká situlka zdobená na hrdle vodorovným pásem rýh lemovaných vpichy a na výdutí stejné svislé pásy lemované vpichy, p. tuhovaný; v. 8,0 a pr. 12,5 cm; 5727.

L20. Silnostěnný rozevřený koflík s převýšeným zahroceným uchem, p. t. hnědý; v. 5,0 a pr. 14,0 cm; 5728.

L21. Hlubší miska se slabě zalomenou stěnou, p. tuhovaný má uvnitř čtyřcípou hvězdici lemovanou vyleštěnými pásy, mezi cípy jsou trojúhelníky rozdělené na 4 šrafované plochy; pr. 24,5 cm; 5721.

L22. Profil stěny koflíku s převýšeným páskovým uchem; zv. 12,0; 5726.

L23. Rozevřená miska, p. tuhovaný je uvnitř zdobený pětícípou vyleštěnou hvězdici, trojúhelníky mezi cípy jsou 2× mřížkované a 3× šrafované; pr. 24,0 cm; 5725.

24. Koflík s převýšeným oválným uchem nad okraj slabě vyhnutý; v. 3,5 cm; pr. 10,0 cm; inv. č. ?

24a. Malý koflíček s vyhnutým okrajem a převýšeným páskovým zaobleným uchem, p. tuhovaný; v. 4,5 cm; pr. 9,5 cm; 5730.

26. Koflík s odsazeným okrajem převýšeným oválným uchem; v. 4,5 cm; inv. č. ?

26a. Rek. misky se zalomenou stěnou, spodek se dnem chybí, pr. 17,0 cm; inv. č. ?

27. Spodek silnostěnné nádoby s otvory ve dně – cedník; v. 4,8 cm; asi 5429.

28. Neobsazeno.

29. Široký baňatý hrnec hrdlo odsazené a ulomené, zachoval se jen spodek, p. černý, zv. 12,0; 6276 NM.

30. Lahvovitá amfora má na podhrdlí řadu důlků a na výdutí řadu žlábků; v. 6,5 cm; 56736; NM.

31. Část červenohnědého koflíku; inv. č. 9850?

32. Část amfory 5601? L12.

33. Miska se slabě zalomenou stěnou zdobená šestcípou negativní hvězdici lemovanou vpichy a šrafovanými trojúhelníky mezi cípy, p. hnědý na hrdle vně stopy tuhy; pr. 25,0 cm; 5716.

34. Hrněk-koflík; v. 16,0 cm; 5999 nebo 5995 – patří do Ohrady, doba bronzová? Bez kresby 31–33. Koutecký 1959, 62–64; Rybová 1968, 29.

Zatím chybí následující nádoby a kresby, jen základní údaje:

1. Zásobnice 2× 5734, 6776 skutečně Ohrada.

2. Hrněk; v. 9,0 cm; 6268.

3. Hrněk; 6327.

4. Hrněk; v. 16 cm, 5995.

5. Hrněk; 6227.

Č. 2 až 5 nejistá příslušnost.

6. Amforovitá zásobnice; 6276.

Chybí 1025–26, 5309.

Kovové předměty z kostrového hrobu, tab. 56–57.

1. Železný kroužek, pr. 3,5 a dva menší a br. návlečka 5,3 cm; č. inv. 11943.

2. Žel. kroužek; pr. 3,0 cm; 11728.

3. Žel. kroužek; pr. 3,3 cm; 11789.

4. Br. kroužek-prsten; pr. 2,2 cm; 11815.

5. Menší žel. kroužek; pr. 2,3 cm a další s br. návlečkou; 11801.

6. Dvoučlankové udidlo se zbytky žel. kroužků; d1 8,0 cm; d2 5,0 cm; 11804.

7. Dvoučlankové podobné udidlo rovněž z žel. kroužky; d1 8,0 cm; d2 6,5 cm; č. inv. 11602.

8. Dvě části (slitek) zl. patrně ze zákolníku; š. 9,0 cm; d. 6,8; inv. č. 11787b.

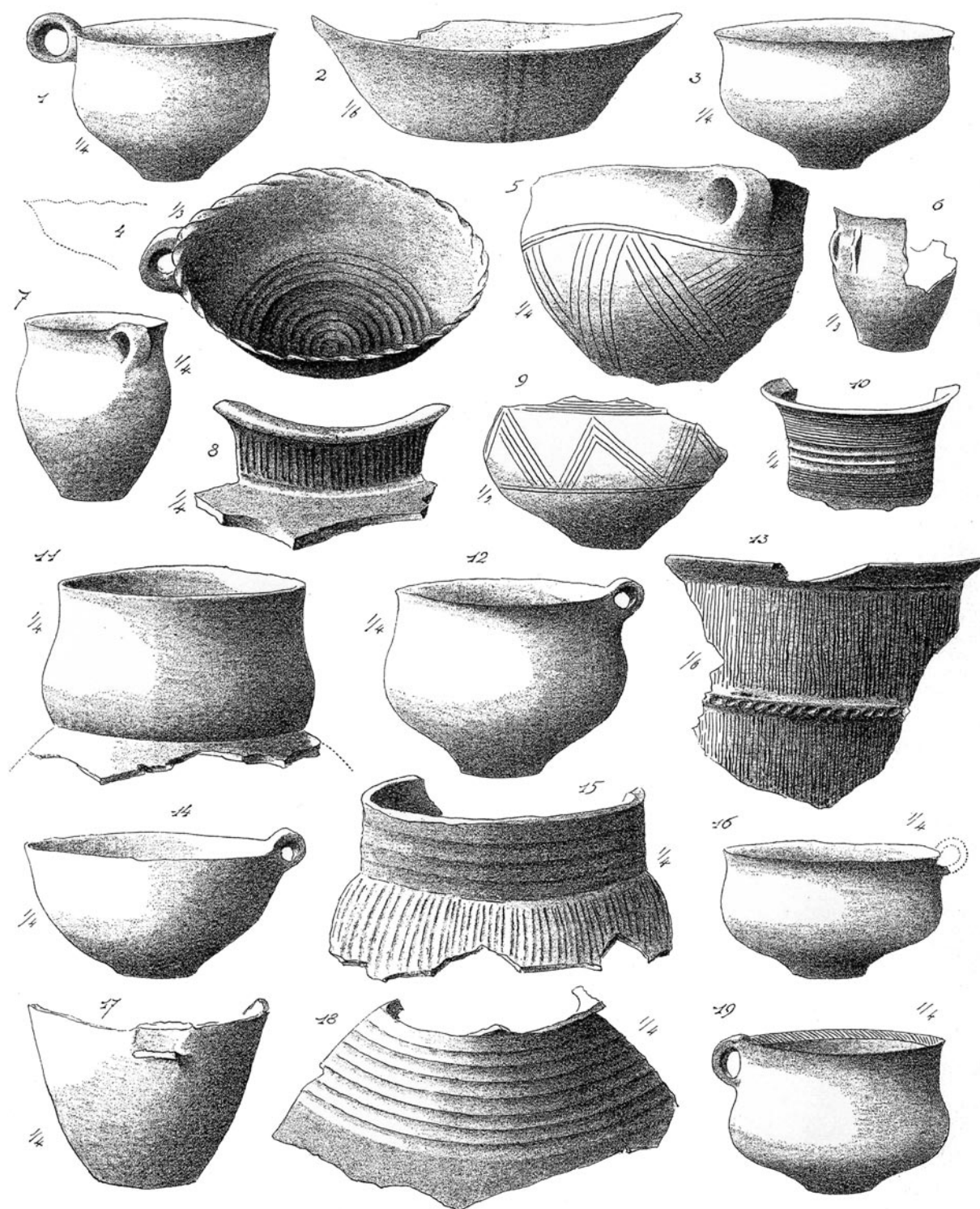
9. Žel. zákolník, zčásti zachovalý; 11787a.

10. Zlomek železa z většího kroužku, d. 13,0; 11866a.

11. Polovina žel. kroužku; pr. asi 4,3 cm; 11787c.

BROZÁNKY

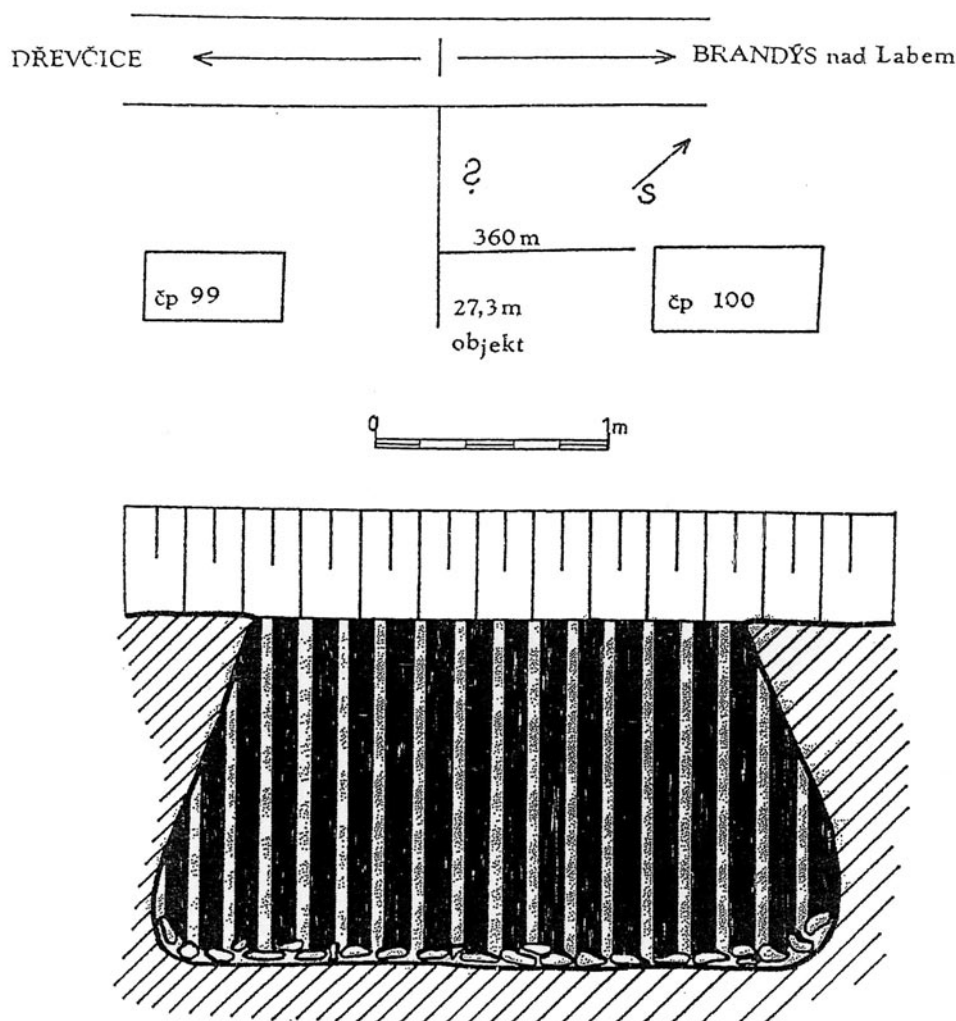
Tab.52

Tab. 52. Brozánky: předměty ze sídliště (Památky archeologické 17, tab. LXXV)

DŘEVČICE

Tab.53

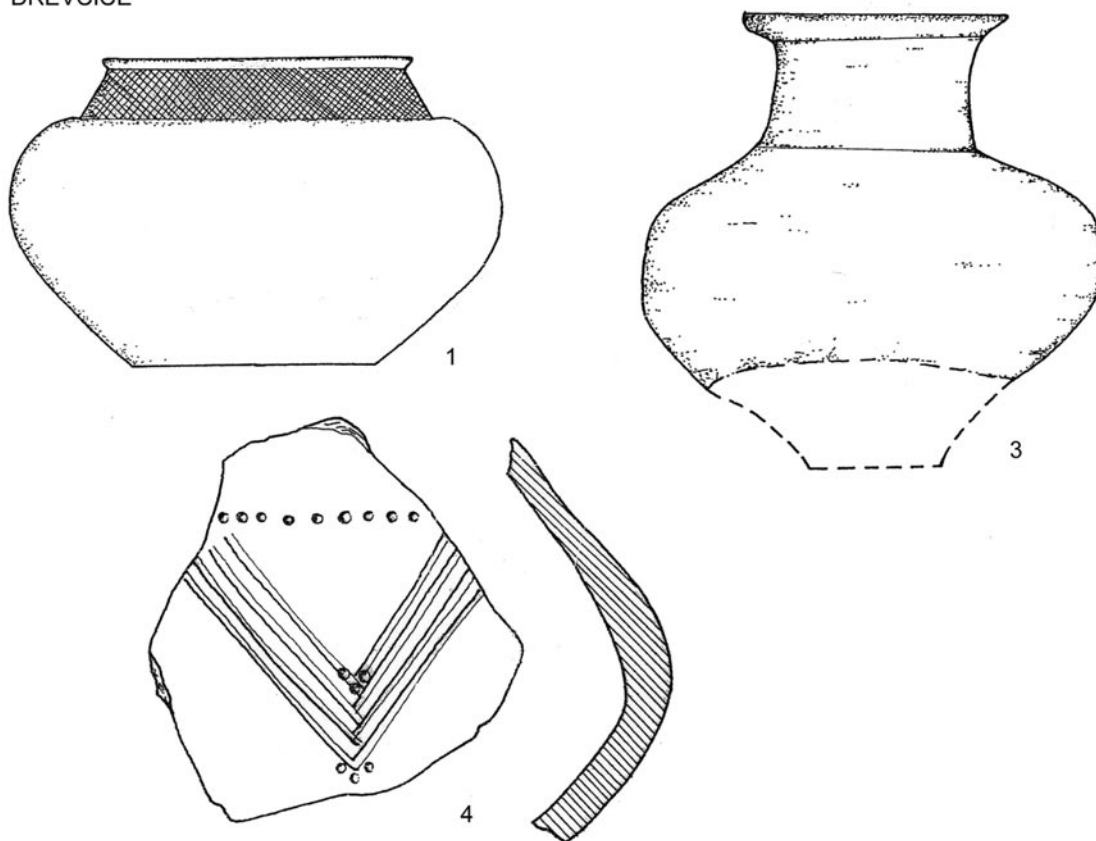

Tab. 53. Dřevčice: situační náčrt a profil jámy

12. Zl. železa; d. 3,1 cm; 11786a.
13. Dva žel. kroužky a polovina dalšího; 11787d.
14. Žel. tyčinka asi ze zákolníku; d. 5,0 cm; 11784.
15. Žel. kroužek; pr. 3,4 cm; 11785.
16. Žel. kroužek; pr. 3,3 cm; 11788.
17. Dva žel. kroužky větší, pr. 3,0 cm a menší pr. 2,5 cm; 11790.
18. Žel. kroužek, roz. 3,0 × 2,6 cm; 11791.
19. Žel. kroužek s kuličkou, roz. 4,0 × 2,6 cm; 11793.
20. Dva žel. kroužky s návlečkou, větší pr. 3,0 cm, menší 2,3 × 1,8 cm; 11792.
21. Žel. kroužek, roz. 4,5 × 4,0 cm; 11795.
22. Žel. kroužek větší pr. 3,6 cm a menší roz. 2,2 × 1,8 cm, br. návlečka; 11797.
23. Žel. slitek (z udidla?); d. 5,9 cm; 11798.
24. Br. otevřený kroužek s přehnutými konci, prsten, pr. 1,7 cm; 11770, d. bronzová.
25. Br. nůž s ulomenou špičkou ostří, d. 11,3 cm; 11796.
26. Br. nůž ze 2 kusů, rekonstrukce; rd. 11,8 cm; 11771.
27. Žel. kroužek; pr. 4,0 cm; 11776.
28. Žel. kroužek větší; pr. 2,6 cm; menší 2,0 cm s br. návlečkou; 11777.
29. Žel. kroužek větší; pr. 3,1 cm; menší s korodovanou br. návlečkou; 11775.
30. Žel. kroužek; pr. 3,5 cm; 11796.
31. Dva žel. kroužky; oba pr. 2,5 cm s návlečkou; 11778.
32. Dva žel. kroužky; oba pr. 2,5 cm; 11779.
33. Žel. kroužek s nálepkem; pr. 2,4 cm; 11780.
34. Žel. kroužek; pr. 4,2 cm; 11782.
35. Dva žel. kroužky; pr. 4,4 cm a 3,6 cm; 11781.
36. Br. hlavička z nýtu; pr. 0,8 cm; bez inv. čísla.
37. Otevřený br. náramek se 3 vývalky roz. 6,6 × 6,4 cm; 11765a,b.
38. Tři kroužky, dva větší a jeden menší, spíše prsten; 11779.
39. Silně korodovaný železný nůž, d. 17,5 cm, rekonstruovaný ze dvou částí; 11773.
40. Železný roubík s kuličovitými konci, d. 7,8 cm; 11799.
- L41. Zl. železného kroužku a jehlice; 11764.

DŘEVČICE

Tab.54

Tab. 54. Dřevčice I: nálezy ze sídliště, keramika

Zvláštností k. bylanské na Kolínsku jsou velké koflíky s vysokými hrdly a vysokými uchy, *tab.* 33:3 a 35:14.

Datování: pro zařazení hrobu do chronologie bylanské kultury je důležitý výskyt situlky č. 19, koflíku č. 20 se zahroceným uchem, široká amfora-situlka č. 11 s tuhovaným hrdlem zařazuje hrob se jhem, postrojem do mladší fáze středního období, do H C3.

Dvořák 1936, 77, 148, 1938, 49; *Filip* 1936-37, 30; *Koutecký* 1959, 62-64; *týž* 1968, 421.

Chybí kovy 9161-75, 10025-80.

2. Při zakládání zahrádky Píč prozkoumal žárový hrob. Nálezy nezjištěny.

Píč 1905, 294.

90. OPOLÁNKY, okr. Nymburk

1. Rozrušené kostrové hroby, z nichž se zachovaly některé předměty: br. kroužek, 2 žel. nože, skleněné korále, muzeum Poděbrady č. inv. 247-258, P 303-528, nerevidováno.

Koutecký 1959, 64-65; *Sedláčková* 1982.

2. Rozsáhlé sídliště na „Starých Badrech“ kromě jiných období zahrnuje také kulturu bylanskou i latén; H D2-3/LT A. Výzkum odkryl hlavně jámy, probíhal od roku 1893 ještě mnoho let s bohatými výsledky. Jan Hellich uvádí nálezy v Zápiscích uložených v archivu muzea v Poděbradech.

Filip 1956, 370; *Hellich* 1921; *týž* 1927; *Rybová* 1968, 30-33

3. Systematický výzkum na „Starých Badrech“ v roce 1973 potvrdil datování starých nálezů na lokalitě včetně sídliště H D1-3/LT A.

BZO 1973, č. 132, 110-111.

91. OPOLANY, okr. Nymburk

1. Na poli p. Soukupa byl v roce 1903 nalezen bylanský kostrový hrob, obsahoval 7 nádob. V muzeu Poděbrady se nachází talířovitá nádoba, v. 10,0 cm.

Datování: H C1-3.

2. Žárový hrob (popelnicový), urna byla původně přikrytá mísou, mezi spálenými kostmi se našel střep mísky.

3. V 80. letech H. Sedláčková objevila bylanské sídliště na kat. obce, místo blíže neupřesnila.

4. Ojedinelý nález: Baňatá amforovitá nádoba s vyšším hrdlem svislým, p. tuhovaný, v. 20,0 cm.

Datování: H C.

Filip 1936-37, 30; *Hellich* 1921; *týž* 1927; *Koutecký* 1959, 64; *Sedláčková* 1982, 252.

5. Halštatské sídlištní objekty a nálezy včetně bylanských zkoumal J. Hellich v letech 1898-1905 v širokém okolí vesnice.

Datování: H D2-3/LT A.

Hellich 1919; *Rybová* 1968, 34-36, tab. 28-30.

92. OSEK, okr. Nymburk

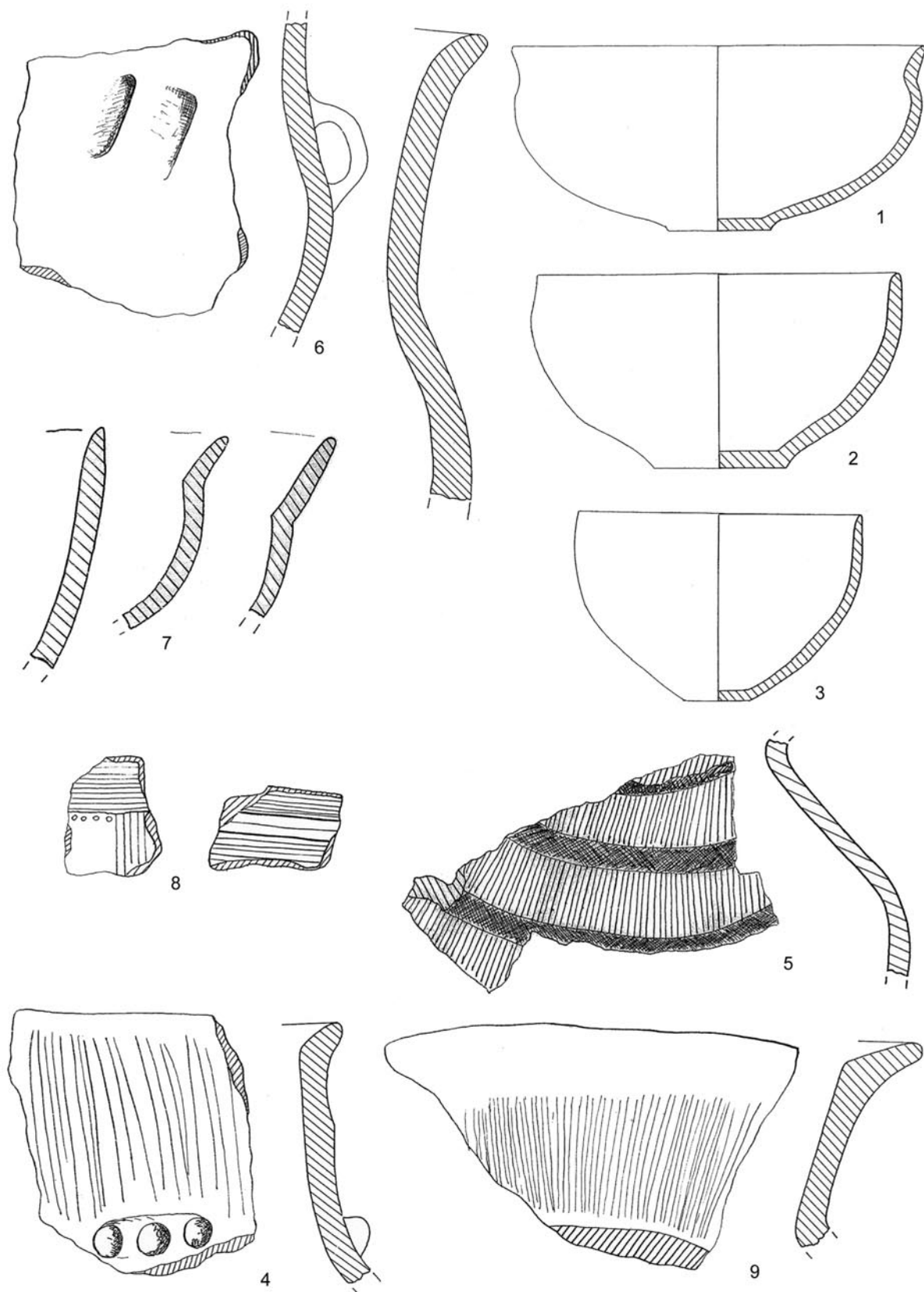
Hradiště osídlené lidem bylanským, pozdně halštatským a laténským, rozsah: 200 × 150 m, na ostrožně (terasa Labe). Průzkum provedla H. Sedláčková v roce 1973.

Nálezy muzeum Poděbrady, č. př. 173/73 - chybí.

BZO 1973, č. 133, 111; 1974, č. 150, 135; *Čtverák et al.* 2003, 227-228.

DŘEVČICE

Tab.55

Tab. 55. Dřevčice II: sídliště, keramika

93. OSNICE okr. Praha-východ

1. Bylanské sídliště bylo objeveno při záchranném výzkumu mezi bývalým dvorem JZD a novým hřbitovem. Ve výkopu pro odvodňovací kanál od vepřína byly porušeny dvě jámy, jedna patří k. bylanské: misky, koflíky a baňaté hrnce, druhá s menším množstvím keramiky náleží k. knovízské.

Bouzek 1958, 119.

2. Druhé pozdně halštatské sídliště bylo objeveno 1998–1999, podařilo se prozkoumat 10 objektů datovaných do HD 2–3 až LT A. Současně byly zhodnoceny nálezy na horním toku Botiče, objevené v posledních letech.

Lutovský – Bernat – Čtverák 2009.

94. OŠKOBRH, ODŘEPSY 1, okr. Nymburk

Oškobrhc je táhlý kopec rozdělený sedlem na dvě části. Hradiště na JZ kopci „Hřebínek“, 285 m n. m., opevněné údajně palisádou s mladohalštatskými a pozdněhalštatskými nálezy: chaty, jámy, žlaby, včetně zbytků kúlových staveb a kulturní vrstvy, tyto skutečnosti potvrdil výzkum 1974.

Muzeum Poděbrady: keramika a jiné nálezy, č. inv. P 291.

BZO 1974, č. 153, 136–138; Hrdlička – Richter 1974; Rybová 1968, 36–37, tab. XXXI; Čtverák et al. 2003, 222–223.

95. OŠKOBRCH, ODŘEPSY 2, okr. Nymburk

1. Druhé hradiště (starší výšinné sídliště) bylo lokalizováno na SV části Oškobrchu, označené jako „Kostelík“. Výzkum doložil, že náleží slovanskému období. Starší nálezy v muzeu Poděbrady z doby bronzové i halštatské se obtížně rozdělují na severní a jižní hradiště, výška 281 m n. m.

Čtverák et al. 2003, 222–223; Hrdlička – Richter 1974.

2. Bylanské sídliště na SV břehu Savského kanálu, zjištěn a prozkoumán jeden objekt.

Rybová 1968, 36–37; Sedláčková 1982, 252.

96. OVČÁRY, okr. Kolín

V poloze „Na ohrádkách“ byla nalezena br. spona blíže neurčená a střepy k. bylanské.

Dvořák 1936, 79, 143; Koutecký 1968, 65.

97. OVČÁRY, okr. Mělník, tab. 37

1. Žárový hrob: spálené kosti uloženy v urně, kterou tvořila amfora s červeně malovaným povrchem a černě malovanými šrafovanými trojúhelníky s háčky na vrcholech. Mezi spálenými kostmi byly žel. jehlice (9865–66): tři jehlice poškozené (9869–71) dva br. kruhy, patrně náramky (9867–68). Podle zpráv ARÚ do hrobu patřila i druhá baňatá nádoba. Muzeum Brandýs n. L..

Datování: malovanou amforu a náramky lze rámcově položit do H C2–3.

Filip 1933; Týž 1936–37, 30; Koutecký 1959, 65.

2. Bylanské sídliště zjištěno v příkopě a ve stěnách u silnice Ovčáry–Křenek v roce 1964.

3. Další bylanské sídliště objeveno při záchranných akcích v pískovně „Na homolce“ asi 1500 m JV od Ovčár, většina nálezů na ploše 200 × 30–150 m byla zničena, zaregistrováno 32 objektů.

BZO 1965, č. 85a,b, 25.

98. PANENSKÉ BŘEŽANY, okr. Praha-východ, tab. 38

Bylanské sídliště bylo objeveno na polích p. Riegra

a Kudrny vlevo od silnice z Dolníku do Břežan. Vzhledem k nedostatku nálezových okolností není jasné, zda jde o sídlištní objekty nebo hroby, charakter souboru ukazuje na hrobový původ. Zpráva o výkopech z roku 1922 uvádí dvě jámy. Nálezy nerozlišené jsou uloženy v NM inv. č. 33708–17, 34522–23, 35480–524, 35525–29, 35728–32.

1. Velká rozevřená mísa se zaobleným lomem stěny, p. hnědý uvnitř tuhovaný a zdobený šesticípou hvězdící a šrafovanými vyleštěnými vzorky mezi cípy; pr. 26,0 a v. 7,5 cm; č. inv. 33713.

2. Široká amforovitá mísa; pr. 11,0; v. 5,5 cm; 33714.

3. Baňatá zaoblená amforka, hrdlo vyšší zúžené; pr. 7,0; v. 7,0 cm; 33715.

4. Nízký hrneček, horní část zúžená; v. 8,5 cm; 33716.

5. Silnostěnný štíhlý hrnek, spodek se dnem chybí; rv. 20,0 cm; 33709.

6. Vyšší rozevřená mísa, spodek odsazený; pr. 10,2 cm; v. 6,0 cm; 33717.

7. Široký hrneček hrdlo neodsazené, p. šedohnědý zdobený tuhovými pásy na výdutí; v. 4,5; pr. 13,5 cm; 33712.

8. Velký hrnek s plastickou páskou s důlky na rozhraní výdutě a zúženého hrdla; v. 19,0; inv. č. 33708.

9. Koflík s vysokým, prohnutým hrdlem a převýšeným páskovým uchem; v. 9,8 cm; 33711. Tvar je typický pro nálezy z komorových hrobů ve středních Čechách.

10. Široký baňatý hrnek, hrdlo odsazené a zúžené; v. 16,0 cm; pr. 18,0 cm; 35710.

11. Široký hrneček, horní část zúžená; v. 6,5 cm; pr. 9,5 cm; 34522.

12. Vyšší hrnek, horní část zúžená; v. 9,0; pr. 9,5 cm; 33523.

13. Brousek a bylanské střepy, 35480–524, dle inventáře, nálezy nedostupné.

14. Kostěná cívka; d. 2,5; 35525.

15. Přeslen; pr. 4,5; zdobený řadou důlků; 35526.

16. Přeslen nezdobený; 35527; bez kresby.

17. Hliněná cívka; d. 2,8; 35528.

18. Pískovcový brousek; d. 6,5; 35529.

19. Několik bylanských střepů; 35728–32; bez kresby. Poř. čísla 13 až 19 jen podle inventáře, bez kresby.

Datování: nevýrazná keramika, pouze koflík s vysokým hrdlem a převýšeným uchem dovoluje zařadit soubor do středního období H C2–3.

Koutecký 1959, 82–83; Stocký 1921.

99. PAŠINKA, okr. Kolín

Štítarské a bylanské sídliště se nachází „Nad kapličkou“ vpravo od silnice Kolín–Pašinka, parc. č. 246/1 a 252/1. 9 sídlištních objektů zjištěno ve stěnách rýhy pro produktovod: 7 jam, chata č. 8 a objekt č. 9 blíže neurčený. *BZO 1976–1977, 286b, 99.*

100. PEČKY, okr. Kolín

1. Při rozšiřování dvora u rafinerie v roce 1902 bylo rozrušeno několik hrobů, některé byly obložené kameny. Nádoby a bronzы odevzdány do NM, nerevidováno. *Píč 1905, 284–85.*

2. Sídlíště a pohřebiště se nachází v ulici A. Zápotockého (r. 1968). Bylo objeveno při stavbě rodinných domků. J. Vaněk popsal 12 jam a rozrušený kostrový hrob. Nálezy patří do pozdního halštatu, H D2–3.

BZO 1968, č. 156, 105–106

3. Ojedinelé nálezy, M Poděbrady, nerevidováno.

1. Amforoka baňatá s vysokým hrdlem se 2 uchy, p. tuhovaný; v. 12,0 cm.

2. Zlomky hrnce s plastickou důlkovanou páskou na podhrdlí, p. šedohnědý; v. asi 20,0 cm; inv. č. 139-162.

3. Baňatá amforoka zaoblená, hrdlo vyšší zúžené, p. černý; v. 7,4 cm, 378.

M Poděbrady 138-162.

NZ čj. 1643/43; *Filip* 1936-7, 30, poz. 40; *Koutecký* 1959, 65.

101. POBOŘÍ, okr. Kolín, tab. 39-46

1. Bylanské pohřebiště s žárovými hroby bylo objeveno na zahradě F. Jaroše v roce 1891. Výzkum provedl J. L. Píč 1892 a publikoval 1893. Poloha naleziště se nachází SV na náhorní plošině parc. č. 618 v nadmoř. výšce 115 m. Během výzkumu J. L. Píč prozkoumal 9 hrobů. Nově pět hrobů revidoval V. Vokolek a zdokumentoval dochované nádoby. Z původně Píčem vyobrazených 18 nádob našel 12 (*Vokolek* 2004, tab. 68:6-14 a 69:1-4), dle mého soudu č. 6 patří k. štítarské a č. 7 k. platěnické. Podle Píčovy tab. XXV chybí talíře č. 3, 4, 5, misky č. 1, 2, 13, 18 a amfora č. 11.

Datování: Výzkum Píče, tab. XXV:1-18, talíře zdobené, amfora, hrnce zdobené důlky, se hlásí do H C1-C2?

Poznámka k lokalizaci: Podle zmínky v NM zahrada p. Jaroše sousedila s polem p. Růžičky, tedy výzkum Píče je součástí pohřebiště popsáno Fr. Dvořákem, viz níže.

Píč 1893a, 429-432, tab. XXV; *Vokolek* 2004, 52-53, tab. 68-69.

2. Kostrové a žárové pohřebiště (podle Dvořáka) se rozkládalo na polích p. Růžičky (parc. č. 46) a Klabzuby (kat. č. 34/1, 29), Dvořáka (kat. č. 115/1), Vokouna (kat. č. 618). Jeden pohřeb měl kostru mírně nakrčenou (podobně uložené kostry jsou v Hradeníně). Celkem prý bylo na pohřebišti F. Dvořákem vykopáno 63 hrobů. Je pravděpodobné, že skupiny nebo jednotlivé hroby patří jednomu velkému pohřebišti. Minimální vzdálenost mezi č. parc. Dvořák 115/1 a Klabzuba 115/2 činí 200 m, maximální vzdálenost mezi parc. Růžička 46 a Vokoun 618 byla 550 m. Pouze potok Blinka odděluje pohřebiště v Poboří od největšího bylanského pohřebiště v Hradeníně (hroby s vozy a postroji). Jde pravděpodobně o dvě blízké sídlištní komunity (rody?).

Obsah dvou hrobů se dostal do muzea v Kouřimi, inv. č. P 449-465. tab. 42 a 44.

1. Silnostěnné hrdlo amforovité zásobnice, p. tuhovaný; zv. 11,0 cm; P 462.

2. Talířovitá miska, okraj odsazený, p. tuhovaný; pr. 21,0 cm; P 450.

3. Široký plochý talířek s ven přehnutým okrajem, p. tuhovaný vně na okraji a stěny uvnitř, pr. 21,5 cm; P 453.

4. Dvoučlankové bronzové udidlo, články tordované, d. 15,0 cm; P 463.

5. Miska se zaobleným lomem stěny s malým ouškem při okraji, výzdoba čtyřcípá negativní hvězdice a šrafované kužely provedené rýhami, p. tuhovaný, pr. 29 cm; P449.

6. Baňatý koflík s ulomeným uchem a omfalem ve dně, v. 7,2 cm; pr. 11,0 cm; P 460.

7. Miska se zaobleným lomem stěny a malým ouškem při okraji, p. tuhovaný a uvnitř výzdoba: řada trojúhelníků provedených rýhami; v. 5,0 cm; pr. 15,7 cm; P 452.

8. Dvoučlankové br. udidlo, články tordované; d. 14,0

cm; Muzeum Kolín, 9830.

9. Velký kuželovitý talíř s vyhnutým hrdlem, p. uvnitř tuhovaný a zdobený na vnitřních stěnách řadou rytých trojúhelníků provedených trojitými rýhami; v. 9,0 cm; pr. 38,5 cm; P456.

10. Br. jehlice s dvojitou plochou hlavičkou; d. 6,7 cm; P 464.

11. Malá zaoblená esovitá mistička; pr. 11,0 cm; P 455.

12. Širší hrncovitý koflík s uchem nad okraj, p. hnědý zdobený na výduti řadou pupků, v. 14,0 cm; pr. 18,0 cm; P 451.

13. Hraněný br. kroužek; pr. 1,9 cm; P 465.

14. Ostří silně korodovaného nože; zd. 12,5 cm; P 453.

15. Malý hrncovitý koflík s uchem slabě nad okraj, p. tuhovaný; v. 10,5 cm; pr. 13,5 cm; P 454, M. Kouřim.

16. Středně velká amforovitá zásobnice, hrdlo odsazené a nálevkovitě vyhnuté, p. tuhovaný, v. 35,0 cm; P 461.

17. Široká zaoblená nízká amforovitá nádobka, okraj vyhnutý; pr. 17,0 cm; P 459.

18. Talířovitá miska s ostrým lomem a vyhnutým okrajem; v. 6,0 cm; pr. 14,0 cm; P 457, chybí kresba.

19. Baňatá amforoka se zúženým hrdlem, p. tuhovaný; v. 7,7 cm; pr. 11,5 cm; P 458.

20. Br. náramek se zúženými konci, roz. 6,2 × 5,0; dar p. Stejskala; P 477, d. bronzová.

Datování: dvě br. udidla, keramika: talířovitá miska č. 18, hrnek s uchem a pupky č. 12, kuželovitý talíř č. 9 zařazují oba hroby do středního období H C2-3.

Keramika z hrobů uložená v M Kolín, tab. 40-41, 43, 45-46.

1. Amforovitá mísa se slabě vtlačeným omfalem, hrdlo nízké odsazené, p. tuhovaný je na hrdle zdobený skupinami vyhlazovaných linií, na podhrdlí 6 skupinami rytých větviček jehličnanů, p. uvnitř na okraji tuhovaný, jinak červenohnědý; v. 7,0; pr. 19,2 cm; 5767.

2. Mísa esovité profilace, vnitřní okraj ostře seříznutý, spodek výdutě odsazený, p. šedohnědý, uvnitř tuhovaný a zdobený rytým šrafováním na dně, na stěnách 4 rytými meandry provedenými 4 liniemi lemovanými vně i uvnitř důlky, na okraji řada trojúhelníků provedené trojicemi rýh; v. 8,7 cm; pr. 30,4 cm; 5769.

3. Velká rozevřená mísa, okraj zprohýbaný vodorovně seříznutý, p. hnědočervený, uvnitř zbytky tuhování na hnědočerveném podkladě; v. 13,0 cm; pr. 40,0 cm; 5779.

4. Malá miska se zaobleným lomem stěny, p. tuhovaný; v. 4,4 cm; pr. 14,0 cm; 5761.

5. Velká amforovitá mísa - široká amfora, hrdlo odsazené, výduť zaoblená, p. tuhovaný na hrdle zdobený skupinami svislých i šikmých vlešťovaných čar; v. 10,0; pr. 18,2 cm; 5763.

6. Velká talířovitá mísa rozevřená, p. červenohnědý, při okraji tuhovaný pás. Uvnitř p. také červenohnědý se stopami tuhování. Výzdoba: osmicípá negativní hvězdice, mezi cípy šrafované trojúhelníky, které se střídají s trojúhelníky uvnitř důlkovanými ve tvaru pyramidy; v. 6,7 cm; pr. 38,7 cm; 5778.

7. Rek nerovné misky s částí zalomené stěny, p. hnědočervený, uvnitř šedohnědý; v. 8,8; pr. 21,4 cm; 5766.

8. Amforovitá mísa, výduť splývá se dnem, na okraji malé ouško, p. světle okrový, výduť zdobená šikmou kanelurou; v. 6,0 cm; pr. 21,0 cm; 5670; st. č. 19118.

9. Miska se zalomenou stěnou, p?; v. 5,0 cm; pr. 14,5 cm; 5768 špatné číslo?, patří do Poboří.

10. Miska se slabě zataženým okrajem, p. šedohnědočervený, materiál slídnatý; v. 8,3 cm; pr. 22,5 cm; 5770.

L11. Baňatá amforka, hrdlo vyšší odsazené, slabý omfalos ve dně, p. tuhovaný, uvnitř šedookrový; v. 9,2 cm; pr. 12,0 cm; 5772.

12. Mísa se zalomenou stěnou, okraj vyhnutý, p. vně na okraji tuhovaný, jinak šedohnědý, uvnitř tuhovaný a zdobený čtyřcípou vyleštěnou hvězdici a šrafovanými poli mezi cípy; v. 7,2 cm; pr. 20,0 cm; 5762.

L13. Širší nerovný hrnek, okraj zúžený; p. 11,5; pr. 14,0 cm; 5776, jen u L.

14. Miska rozevřená se zaoblenou stěnou, p. korodovaný hnědošedý, uvnitř tuhovaný; v. 7,0 cm; pr. 18,5 cm; 5771.

15. Široký hrnek se zúženou horní částí, p. červeno-okrový, uvnitř červenohnědý; v. 10,5 cm, pr. 13,8 cm; 5773, asi z Poboří.

L16. Hlubší miska se zataženým okrajem, p. červeno-hnědý; v. 8,8 cm; pr. 21,5 cm; 5765.

17. Nízká miska se zataženým okrajem, p. žlutošedohnědý; v. 5,4 cm; pr. 20,0 cm; 6115.

L18. Zaoblená amforovitá miska, dno slabě vmáčklé, p. okrově šedý, na hrdle původně tuhovaném zůstaly stopy vyhlazovaných linií; v. 5,5 cm; pr. 10,6 cm; 5715. Lung uvádí hrneček; v. 5,0 cm; stejné číslo 5715.

19. Velká mísa se zataženým okrajem, p. šedohnědý, uvnitř stopy po tuhování; v. 6,6 cm; pr. 24,2 cm; 6116.

20. Nízký soudkovitý hrnek s páskovým uchem při okraji, na horní části výdutě řada šikmých nehtových vrypů, mezi nimi jsou asymetricky umístěné trojitě hrotité pupky, p. červeno-okrově hnědý, uvnitř šedý; v. 11,8 cm; pr. 11,5 cm; 5775.

21. Velký široký hrnek s páskovým uchem p. červeno-hnědý; v. 11,8 cm; pr. 15,0 cm; 6512.

22. Amforovitý tvar – široká amforka (podle náčrtu), p. vně tuhovaný, uvnitř okrově hnědý, v. 5,6 cm; pr. 9,6 cm; 7548. Pod stejným číslem uvádí L. hrnek, v. 12,0 cm.

23. Velká rozevřená mísa se zaoblenou stěnou, p. tuhovaný; v. 8,3 cm; pr. 30,0 cm; 5769.

24. Vejčitý hrnek, horní část zúžená, na rozhraní hrdla a výdutě plastická promačkávaná páska, v. 15,8 cm; pr. 16,0 cm; 6142.

25. Baňatá zaoblená amforka, hrdlo vyšší odsaz. a zúžené, p. tuhov. a uvnitř na okraji, v. 14,2, pr. 13 cm, 5777.

26. Plochá okrouhlá deska/ snad podstavec pro mondidol, p. červenohnědý; pr. 28,0 cm; síla 0,7 až 1,6 cm; 6151 (6152)?.

27. Větší zaoblená amforovitá mísa, hrdlo nízké zúžené, zdobené skupinami svislých čar, p. tuhovaný, uvnitř při okraji jinak červenohnědý; v. 9,5; pr. 19,2 cm; 5764, st. č. 199.

28. Široký hrnek – amforka, horní část zúžená, p. červeno-hnědý, uvnitř okrově šedý; v. 11,0; pr. 14,8 cm; 5774.

L29. Miska se zalomenou stěnou, p?; v. 5,0 cm; pr.

16,0 cm; 5701.

30. Široká amforka, hrdlo neodsazené, p. tuhovaný, uvnitř jen při okraji; v. 11,0 cm; pr. 19,8 cm; inv. č. ?

31. Rachlátko hruškovité, nahoře silně zúžené, p. t. hnědý; v. 6,5 cm; 5621.

32. Část desky kotouče, podložka mondidolu; 7831; bez kresby.

33. Koflík se slabě zataženým okrajem a ulomeným uchem, p. hnědočerný; v. 5,0 cm; pr. 11,0 cm; 5441?; příslušnost nejistá?

34. Malá miska ozdobená kolky; pr. 26,0 cm; 5786; příslušnost nejistá.

35. Plochá miska; výzdoba geometrická; pr. 28,0 cm; 5720, jen L.

36. Druhá okrouhlá deska mondidolů; pr. 27–28,0 cm; 6150, jako poř. č. 26.

37. Přeslen, patří také do Poboří; 6564.

38. Plochá miska; 5990; příslušnost nejistá, bez kresby.

39. Nádoba; 5750; příslušnost nejistá.

40. Plochý talíř, v. 3,0 cm; pr. 28,0 cm; 6152.

41. Část br. nádoby, ztracená.

42. Talíř původně u Nedomic; v. 5,0 cm; pr. 13,8 cm; patří do Poboří.

Bez kreseb 32, 34–42.

Chybí nádoby: 6039, 6047, 6086, 6096, 9098

Kovové předměty z hrobů zatím zjištěné v M. Kolín:

1. Br. náramek s vývalkem zčásti zesílený, pr. 8,0 cm, inv. č. 11740.

2. Br. drátěný zprohýbaný nákrčník, pr. cca 11,0 cm, 11772.

3. Br. kroužek ve 3 zlomcích, pr. asi 4,0 cm, 11741.

L4. Části žel. spony a růžice, pr. 4,0 cm, 9831–33.

L5. Žel. kopí s tulejkou, d. 13,0 cm, 9837, chybí kresba.

L6. Část žel. jehlice, 9835, 2 části.

L7. Žel. náramek s kuličkovitými konci, pr 5,0 cm, 9858.

L8. Čtyři zl. spony z lučíku a růžice, pr. 4,6 cm, č. 9839.

L9. Široké ostří žel. nože, zd. 8,7 cm, 9834.

L10. Žel. nůž, 9836, chybí kresba.

L11. Hladký br. náramek, pr. 5,3 cm, 11739, bez kresby.

L12. Malé br. kroužky, 11740–41, chybí kresby.

13. Br. náramek, 5,6, 9804, chybí kresba.

Datování nálezů z hrobů: z kovů: náramek s vývalkem *tab. 41:1*, s kuličkovitými konci *tab. 41:7*. Keramika: amforovitá miska zdobená uvnitř 4 meandry lemovanými vpichy a pásem trojúhelníků *tab. 43:2*; jiná miska zdobená šikmým rýhováním a talířovitá miska zdobená uvnitř osmi geometrickými trojúhelníky patří rovněž do středního období, snad do starší fáze H C3.

Dvořák 1936, 74–75, 144; *Filip 1936–37*, 30; *Koutecký 1959*, 69–72; *Pič 1893*; *tjž 1905*, 295.

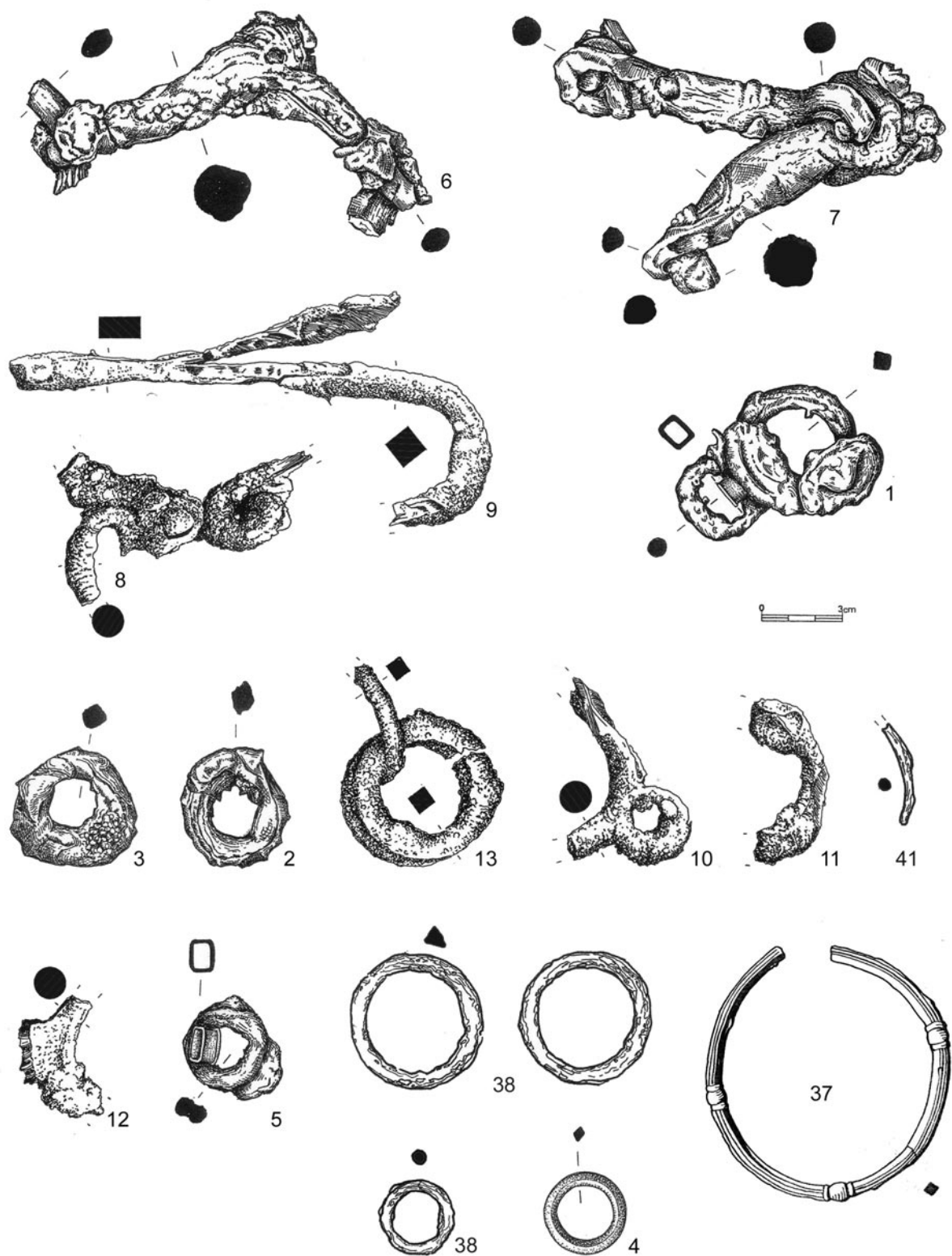
2. Ojedinelý nález bylanského hrobu na polích Hurta, Růžičky a pí Klabzubové v roce 1941.

Další údaje chybí

NZ č. 5051/41.

OHRADA

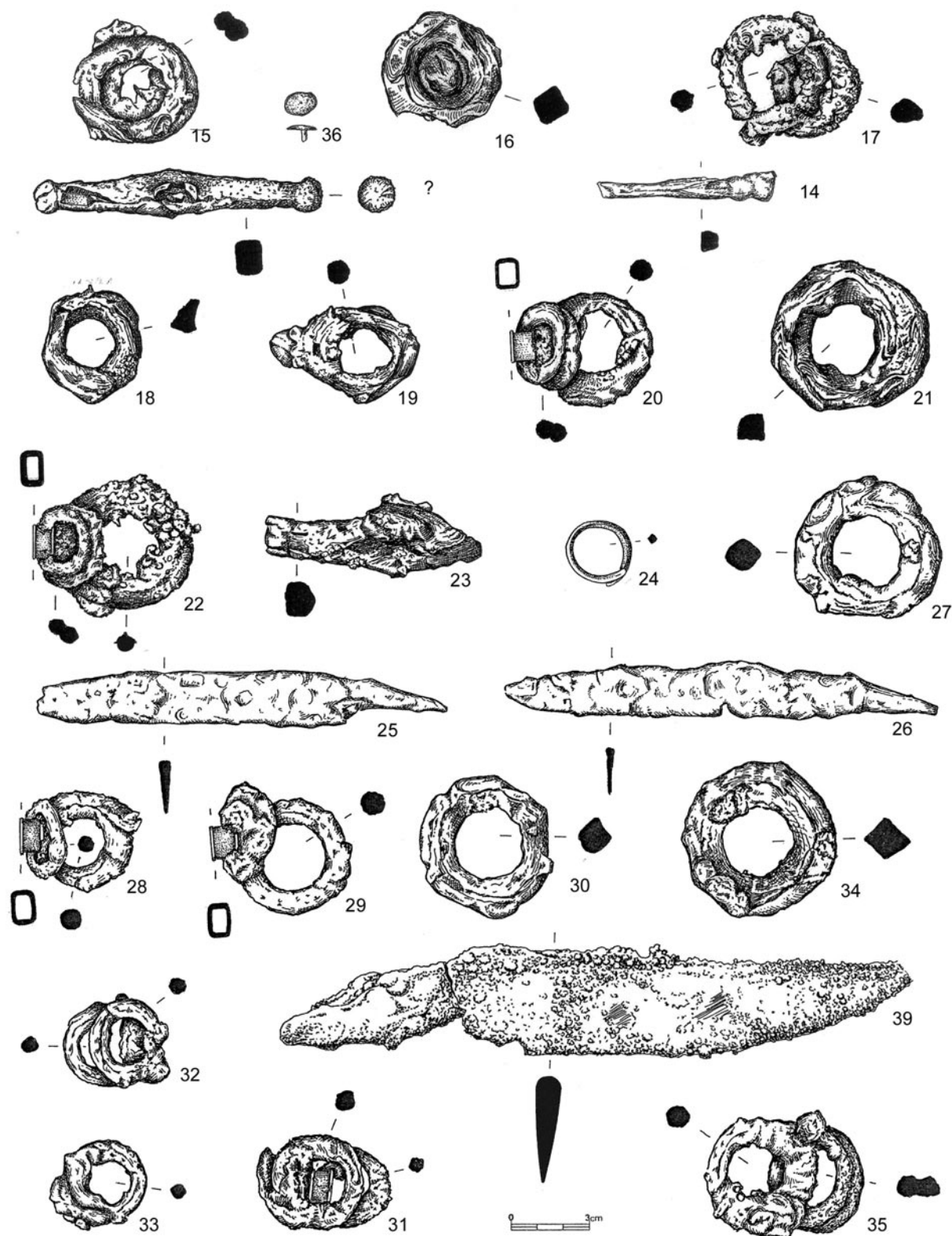
Tab.56

Tab. 56. Ohrada: bronzы a železa z hrobů

OHRADA

Tab.57

Tab. 57. Ohrada: bronzы a železa z hrobů

SHRNUTÍ

Soupis východostřeckočeské skupiny kultury bylanské obsahuje 162 lokalit. Vzhledem k velkému množství tabulek přesouvám Plaňany a celkové zhodnocení do druhé části, která bude publikována v Archeologii ve středních Čechách 18 v roce 2014. Rovněž přesouvám nálezy bez lokality a popis nálezů z Hradenína č. 1–40 převedené z jiných lokalit včetně obrázků a popis chybějících inv. č. 5598–6787. Důraz kladu na Dvořákovy nálezy, v omezené míře na Píčovky výzkumy. Nové výzkumy nejsou většinou publikovány.

První část soupisu zahrnuje 102 lokalit (včetně č. 31a) a končí Pobořím č. 101. Ve skupině jsou hodnocena sídliště, pohřebiště, hradiště i ojedinělé nálezy. Nejmenšího počtu dosahují sídliště k. štítarské (knovízské), jde jen o 12 lokalit, většinou jako součást halštatského osídlení. Bylanských sídlišť je nejvíce (54 lokalit), pozdně halštatské období zastupuje jen 19. Celkem jde tedy o 85 lokalit, ve srovnání s pohřebišti téměř dvojnásobek. Bylanská pohřebiště se vyskytují na 61 lokalitách. Jde především o velké jámové a komorové (srubové nebo skříňkové) hroby, přičemž konstrukce srubová převládá na východ od Prahy. Tyto hroby obsahují kostrové (21) nebo žárové pohřby (25), v šesti případech určení chybí a výjimečně jsou birituální (např. Lošánky, *Koutecký 1983*). Malé žárové hroby, jamkové nebo popelnicové, se vyskytují jen sporadicky, většinou na početně velkých pohřebištích. Husté halštatské osídlení zaznamenáváme v této oblasti na katastru měst: Čáslav – 23 nalezišť, Kutná Hora – 18, Kolín a okolí – asi 30 až 40 nalezišť. Velké bylanské hroby byly pravidelně vybaveny kolekcemi funerální keramiky (Hořín: hrob 5, 23 nádob; Obríství: 16 nádob a 4 rachlátka). Důležitější nálezy pocházejí z komorových hrobů, které obsahují součásti čtyřkolových vozů, části koňských postrojů a zbraně. Dřevěné jho pobité plechem obsahoval hrob z Ohrady. Dále jde o součásti koňských postrojů (Miškovice, Nehvizdky), součásti vozů (Nymburk, Ohrada, Miškovice, Kolín, Ovčáry), meč (Hoštice, Klášterní Skalice, Kolín 2), kopí (Nová Ves) a ozdoby. Bronzová nádoba – cista z Nebovid – je ztracena.

Nositelé bylanské kultury měli vliv a intenzivní obchodní vztahy s okolními oblastmi. V západních Čechách na Plzeňsku se objevují v hrobech nádoby čistě bylanské (*Soudská 1994*, Abb. B2:6) a podobná situace se jeví ve východních Čechách v nálezech kultury platěnické (*Koutecký 2002; týž 2007*). Celkové hodnocení všech popsaných lokalit bude provedeno ve druhé části v chronologickém pořádku od kultury štítarské až ke kultuře pozdně halštatské. Nakonec chci předběžně uvést, že na přelomu doby bronzové a železné došlo k zásadním společenským, ekonomickým i ideologickým změnám. Rodová společnost se rozpadala a vznikaly nové vztahy založené na schopnostech jednotlivců nezávislých na rodových stařešinech a kmenových náčelnících (*Bouzek 1985*, 83–92).

LITERATURA

- Böhm, J. 1937: Základy hallstattské periody v Čechách. Praha.*
Bouzek, J. 1958: Bylanské sídliště v Osnicích, Archeologické rozhledy 10, 119–120.
Bouzek, J. 1985: K otázkám počátků doby železné ve střední Evropě, Archeologické rozhledy 37, 83–92.
Čermák, K. 1901: Předhistorické pohřebiště u Hořína, Památky archeologické 19, 513–524.
Čtverák, V. – Lutovský, M. – Slabina, M. – Smejtek, L. 2003: Encyklopedie hradišť v Čechách. Praha.
Dreslerová, D. 1995: A late Hallstatt Settlement in Bohemia. Excavation at Jenštejn 1984. Praha.
Dvořák, F. 1919: Praehistorická osada u Nebovid, Památky archeologické 31, 153–154.
Dvořák, F. 1934–1935: Nálezy bylanského typu na Kolínsku, Památky archeologické 40, 72–82.
Dvořák, F. 1936: Pravěk Kolínska a Kouřimska. Kolín.
Dvořák, F. 1936–38: Nálezy bylanského typu na Kolínsku II, Památky archeologické 41, 59–86.
Dvořák, F. 1938: Knížecí pohřby na vozech ze starší doby železné. Praehistorica 1. Praha.
Ernée, M. 2005: Miškovice, Praha 9. In: Lutovský, M. – Smejtek, L. a kol., Pravěká Praha. Praha, 697–698.
Felcman, J. 1904: Hroby se skrčenými kostrami v Tursku, Památky archeologické 21, 131–135.
Filip, J. 1932: Kování pravěkého vozu z Nymburka, Památky archeologické 38, 60–61.
Filip, J. 1933: Žárový hrob bylanského typu z Ovčár, Památky archeologické 39, 70.
Filip, J. 1936–1937: Popelnicová pole a počátky doby železné v Čechách. Praha.
Filip, J. 1956: Keltové ve střední Evropě. Praha.
Fridrichová, M. 1969: Závěrečná fáze štítarského stupně, Archeologické rozhledy 21, 355–379.

- Fridrichová, M. – Koutecký, D. – Slabina, M. 1996:* Die Gräberfeld der Bylaner Kultur in Praha. I. Die Gräber der Bylaner Kultur in Praha-Bubeneč, *Památky archeologické* 87, 104–176.
- Hellich, J. 1919:* Žárové hroby typu latenského „Na Horkách“ u Velkých Opolan na Poděbradsku, *Památky archeologické* 31, 148–153.
- Hellich, J. 1921:* Nový příspěvek ke kultuře latenských žárových hrobů na „Horkách“ u V. Opolan, *Památky archeologické* 32, 103–110.
- Hellich, J. 1927:* Hroby u Opolan na Poděbradsku, *Památky archeologické* 35, 564–565.
- Hrdlička, L. – Richter, M. 1974:* Slovanské a středověké osídlení Oškobrhu u Poděbrad, *Památky archeologické* 65, 111–184.
- Jaklová, V. 1994:* Vlastivědné muzeum v Nymburku. Katalog pravěké sbírky. Zprávy České archeologické společnosti. Supplément 31. Praha.
- Jansová, L. 1929:* Pravěké osídlení dnešního politického okresu čáslavského. In: *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese čáslavském*. Praha, 1–31.
- Jiráň, L. ed. 2008:* Archeologie pravěkých Čech 5. Doba bronzová. Praha.
- Kostelníková, M. 1965:* Bylanský kostrový hrob v Nových Dvorech, okr. Kutná Hora, *Sborník oblastního muzea v Kutné Hoře, Řada A historická č. 6–7*, 78–79.
- Koutecký, D. 1959:* Bylanská kultura střední doby halštatské ve světle keramických nálezů. Nепublikovaná disertační práce. FF UK Praha.
- Koutecký, D. 1968:* Velké hroby, jejich konstrukce, pohřební ritus a sociální struktura obyvatelstva bylanské kultury, *Památky archeologické* 50, 400–487.
- Koutecký, D. 1983:* Bylanské pohřebiště v Lošánkách a halštatské osídlení Sedlčanska, *Archeologické rozhledy* 55, 347–353.
- Koutecký, D. 2002:* Vztah kultury bylanské ke kultuře mohylové halštatské na Plzeňsku, *Sborník Západočeského muzea v Plzni-Historie* 16, 137–143.
- Koutecký, D. 2003:* Bylany u Českého Brodu. Eponymní lokalita bylanské kultury. *Fontes Archaeologici Pragenses* 29. Pragae.
- Koutecký, D. 2004:* Bylanské pohřebiště v Hradištku, okr. Kolín. In: *K poctě Vladimíru Podborskému*. Brno, 395–403.
- Koutecký, D. 2007:* Vlivy kultury bylanské na kulturu platěnickou ve východních Čechách. In: *Salaš, M. – Šabatová, K. (edd.), Doba popelnicových polí a doba halštatská. Příspěvky z IX. konference, Bučovice 2006*. Brno, 131–143.
- Koutecký, D. – Bouzek, J. 2010:* Vikletice. Siedlung der Štítary Kultur in Nordwestböhmen. Most–Praha.
- Koutecký, D. – Sedláček, Z. 1984:* Pohřebiště bylanské kultury v Kolíně, *Památky archeologické* 75, 236–293.
- Koutecký, D. – Spurný, V. 1999:* Bylanské pohřebiště a další nálezy z Obrávků u Mělníka, *Archeologické rozhledy* 51, 500–516.
- Koutecký, D. – Špaček, J. 1982:* Bylanská pohřebiště na Čelákovicku, *Památky archeologické* 75, 57–85.
- Kudrnáč, J. 1953:* Pravěké sídliště v Klučově, *Archeologické rozhledy* 5, 322–327.
- Kudrnáč, J. 1981:* Souhrn objevů k historii „Starých (Pustých) Zámků“ u Doubravčic, *Praehistorica* 8, 159–160.
- Kudrnáč, J. 2002:* K vývoji slovanského osídlení v Klučově a v Pošembeří na Českobrodsku v 6.–9. století, *Archeologie ve středních Čechách* 6, 441–491.
- Kuna, M. 1987:* Dřevčice, Studie a zprávy Okresního muzea Praha-východ 1987, 187–188.
- Kuna, M. – Němcová, A. a kol. 2012:* Výpověď sídlištního odpadu. Nálezy z pozdní doby bronzové v Roztokách a otázky depoziční analýzy archeologického kontextu. Praha.
- Lutovský, M. – Bernat, J. – Čtverák, V. 2009:* Sídliště v Osnici (okr. Praha-západ) a halštatské osídlení povodí horního Botiče, *Archeologie ve středních Čechách* 13, 283–304.
- Lutovský, M. – Smejtek, L. a kol. 2005:* Pravěká Praha. Praha.
- Matiegka, J. 1897:* Naleziště u Brozáněk pod Mělníkem, *Památky archeologické* 17, 565–574.
- Mazač, Z. – Tordík, R. 2000:* Nové pohřebiště bylanské kultury v Kolíně, *Archeologie ve středních Čechách* 4, 147–156.
- Mazač, Z. – Valentová, J. 1997:* Nový objev tzv. knížecího hrobu ze starší doby železné v Kolíně, *Střeďočeský vlastivědný sborník* 15, 165–167.
- Píč, J. L. 1893:* Stará hradiště na středním Polabí, *Památky archeologické* 15, 353–382.
- Píč, J. L. 1893a:* Žárové hroby v Poboři, *Památky archeologické* 16, 429–432.
- Píč, J. L. 1897:* Pohřebiště se skrčenými kostrami u Bylan, *Památky archeologické* 17, 381–410.
- Píč, J. L. 1900:* Starožitnosti země České I. 2. Čechy předhistorické. Praha.
- Píč, J. L. 1900a:* Pohřebiště u Bylan, *Památky archeologické* 18, 215–225.
- Píč, J. L. 1905:* Starožitnosti země České II. 3. Žárové hroby v Čechách a příchod Čechů. Praha.
- Pleinerová, I. 1955:* Bylanský skříňkový hrob v Neratovicích, *Archeologické rozhledy* 7, 49–53.

- Rybová, A. 1968: Laténská sídlíště ve východních Čechách a v přílehlé oblasti středočeské. Hradec Králové.
- Rybová, A. – Soudský, B. 1962: Libenice, keltská svatyně ve středních Čechách. Praha.
- Sedláček, Z. 1976: Záchranný výzkum v Cerhenicích v roce 1973 (část I), Archeologické rozhledy 28, 32–55.
- Sedláček, Z. 1980: Záchranný výzkum v Cerhenicích v r. 1973 (část II), Archeologické rozhledy 32, 146–165, 238–240.
- Sedláček, Z. – Vencl, S. 1975: Zpráva o leteckém snímkování na Kolínsku, Archeologické rozhledy 27, 151–158, 228–233.
- Sedláčková, H. 1973: Bylanské hroby z Kolají, okr. Nymburk, Archeologické rozhledy 25, 129–138.
- Sedláčková, H. 1982: Bylanské kostrové hroby z Kolají, okr. Nymburk (část II), Archeologické rozhledy 34, 241–255.
- Sedláčková, H. – Velímský, T. 1990: Archeologický výzkum v historickém jádru Nymburka v roce 1990, Archeologické rozhledy 45, 644–660.
- Sklenář, K. 1973: Vlastivědné muzeum v Mělníku. Katalog pravěké sbírky II. Zprávy Československé společnosti archeologické – Supplément 10. Praha.
- Sklenář, K. 1989: Okresní muzeum v Mělníku. Katalog pravěké sbírky IV. Praha. Zprávy Československé společnosti archeologické 36. Praha.
- Sklenář, K. 1992: Archeologické nálezy v Čechách do roku 1870. Prehistorie a protohistorie. Praha.
- Sklenář, K. 2000: Hořín III. Mesolitische und hallstattzeitliche Siedlung. Fontes Archaeologici Pragenses 24. Pragae.
- Sklenář, K. 2004: Regionální muzeum v Mělníku. Katalog pravěké a raně středověké sbírky V. Zprávy ČAS, Supplement 54. Praha.
- Stocký, A. 1921: Výkopy ve Vodolce. Výkopy v Panenských Břežanech, Památky archeologické 32, 237.
- Stocký, A. 1922: Zprávy o výkopech prehistorického oddělení Národního musea v r. 1921, Památky archeologické 33, 132–133.
- Soudská, E. 1994: Die Anfänge der keltischen Zivilisation in Böhmen. Das Gräberfeld Manětín-Hrádek. Praha.
- Šaldová, V. 1997: Sídlíště bylanské kultury v Hradeníně, Archeologické rozhledy 49, 19–27.
- Šťastný, D. – Vávra, M. 1997: Nové halštatské nálezy na Kolínsku, Archeologie ve středních Čechách 1, 213–218.
- Šumberová, R. 1996: Bylanská kultura na Kutnohorsku a Čáslavsku, Archeologické rozhledy 48, 693–704.
- Šumberová, R. 1996a: Pohřebiště bylanské kultury v Kutné Hoře-Karlově, Archeologické rozhledy 48, 460–489.
- Tomášek, M. 1999: Od „hradiště“ k hradišti: Hrádek u Čáslavi, Archeologie středních Čechách 3, 375–384.
- Trebsche, P. 2011: Die Architektur der ältereisenzeitlichen Siedlung von Prag 9 - Miškovice. Zu einem neuen Gebäudetyp mit elliptischer Palisade, Památky archeologické 102, 217–270.
- Vávra, M. – Šťastný, D. 1998: Pohřebiště bylanské kultury v Plaňanech, okr. Kolín. Zpráva o výzkumu v roce 1996, Archeologie ve středních Čechách 2, 145–150.
- Velímský, F. – Brzobohatá, H. 2008: K pohřebišti kultury bylanské na kolínském předměstí Štáralka, Archeologie ve středních Čechách 12, 449–458.
- Velímský, F. – Kožíšková, K. – Brzobohatá, H. 2007: Nové poznatky o pohřebišti bylanské kultury v Čáslavi – Pražském předměstí, Archeologie ve středních Čechách 11, 295–306.
- Vencl, S. 1972: Několik eneolitických nálezů ze středních Čech, Archeologické rozhledy 24, 489–513.
- Venclová, N. ed. 2008: Archeologie pravěkých Čech 6. Doba halštatská. Praha.
- Vokolek, V. 2004: Katalog staré sbírky oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea. Fontes Archaeologici Pragenses 30. Pragae.
- Zápotocký, M. 2000: Cimbura und die Höhensiedlungen des frühen und älteren Äneolithikums in Böhmen. Památky archeologické - Supplementum 12. Praha.

THE EAST-CENTRAL BOHEMIAN GROUP OF THE BYLANY CULTURE I

The East-Central Bohemian group of the Bylany culture mainly inhabited the area east of Prague. The Bylany culture existed in the period from the early Iron Age (HC) up to the beginning of the final Hallstatt period (H D1). This group includes all kinds of archaeological finds from cemeteries, settlements and individual finds which come from destroyed, undefined features. According to Reinecke's chronology, the finds date from H B3 to H D3/LT A. With regard to the significant length of this contribution, the second part of the inventory together with an evaluation study will be published in the next volume.